

Natura 2000 elővizsgálati dokumentáció

**a körzeti erdőtervezés során
az erdőgazdálkodásra vonatkozóan megállapított előírás-javaslatok-
nak
a Dél-Bükk Körzet területén található
Natura 2000 területekre,
valamint a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok
és fajok (állat- és növényfajok)
természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásainak értékeléséről.**

Készítette a B.-A.-Z. MEGYEI KORMÁNYHIVATAL MISKOLCI JÁRÁSI HIVATAL
AGRÁRÜGYI FŐOSZTÁLY ERDÉSZETI OSZTÁLY

az Bükk Nemzeti Park Igazgatóság közreműködésével

**Miskolc
2019.**

1. Azonosító adatok

A tervet készítő szervezet:

B.-A.-Z. MEGYEI KORMÁNYHIVATAL MISKOLCI JÁRÁSI HIVATAL AGRÁRÜGYI FŐOSZTÁLY ERDÉSZETI OSZTÁLY (3526 Miskolc, Blaskovics u. 26.)

Vezető tervező neve és elérhetősége: Szücs Zoltán erdőtervező (30/269-36-79)

Az adatokat szolgáltató szervezet:

Bükk Nemzeti Park Igazgatóság (3304 Eger, Sándor u. 6.)

Kapcsolattartó neve és elérhetősége: Kovács Krisztián erdészeti osztályvezető (30/540-96-67)

2. Az érintett Natura 2000 területek

2.1. Az erdőtervezési körzetben található Natura 2000 területek:

Kódja	Natura 2000 terület neve	Státusz a	Érintett terület (ha)	Illetékes NPI
HUBN10003	Bükk hegység és peremterületei	MV	10 929,24	Bükk NPI
HUBN20001	Bükk-fennsík és Lök-völgy	KJTM	1 009,49	Bükk NPI
HUBN20002	Hór-völgy és Déli-Bükk	KJTM	2 165,46	Bükk NPI
HUBN20005	Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy	KJTM	1 931,68	Bükk NPI
HUBN20007	Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy	KJTM	72,41	Bükk NPI

Natura 2000 terület neve	site területe			site ETK-ba eső erdőterülete				
	teljes (ha)	ebből erdő		teljes (ha)	ebből erdő		egyéb részek	
		(ha)	%		(ha)	%	(ha)	%
Bükk hegység és peremterületei	66 207,67	58 873,78	88,9	10 929,24	10 467,57	95,8	461,67	4,2
Bükk-fennsík és Lök-völgy	14 382,60	14 379,61	100	1 009,49	980,04	97,1	29,45	2,9
Hór-völgy és Déli-Bükk	5 520,15	5 440,56	98,6	2 165,46	2 083,64	96,2	81,82	3,8
Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy	2 424,19	2 295,31	94,7	1 931,68	1 868,34	96,7	63,34	3,3
Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy	1 000,89	728,48	72,8	72,41	70,30	97,1	2,11	2,9

HUBN10003 - Bükk hegység és peremterületei

Körzet neve	Ütemterv éve	Részlet			Védett	Fokozottan védett	Natura 2000
		Erdő	Egyéb	Összesen			
Bánhorváti	2021	4 981,54	160,46	5 142,00	1 676,25	860,94	5 142,00
Dél-Borsodi	2020	2 238,97	57,94	2 296,91	280,80		2 296,91
Dél-Bükk	2017	10 467,57	461,67	10 929,24	8 306,83	727,20	10 929,24
Egri	2027	4 408,68	127,16	4 535,84	2 754,80	216,90	4 535,84
Felsőtárkányi	2026	13 406,08	373,40	13 779,48	10 618,43	2 220,53	13 779,48
Lillafüredi	2026	9 425,56	560,48	9 986,04	6 452,28	566,75	9 986,04
Parasznyai	2018	6 373,34	187,74	6 561,08	2 717,04	767,98	6 561,08
Szilvásvárad	2024	5 314,42	328,77	5 643,19	3 799,39	1 756,90	5 643,19
Összesen:		56 616,16	2 257,62	58 873,78	36 605,82	7 117,20	58 873,78

HUBN20001 - Bükk-fennsík és Lök-völgy

Körzet neve	Ütemterv éve	Részlet			Védett	Fokozottan védett	Natura 2000
		Erdő	Egyéb	Összesen			
Dél-Bükk	2017	980,04	29,45	1 009,49	1 008,15		1 009,49
Egri	2027	436,66	22,90	459,56	350,39	108,72	459,56
Felsőtárkányi	2026	2 054,08	55,48	2 109,56	1 729,88	379,68	2 109,56
Lillafüredi	2026	5 522,89	392,10	5 914,99	5 378,39	480,64	5 914,99
Parasznyai	2018	1 124,61	21,84	1 146,45	1 057,54	85,28	1 146,45
Szilvásvárad	2024	3 456,77	282,79	3 739,56	2 362,66	1 376,90	3 739,56
Összesen:		13 575,05	804,56	14 379,61	11 887,01	2 431,22	14 379,61

HUBN20002 - Hór-völgy és Déli-Bükk

Körzet neve	Ütemterv éve	Részlet			Védett	Fokozottan védett	Natura 2000
		Erdő	Egyéb	Összesen			
Dél-Borsodi	2020	148,86	2,60	151,46	151,46		151,46
Dél-Bükk	2017	2 083,64	81,82	2 165,46	1 788,08	377,38	2 165,46
Felsőtárkányi	2026	3 013,12	110,52	3 123,64	2 233,40	890,24	3 123,64
Összesen:		5 245,62	194,94	5 440,56	4 172,94	1 267,62	5 440,56

HUBN20005 - Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy

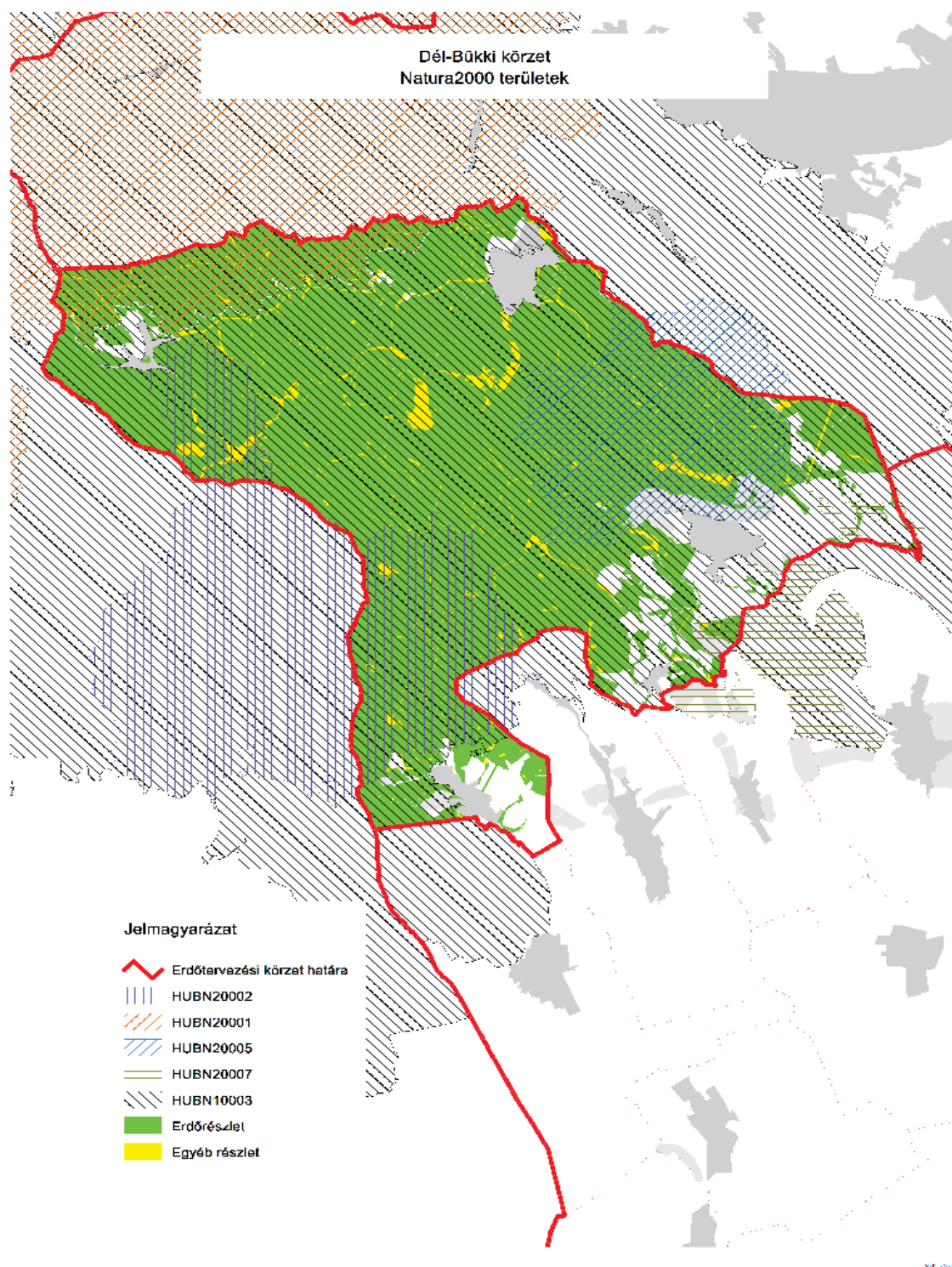
Körzet neve	Ütemterv éve	Részlet			Védett	Fokozottan védett	Natura 2000
		Erdő	Egyéb	Összesen			
Dél-Bükk	2017	1 868,34	63,34	1 931,68	1 873,99	57,69	1 931,68
Lillafüredi	2026	360,85	2,78	363,63	277,52	86,11	363,63
Összesen:		2 229,19	66,12	2 295,31	2 151,51	143,80	2 295,31

HUBN20007 - Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy

Körzet neve	Ütemterv éve	Részlet			Védett	Fokozottan védett	Natura 2000
		Erdő	Egyéb	Összesen			
Dél-Borsodi	2020	644,72	11,35	656,07			656,07
Dél-Bükk	2017	70,30	2,11	72,41			72,41
Összesen:		715,02	13,46	728,48			728,48

	jelenleg vizsgált site
	régebben már vizsgált site

1. térkép: Az Dél-Büki Erdőtervezési Körzet (vastag piros vonal a tervezési körzet határa)

2.2. Natura 2000 hálózatba sorolt erdő területe összesen:

Körzet teljes területe (ha)	Natura 2000 erdő területe (ha)	Arány (%)
11.067,17	10.931,49	98,8

2.3. A közösségi jelentőségű jelölő élőhelytípusoknak, illetve jelölő fajoknak Natura 2000 területenként történő felsorolása – NPI adatszolgáltatás alapján

A Dél-Bükk Erdőtervezési Körzet által érintett Natura 2000 erdőterületeken az erdészeti hatóság rendelkezésére álló adatok szerint a kijelölés alapjául szolgáló erdei élőhelytípusok és az erdei élőhelyekhez kötődő fajok jegyzéke:

2.3.1. Jelölő élőhelytípusok jegyzéke

HUBN20001 - Bükk-fennsík és Lök-völgy

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás által érintettség
40A0	Szubkontinentális peripannon cserjések	borítás (%)	0,02%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
6110	Mészkedvelő vagy bazofil varjúhájás gyepek (<i>Alyso-Sedion albi</i>)	borítás (%)	0,00%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
6190	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)	borítás (%)	0,16%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
6230	Fajgazdag <i>Nardus</i> -gyepek szilikátos alapkőzetű hegyvidéki területeken és kontinentális európai területek domb- és hegyvidékein	borítás (%)	0,00%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
6240	Szubpannon sztyeppék	borítás (%)	0,46%	Érintett.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai	borítás (%)	0,12%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
6440	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei	borítás (%)	0,00%	Érintett.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	borítás (%)	4,54%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
6520	Hegyi kaszálórét	borítás (%)	0,03%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
7220	Mésztufás források (<i>Cratoneurion</i>)	borítás (%)	0,01%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
7230	Mészkedvelő üde lúp- és sásrétek	borítás (%)	0,00%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
8150	Közép-európai hegyvidéki szilikátos sziklatörmelék-lejtők	borítás (%)	0,06%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
8160	Közép-Európa domb- és hegyvidéki	borítás (%)	0,50%	Nem érintett.

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás általi érintettség
		természetessége	C	
	mészke-törmeléklet	ált.értékelés	B	A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
8210	Mészke-sziklás lejtők sziklanövényzettel	borítás (%)	0,10%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
8310	Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok	borítás (%)	0,00%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
9110	Mészke-sziklás bükkösök (Luzulo-Fagetum)	borítás (%)	0,69%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
9130	Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum)	borítás (%)	59,83%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
9150	A Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészke-sziklán	borítás (%)	1,22%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
9180*	Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdők	borítás (%)	2,97%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
91E0*	Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	borítás (%)	0,34%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
91G0*	Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betuluszal	borítás (%)	8,05%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	C	
91H0*	Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel	borítás (%)	1,03%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
91I0*	Euro-szibériai erdőssztyepteptölgyesek tölgyfajokkal (Quercus spp.)	borítás (%)	0,01%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	borítás (%)	8,70%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	

HUBN20002 - Hór-völgy és Déli-Bükk

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás általi érintettség
40A0	Szubkontinentális peripannon cserjések	borítás (%)	0,20%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
6110	Mészkedvelő vagy bazofil varjúhájás gyepek (<i>Alyso-Sedion albi</i>)	borítás (%)	0,00%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
6190	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)	borítás (%)	0,10%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
6210	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) fontos orchidea-lelőhelyei	borítás (%)	0,14%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
6230	Fajgazdag <i>Nardus</i> -gyepek szilikátos alapkőzetű hegyvidéki területeken és kontinentális európai területek domb- és hegyvidékei	borítás (%)	0,01%	Érintett.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
6240	Szubpannon sztyeppék	borítás (%)	2,05%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidofil magaskórós szegélytársulásai	borítás (%)	0,15%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
6440	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétei	borítás (%)	0,01%	Érintett.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	borítás (%)	2,29%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
8150	Közép-európai hegyvidéki szilikátos sziklatörmelék-lejtők	borítás (%)	0,03%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
8210	Mészkösziklás lejtők sziklanövényzettel	borítás (%)	0,10%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
8310	Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok	borítás (%)	0,00%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás által érintettség
9110	<i>Mészkerülő bükkösök (Luzulo-Fagetum)</i>	<i>borítás (%)</i>	0,05%	<i>Érintett.</i>
		<i>természetessége</i>	<i>B</i>	
		<i>ált.értékelés</i>	<i>B</i>	
9130	<i>Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum)</i>	<i>borítás (%)</i>	23,40%	<i>Érintett.</i>
		<i>természetessége</i>	<i>B</i>	
		<i>ált.értékelés</i>	<i>B</i>	
9150	<i>A Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön</i>	<i>borítás (%)</i>	0,05%	<i>Érintett.</i>
		<i>természetessége</i>	<i>B</i>	
		<i>ált.értékelés</i>	<i>B</i>	
9180*	<i>Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői</i>	<i>borítás (%)</i>	1,62%	<i>Érintett.</i>
		<i>természetessége</i>	<i>B</i>	
		<i>ált.értékelés</i>	<i>B</i>	
91E0*	<i>Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)</i>	<i>borítás (%)</i>	0,05%	<i>Érintett.</i>
		<i>természetessége</i>	<i>B</i>	
		<i>ált.értékelés</i>	<i>B</i>	
91G0*	<i>Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal</i>	<i>borítás (%)</i>	19,61%	<i>Érintett.</i>
		<i>természetessége</i>	<i>B</i>	
		<i>ált.értékelés</i>	<i>B</i>	
91H0*	<i>Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel</i>	<i>borítás (%)</i>	8,09%	<i>Érintett.</i>
		<i>természetessége</i>	<i>B</i>	
		<i>ált.értékelés</i>	<i>B</i>	
91I0*	<i>Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (Quercus spp.)</i>	<i>borítás (%)</i>	0,08%	<i>Érintett.</i>
		<i>természetessége</i>	-	
		<i>ált.értékelés</i>	-	
91M0	<i>Pannon cseres-tölgyesek</i>	<i>borítás (%)</i>	32,23%	<i>Érintett.</i>
		<i>természetessége</i>	<i>B</i>	
		<i>ált.értékelés</i>	<i>B</i>	

HUBN20005 - Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás általi érintettség
40A0	Szubkontinentális peripannon cserjések	borítás (%)	1,52%	Érintett.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
6190	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)	borítás (%)	0,01%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
6210	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) fontos orchidea-lelőhelyei	borítás (%)	0,01%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	C	
		ált.értékelés	B	
6240	Szubpannon sztyeppék	borítás (%)	6,20%	Érintett.
		természetessége	A	
		ált.értékelés	A	
6250	Síksági pannon löszgyepek	borítás (%)	0,00%	Érintett.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai	borítás (%)	0,02%	Érintett.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
6440	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei	borítás (%)	0,01%	Érintett.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	borítás (%)	1,08%	Érintett.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
8310	Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok	borítás (%)	0,00%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	A	
		ált.értékelés	B	
9110	Mészkerülő bükkösök (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	borítás (%)	0,12%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	C	
9130	Szubmontán és montán bükkösök (<i>Asperulo-Fagetum</i>)	borítás (%)	14,94%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
9150	A <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkösei mészkövön	borítás (%)	0,21%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
9180*	Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői	borítás (%)	1,78%	Érintett.
		természetessége	A	

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás által érintettség
		ált.értékelés	A	
91E0*	<i>Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)</i>	borítás (%)	0,00%	Érintett.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
91G0*	<i>Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal</i>	borítás (%)	24,96%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
91H0*	<i>Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel</i>	borítás (%)	19,30%	Érintett.
		természetessége	A	
		ált.értékelés	B	
91I0	<i>Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (Quercus spp.)</i>	borítás (%)	0,12%	Érintett.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
91M0	<i>Pannon cseres-tölgyesek</i>	borítás (%)	21,88%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	

HUBN20007 - Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás általi érintettség
40A0	Szubkontinentális peripannon cserjések	borítás (%)	0,23%	Érintett.
		természetessége	C	
		ált.értékelés	C	
6210	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (Festuco-Brometalia) fontos orchidea-élőhelyei	borítás (%)	2,33%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
6240	Szubpannon sztyeppék	borítás (%)	1,60%	Érintett.
		természetessége	B	
		ált.értékelés	B	
6410	Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (Molinion caeruleae)	borítás (%)	0,04%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskörös szegélytársulásai	borítás (%)	0,09%	Érintett.
		természetessége	C	
		ált.értékelés	C	
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	borítás (%)	2,14%	Érintett.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
91E0*	Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	borítás (%)	2,17%	Érintett.
		természetessége	C	
		ált.értékelés	C	
91G0*	Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal	borítás (%)	7,49%	Érintett.
		természetessége	C	
		ált.értékelés	C	
91H0*	Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel	borítás (%)	0,42%	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		természetessége	-	
		ált.értékelés	-	
91I0*	Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (Quercus spp.)	borítás (%)	14,10%	Érintett.
		természetessége	C	
		ált.értékelés	C	
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	borítás (%)	46,68%	Érintett.
		természetessége	C	
		ált.értékelés	C	

* Kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő élőhely (erdei).

A jelölő élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére vonatkozó kódok jelentése:

természetessége	A	kiváló
	B	jó
	C	átlagos
	D	nem jellemző
általános értékelés	A	kiváló
	B	jó
	C	átlagos

2.3.2. Jelölő fajok jegyzéke

HUBN10003 - Bükk hegység és peremterületei

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
jégmadár	<i>Alcedo atthis</i>	állomány nagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált. értékelés	B	
tőkés réce	<i>Anas platyrhynchos</i>	állomány nagyság	D	Nem érintett. Nem erdőben él.
		ált. értékelés	-	
parlagi pityer	<i>Anthus campestris</i>	állomány nagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált. értékelés	-	
szirti sas	<i>Aquila chrysaetos</i>	állomány nagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált. értékelés	-	
parlagi sas	<i>Aquila heliaca</i>	állomány nagyság	B	Érintett.
		ált. értékelés	B	
békászó sas	<i>Aquila pomarina</i>	állomány nagyság	A	Érintett.
		ált. értékelés	B	
császármadár	<i>Bonasa bonasia</i>	állomány nagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált. értékelés	C	
uhu	<i>Bubo bubo</i>	állomány nagyság	A	Nem költ a tervezési körzetben.
		ált. értékelés	B	
lappantyú	<i>Caprimulgus europaeus</i>	állomány nagyság	B	Érintett.
		ált. értékelés	B	
fehér gólya	<i>Ciconia ciconia</i>	állomány nagyság	C	Nem költ a tervezési körzetben.
		ált. értékelés	B	
fekete gólya	<i>Ciconia nigra</i>	állomány nagyság	C	Érintett.
		ált. értékelés	B	
kígyászölyv	<i>Circaetus gallicus</i>	állomány nagyság	A	Nem költ a tervezési körzetben.
		ált. értékelés	B	
barna rétihéja	<i>Circus aeruginosus</i>	állomány nagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált. értékelés	-	
kék galamb	<i>Columba oenas</i>	állomány nagyság	B	Érintett.
		ált. értékelés	B	
haris	<i>Crex crex</i>	állomány nagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált. értékelés	B	
fehérhátú fakopáncs	<i>Dendrocopos leucotos</i>	állomány nagyság	A	Érintett.
		ált. értékelés	B	
közép fakopáncs	<i>Dendrocopos medius</i>	állomány nagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált. értékelés	B	
balkáni fakopáncs	<i>Dendrocopos syriacus</i>	állomány nagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált. értékelés	B	

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
fekete harkály	<i>Dryocopus martius</i>	állománynagyság	B	Érintett.
		ált.értékelés	B	
bajszos sármány	<i>Emberiza cia</i>	állománynagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
vándorsólyom	<i>Falco peregrinus</i>	állománynagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
örvös légykapó	<i>Ficedula albicollis</i>	állománynagyság	B	Érintett.
		ált.értékelés	B	
kis légykapó	<i>Ficedula parva</i>	állománynagyság	B	Érintett.
		ált.értékelés	B	
rétisas	<i>Haliaeetus albicilla</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
törpegém	<i>Ixobrychus minutus</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
tövisszúró gébics	<i>Lanius collurio</i>	állománynagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	
erdei pacsirta	<i>Lullula arborea</i>	állománynagyság	B	Érintett.
		ált.értékelés	B	
hegyi billegető	<i>Motacilla cinerea</i>	állománynagyság	B	Érintett.
		ált.értékelés	B	
füleskuvik	<i>Otus scops</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
halászsas	<i>Pandion haliaetus</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
darázsölyv	<i>Pernis apivorus</i>	állománynagyság	B	Érintett.
		ált.értékelés	B	
hamvas küllő	<i>Picus canus</i>	állománynagyság	B	Érintett.
		ált.értékelés	B	
guvat	<i>Rallus aquaticus</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
függőcinege	<i>Remiz pendulinus</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
uráli bagoly	<i>Strix uralensis</i>	állománynagyság	B	Érintett.
		ált.értékelés	B	
karvalyposzáta	<i>Sylvia nisoria</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizs-

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
		ált.értékelés	B	gált területen nincs előfordulási adat.
kis vöcsök	Tachybaptus ruficollis	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
réti cankó	Tringa glareola	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	

HUBN20001 - Bükk-fennsík és Lök-völgy

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
nyugati piszede-nevér	Barbastella barbastellus	állománynagyság	B	Érintett.
		ált.értékelés	B	
Petényi-márna	Barbus meridionalis	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
vöröshasú unka	Bombina bombina	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
zöld koboldmoha	Buxbaumia viridis	állománynagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
csíkos medvelepke	Callimorpha quadripunctaria	állománynagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	
farkas*	Canis lupus	állománynagyság	A	Érintett.
		ált.értékelés	B	
nagy hőscincér	Cerambyx cerdo	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
vágócsík	Cobitis taenia	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
díszes légivadász	Coenagrion ornatum	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
skarlátbogár	Cucujus cinnaberinus	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
boldogasszony papucs	Cypripedium calceolus	állománynagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
zöld seprőmoha	Dicranum viride	állománynagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	C	
Gebhardt-vakfutrinka	Duvalius gebhardti	állománynagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
piros kígyószisz	Echium russicum	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
magyarföldi husáng	Ferula sadleriana	állománynagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
szarvasbogár	Lucanus cervus	állománynagyság	C	

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
		ált.értékelés	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
közönséges hiúz	<i>Lynx lynx</i>	állománynagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
sziklai illatosmoha	<i>Mannia triandra</i>	állománynagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
hosszúszárnyú denevér	<i>Miniopterus schreibersii</i>	állománynagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
gyászscincér	<i>Morimus funereus</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
nagyfülű denevér	<i>Myotis bechsteinii</i>	állománynagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
hegyesorrú denevér	<i>Myotis blythii</i>	állománynagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
tavi denevér	<i>Myotis dasycneme</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
csonkafülű denevér	<i>Myotis emarginatus</i>	állománynagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
közönséges denevér	<i>Myotis myotis</i>	állománynagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	
remetebogár	<i>Osmoderma eremita</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
leánykökörcsin	<i>Pulsatilla grandis</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
kereknýergű patkósdenevér	<i>Rhinolophus euryale</i>	állománynagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
nagy patkósdenevér	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	állománynagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
kis patkósdenevér	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	állománynagyság	B	Érintett.
		ált.értékelés	B	
szivárványos ökle	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
	<i>Rhyssodes sulcatus</i>	állománynagyság	D	

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
<i>kerekvállú állasbogár</i>		ált.értékelés	-	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
<i>havasi cincér*</i>	<i>Rosalia alpina</i>	állománynagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
<i>tornai patakcsiga</i>	<i>Sadleriana pannonica</i>	állománynagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
<i>eurázsiai rétisáska</i>	<i>Stenobothrus eurasius</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
<i>Janka-tarsóka</i>	<i>Thlaspi jankae</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
<i>hosszúfogú törpecsiga</i>	<i>Vertigo angustior</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	

HUBN20002 - Hór-völgy és Déli-Bükk

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
nyugati pészedenevér	<i>Barbastella barbastellus</i>	állománynagyság	A	Érintett.
		ált.értékelés	B	
vöröshasú unka	<i>Bombina bombina</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
csíkos medvelepke	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
nagy hőscincér	<i>Cerambyx cerdo</i>	állománynagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	
boldogasszony papucs	<i>Cypripedium calceolus</i>	állománynagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
zöld seprőmoha	<i>Dicranum viride</i>	állománynagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
magyar fésűsbagoly	<i>Dioszeghyana schmidtii</i>	állománynagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
piros kígyószisz	<i>Echium russicum</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
Anker-araszoló	<i>Erannis ankeraria</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
sárga gyapjasszövő	<i>Eriogaster catax</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
díszes tarkalepke	<i>Hypodryas maturna</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
lápi szitakötő	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
szarvasbogár	<i>Lucanus cervus</i>	állománynagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	
nagy tűzlepke	<i>Lycaena dispar</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
közönséges hiúz	<i>Lynx lynx</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
nagyfülű denevér	<i>Myotis bechsteinii</i>	állománynagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
hegyesorrú denevér	<i>Myotis blythii</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs
		ált.értékelés	B	

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
tavi denevér	<i>Myotis dasycneme</i>	állománynagyság	C	előfordulási adat. Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
csonkafülű denevér	<i>Myotis emarginatus</i>	állománynagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
közönséges denevér	<i>Myotis myotis</i>	állománynagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	
álolaszsáska	<i>Paracaloptenus caloptenoides</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
leánykökörcsin	<i>Pulsatilla grandis</i>	állománynagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	
nagy patkósdenevér	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
kis patkósdenevér	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	állománynagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	
havasi cincér*	<i>Rosalia alpina</i>	állománynagyság	B	Érintett.
		ált.értékelés	B	
Janka-tarsóka	<i>Thlaspi jankae</i>	állománynagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	

HBN20005 - Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
nyugati pisedenevér	<i>Barbastella barbastellus</i>	állomány nagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	
vöröshasú unka	<i>Bombina bombina</i>	állomány nagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
csíkos medvelepke	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	állomány nagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
nagy hőscincér	<i>Cerambyx cerdo</i>	állomány nagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	
piros kígyószisz	<i>Echium russicum</i>	állomány nagyság	B	Érintett.
		ált.értékelés	B	
Anker-araszoló	<i>Erannis ankeraria</i>	állomány nagyság	B	Érintett.
		ált.értékelés	B	
díszes tarkalepke	<i>Hypodryas maturna</i>	állomány nagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	C	
szarvasbogár	<i>Lucanus cervus</i>	állomány nagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	
közönséges denevér	<i>Myotis myotis</i>	állomány nagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
remetebogár	<i>Osmoderma eremita</i>	állomány nagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
leánykökörcsin	<i>Pulsatilla grandis</i>	állomány nagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	
kis patkósdenevér	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	állomány nagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	
havasi cincér*	<i>Rosalia alpina</i>	állomány nagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	C	
Janka-tarsóka	<i>Thlaspi jankae</i>	állomány nagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	

HUBN20007 - Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
vöröshasú unka	<i>Bombina bombina</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
nagy hőscincér	<i>Cerambyx cerdo</i>	állománynagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	C	
díszes légivadász	<i>Coenagrion ornatum</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
magyar fésűsbagoly	<i>Dioszeghyana schmidtii</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	C	
piros kígyószisz	<i>Echium russicum</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	C	
nagy szikibagoly	<i>Gortyna borelii lunata</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
lápi szitakötő	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	B	
szarvasbogár	<i>Lucanus cervus</i>	állománynagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	C	
vidra	<i>Lutra lutra</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
nagy tűzlepke	<i>Lycaena dispar</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
leánykökörcsin	<i>Pulsatilla grandis</i>	állománynagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	
szivárványos ökle	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	
Janka-tarsóka	<i>Thlaspi jankae</i>	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	C	
dunai tarajosgöte	<i>Triturus dobrogicus</i>	állománynagyság	D	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat.
		ált.értékelés	-	

* Kiemelt közösségi jelentőségű jelölő faj.

A jelölő fajok természetvédelmi helyzetére vonatkozó kódok jelentése:

állomány nagyság	A	$100 \geq p > 15\%$
	B	$15 \geq p > 2\%$
	C	$2 \geq p > 0\%$
	D	nem jellemző
általános értékelés	A	kiváló
	B	jó
	C	átlagos

2.3.3. A körzeti erdőtervezés során az adatszolgáltatásba bevont szervek, személyek felsorolása, illetve amennyiben lehet, az általuk adott dokumentumok felsorolása, hivatkozása.

Bükk Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: BNPI):

A BNPI Natura 2000 területek leírásait, biotikai adatokat, természetvédelmi irányelveket, erdőrészlet szintű előírásokat, korlátozásokat tartalmazó adatállományokat adott át - illetve ezeket többször egészítette ki a körzeti erdőtervezés különböző fázisaiban (Natura 2000 javaslatok).

- BOG/01/3226-1-6/2016 ügyszám: *Dél-Bükk*i erdőtervezési körzet, értesítés előzetes tárgyalásról. és beérkezett javaslatok
- Gazdálkodók
- Hatóságok
- Természetvédelmi kezelő
- Önkormányzatok
- BOG/01/3226-6-22/2016 ügyszám és
● BO-08/ER/3348-1/2017 ügyszám *Dél-Bükk*i erdőtervezési körzet beérkezett javaslatok
- Gazdálkodók
- Hatóságok
- Természetvédelmi kezelő
- BO-08/ER/4265-1-6/2018 ügyszám: *Dél-Bükk*i erdőtervezési körzet, értesítés körzeti erdőtervezési eljárás megindításáról
- Gazdálkodók
- Hatóságok
- Természetvédelmi kezelő
- Önkormányzatok
- BO-08/ER/4265-14-56/2018 ügyszám: *Dél-Bükk*i erdőtervezési körzet, részletszintű tárgyalásokról készült jegyzőkönyvek a gazdálkodók, hatóságok, a természetvédelmi kezelő részvételével.
- BO-08/ER/4265-57-60/2018 ügyszám: *Dél-Bükk*i erdőtervezési körzet hozami tárgyalás az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló . 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet 15.§-a alapján.

B-A-Z Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály Erdészeti Osztály Miskolci Járás Hivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály:

- Az Evt. 113. § (15) alapján lefolytatott Natura 2000 felülvizsgálat során elkészített hatásvizsgálati dokumentációk.
- A körzeti erdőtervezés terepi munkái során felvett alapadatok térképészeti és adattári feldolgozás utáni, erdőrészlethez kötött állapotleírásai.

Felhasznált alapidokumentumok:

- Natura 2000 SDF (Standard Data Form) –2018. május 25.-i állapot szerint.
- Az állami természetvédelem hivatalos honlapjáról elérhető természetvédelmi célkitűzések és prioritások anyagok.
- Szakmai háttéranyag a hazai Natura 2000 területek kijelölésének alapjául szolgáló erdei élőhelytípusok kezelési irányelveinek meghatározásához

Összeállították: Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
Természetvédelmi Szakállamtitkárság

Véleményezték: Nemzeti Park Igazgatóságok
Környezetvédelmi, Természetvédelmi Felügyelőségek
Erdőrezervátum Bizottság tagjai
Natura 2000 Tanácsadó Testület
Független Szakértők

- A „Körzeti erdőterv elővizsgálati dokumentációjának tartalmi követelményei” című segédlet.
- KvVM Természetvédelmi Hivatal Fajmegőrzési terv Díszes tarkalepke
- Kisgyőri Halom-vár - Csincse-völgy - Cseh-völgy (HUBN20007) - BNP Igazgatóság, 2017. (Elfogadva: 2018. április 6.)

Alkalmazott jogszabályok:

- 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről.
- 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről.
- 2009. évi XXXVII. - az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló – törvény.
- 433/2017. (XII. 21.) Korm. rendelet az egyes erdészeti hatósági eljárások, bejelentések, valamint hatósági nyilvántartások eljárási szabályairól

A Natura 2000 oltalom alatt álló területek adatainak döntő részét az BNPI bocsátotta az Erdészeti Osztály rendelkezésére. Általános és konkrét - erdőrészlethez kötött – javaslatokat, irányelveket fogalmazott meg, melyeket az erdészeti hatóság a körzeti erdőterv készítésével kapcsolatos eljárásában, a vonatkozó jogszabályok figyelembe vételével érvényesített. A beépített módosítások az Országos Erdőállomány Adattárban az érintett erdőrészletek erdőrészlet-lapján a tervezési adatok között, illetve a megjegyzés rovatban kerültek rögzítésre.

Az adatszolgáltatás folyamata már az erdőterv-rendeletet előkészítő tárgyalása (előzetes tárgyalás) kapcsán megkezdődött. Ennek kapcsán az BNPI megadta az erdőtervezési körzetet érintő Natura 2000 területek, valamint az azokon található jelölő élőhelyek és fajok listáját, az érintett területek tervezésének azon irányelveit, amelyek a jelölő fajok és jelölő élőhelyek természetvédelmi helyzetének megőrzése és javítása érdekében szükségesek.

A BNPI a korábban megadott adatokhoz részletszintű kiegészítést csatolt, melyek erdőrészlet szintű utólagos beépítése megtörtént.

Az erdőrészlet szintű tárgyalásokon minden érintett erdőrészlet tervezett üzem módja, rendeltetése, természetességi kategóriája, vágásérettségi kora, fakitermelési és erdősítési előírásai, valamint a beépítésre került korlátozások az BNPI jelenlevő munkatársaival és a gazdálkodóval is egyeztetésre kerültek.

3. A körzeti erdőterv

3.1. A körzeti erdőterv bemutatása, céljának meghatározása

A körzeti erdőtervezés kiemelt célkitűzése, hogy feleljen meg a fenntartható erdőgazdálkodás követelményeinek. Az erdőgazdálkodási tevékenységek tervezése és gyakorlása során olyan módszerek alkalmazására kell törekedni, amelyek biztosítják, hogy az erdő megőrizze biológiai sokféleségét, természetességét vagy természetszerűségét, termő-, felújuló- és életképességét, továbbá megfeleljen a társadalmi igényekkel összhangban levő védelmi, közjóléti és gazdasági követelményeknek. Be kell töltsse a természet- és környezetvédelmi, közjóléti célokat szolgáló szerepét, és az erdővagyonnal való gazdálkodás lehetőségei a jövő nemzedékei számára is fennmaradjanak.

A Dél-Bükki erdőtervezési körzet jelen körzeti erdőtervezést követően 11.067,17ha területet foglal magába.

A körzet erdősültsége az országos átlag többszöröse (95%). Az erdők természetességi állapota a magyarországi erdőknél sokkal jobb, különösen a fafajösszetétel kedvező. Az erdők közel háromnegyede (94,3%) őshonos fafajokból álló természetszerű (58,5 %) és származékerdő (33,4%). A fennmaradó terület állományai az átmeneti (2,5%) és a kultúr erdők (5,6%) csoportjába tartoznak, faültetvény erdőből egy erdőrésztlet van 0,57ha (Kisgyőr 90 l). Bár a károsítások és a szerkezet-átalakítások következtében

csökkenő kiterjedésben, de még természetvédelmi szempontból értékes (regenerálható) élőhelyeket foglalnak el ugyanakkor a fenyves kultúrerdők, melyek termőhelyi adottságok figyelembe vételével, őshonos fafajra történő átalakítása a körzeti erdőterv egyik fontos célkitűzése. Az itt leírtak egyben azt is jelzik, hogy a körzet természetességi állapota jónak mondható, de azért még van mit javítani, az akác és a fenyőfélék térfoglalását csökkenteni kell.

A körzet teljes területéhez mérten magas (87,7%-os) a védelmi rendeltetésű erdők aránya, melyek zöme természetvédelmi (81,6%) elsődleges rendeltetésű. természetvédelmi elsődleges rendeltetés a védett természeti területeken fekvő erdőrésztletekre lett megállapítva, a védelmi célok érvényesülése, az életközösség védelme érdekében.

A közösségi és kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése céljából az erdőterület mindössze 98,7%-a került kijelölésre a Natura2000 hálózat részeként.

A körzetben háromféle üzemmódban találhatók erdőrésztletek.

A **vágásos üzemmódban** kezelt erdők (8.271,77 ha-on; 83,6%) természetességének javítására is kiemelt hangsúlyt fektet a körzeti erdőterv. A véghasználatok előírás-javaslatainál előtérbe került a szálalóvágások, illetve a fokozatos felújítóvágások alkalmazása. Ennek megfelelően a használattal érintett erdők arányában a véghasználatok 28,8%-a fokozatos felújítóvágás, 8,7%-a szálalóvágás, 1,8 szálalás, és 1,8%-ban tarvágás. Ebből következően a természetes mag eredetű felújítások aránya a meghatározó. Az elegyetlen állományok miatt jelentős a mag eredetű felújítás mesterséges kiegészítéssel, amely lehetővé teszi az elegyes állományok létrehozását ott, ahol a korábbi évtizedek hibás gazdálkodásának eredményeként az értékes elegyfajok eltűntek.

Örökerőd (szálaló) üzemmódú 66,98 ha-on (0,6%) lett megállapítva azokban a Natura2000 területeken lévő erdőkben, amelyekben hosszútávon a szálaló üzemmódban történő gazdálkodásnak lehetőségei adóttak.

Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód 2262,88 ha-on (21,4%) lett megállapítva. Ezen üzemmód került megállapításra azokban az erdőrésztletekben, ahol erdőgazdálkodást folytatni különböző okok miatt lehetetlen (pl. élőhely védelme, meredek oldal). Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód let megállapítva elsősorban a molyhostölgyes bokorerdők, a hársas törmeléklejtő-erdőkre, a sziklaerdőkre és a szurdokerdők.

Átmeneti üzemmód a 2017. évi körzeti erdőtervezés során nem lett megállapítva.

A korábbi erdőtervhez képest a Natura2000 jelöléssel érintett erdőterületeken az alábbi változások következtek be a körzeti erdőtervezést követően:

Elsődleges rendeltetések változása:

Az elsődleges rendeltetés területi arányának változása (%)		
Rendeltetés	Korábbi erdőterv szerint	2017. évi körzeti erdőtervezést követően
Védelmi	87,2	87,7
Gazdasági	12,7	12,2
Közjóléti	0,1	0,1

Üzemmódok változása:

Üzemmódok területi arányának változása (%)		
Üzemmód	Korábbi erdőterv szerint	2017. évi körzeti erdőtervezést követően
Vágásos	83,6	78,0
Örökerdő (Szálaló)	0,5	0,6
Faanyagtermelést nem szolgáló	15,8	21,4
Átmeneti	0,1	-

Látható, hogy a körzetben korábban is jelentős volt a vágásos és a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdők területe, mely utóbbi jelentős mértékű növekedést mutat az Evt. 10. §-a szerint, és a természetvédelmi, valamint Natura 2000 szempontok érvényesítése miatt. A körzeti erdőtervezés során a körzet adottságaiból fakadóan jelentősen nem bővült a szálaló erdők aránya, mert a lehetőség már a korábbi erdőtervezéskor is kihasznált volt.

A körzeti erdőterv elkészítése során a Natura 2000 célok érvényesülése érdekében figyelembe vett szempontok:

Az erdők – különösen a közösségi jelentőségű vagy kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek – természetességi állapotának, biológiai és genetikai sokféleségének, fajkészleteinek fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása vagy bővítése.

A közösségi jelentőségű vagy kiemelt közösségi jelentőségű fajok élőhelyének, és az egyéb természeti értékeknek a védelme.

Az erdő által meghatározott tájképi értékek megőrzése, táji léptékben az erdőtársulások sokszínűségének fenntartása.

Ahol a természetvédelmi szempontok indokolják és a természeti feltételek lehetővé teszik, kiemelten a Natura 2000 elsődleges rendeltetésű, illetve a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelynek minősülő erdőkben, hosszabb véghasználati időszakú, egyenlőtlen bontáson alapuló fokozatos felújítógát vagy szálalógát tervezésével, valamint a tarvágások térben és időben tagolt tervezésével

vágásos üzem módú erdőgazdálkodás esetén is az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására törekedtünk.

A felújítóvágásokat, a szálalóvágásokat az eredeti élőfakészlet 5%-a mértékéig őshonos-lombos fafajokból álló hagyásfa csoportok visszahagyásával terveztük.

Tarvágás véghasználatként csak akkor lett tervezve, ha az erdő felújítása más erdészeti módszerrel nem, vagy – természetvédelmi szempontból is – legcélszerűbben így kivitelezhető, azonban ebben az esetben is törekedtünk a tarvágással érintett terület kiterjedésének minimalizálására.

Az erdőnevelési tevékenységek úgy lettek tervezve, hogy azok a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok, különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok visszaszorítását, az őshonos fafajok elegyarányának emelését, valamint az elegyesség fenntartását, javítását, a faállomány szerkezeti változatosságának növelését, valamint a meglévő cserjeszint és erdőszegélyek megőrzését szolgálják.

A vágásérettségi kort természetesen, természetyszerű vagy származékerdőben a természetvédelmi célok, a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának együttes figyelembevételével, lehetőség szerint a vágásérettségi szakasz felső felében lett meghatározva.

A véghasználatok tervezése során arra törekedtünk, hogy az erdészeti tájban honos fafajokkal jellemezhető faállomány típusok, illetve a közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusok esetében a korosztályviszonyok kiegyenlítettnek legyenek, mindig legyen idős erdő.

A 2,0 hektár vagy annál nagyobb területű, természetes, természetyszerű vagy származék erdő véghasználatát az erdészeti tájban honos fafajú hagyásfák, illetve hagyásfa csoportok visszahagyásával lett megtervezve. A természetvédelem kezeléséért felelős szerv és az erdőgazdálkodó megállapodása alapján a 0,5ha-nál nagyobb hagyásfacsoportok a körzeti erdőtervezés során külön erdőrészekbe lettek leválasztva, azokban fanyagtermelést nem szolgáló üzem mód lett megállapítva.

Az erdőfelújítások tervezése során intenzíven terjedő fafajt még elegyfajként sem lett tervezve, kivéve az akác főfafajt, vagy legalább 30% elegyarányban akác fafajból álló erdőrészt, ahol legfeljebb a korábbi fafajösszetétellel lett előírva az akác elegyes célállománnyal történő erdőfelújítás.

A termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők véghasználatát után a fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítás alternatív lehetőségként minden esetben elő lett írva.

Erdei vízfolyások és az erdei tavak védelme érdekében, azok földfelszíni elhelyezkedéséhez minimum 20 méternél közelebb fakitermelés és faanyag készletezés csak a természetvédelmi célokkal összhangban végezhető.

3.2. A körzeti erdőterv térbeli kiterjedése, és a tervezett erdőgazdálkodási tevékenységek által okozott hatás nagysága, kiterjedése, térképi ábrázolása

A tervezett munkák évenkénti ütemezése alapvetően az erdőgazdálkodó döntésén múlik. Ennek befolyásolására a hatóságnak csak kevés eszköze van (pl. Vhr. 45. § (1) bekezdése). Naptári éven belül a végrehajtás időzítése már erősebben szabályozott és egyes erdőrészekre konkrét előírások is születtek (pl. jelölő faj jelenléte miatti időben, térbeni korlátozás stb.).

A fakitermelés és közelités, majd az erdei termékek szállítása a jelentős fizikai paraméterek miatt minden esetben hatással van a környezetre. Ez a hatás csak akkor lehet jelentős, ha a

gazdálkodásra vonatkozó szabályokat (pl. az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 73. § (3) bekezdése és a végrehajtására kiadott 153/2009. (XI. 3.) FVM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 45. §-a), vagy az egyes erdőrészekre vonatkozó konkrét előírásokat a gazdálkodó nem tartja be. Mivel az előírások éppen a kedvezőtlen hatások kiküszöbölésére, illetve minimalizálására irányulnak, betartásuk esetén a hatás nem lehet és nem is lesz jelentős.

A körzetben öt Natura 2000 terület található, melyből mind az öt site-ot érinti a hatásvizsgálat.

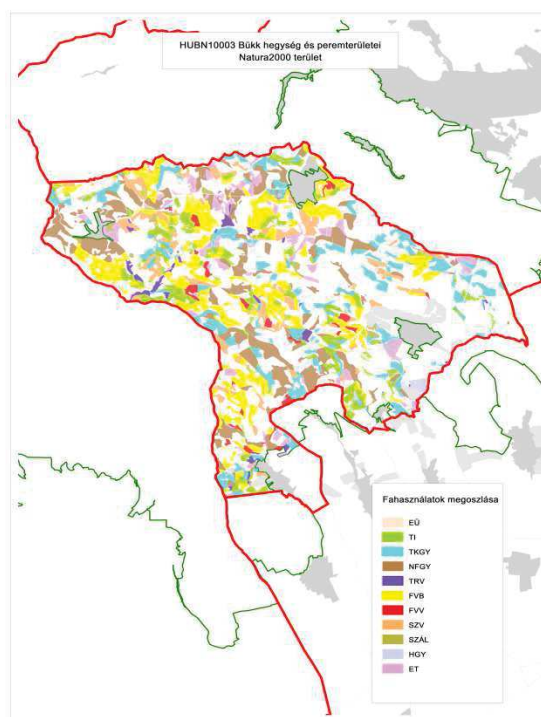
HUBN10003 - Bükk hegység és peremterületei:

Natura2000 terület		Fakitermelés területe (ha)					
		érintett				redukált	
megnevezése	Területe ha	TI	TKGY	NFGY	TRV	FF	SZV
Bükk hegység és peremterületei	10929,24	1246,34	1037,85	1307,56	122,34	1809,76	607,16

Rövidítések: TI – tisztítás; TKGY – törzskiválasztó gyérítés; NFGY – növedékfokozó gyérítés; TRV – tarvágás; FF – fokozatos felújítótávágás; SZV – szálalóvágás

A fenti táblázat szerint a Natura 2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület 56,1 %-án szükséges valamilyen fahasználati munkálatokat végezni. A tarvágás előírására akácok és fenyvesek esetében került sor 122,34 ha-on, mindegyik esetben a szerkezetátalakítás lehetőségét megadva a gazdálkodónak.

Használatok megoszlása a különleges madárvédelmi területen:

1. térkép HUAN10003 Bükk hegység és peremterületei (178) Natura2000 terület fahasználatok szerinti megoszlása

Mivel rendelkezésünkre áll az élőhely térkép a teljes körzetre, így a Natura2000 site-on belüli jelölő élőhelyeken, az egyes erdőgazdálkodási tevékenységeket, a tervezett erdőgazdálkodási beavatkozásokat, nemcsak Natura 2000 területenkénti bontásban, hanem azon belül a jelölő élőhelyenként is tudjuk vizsgálni.

A fahasználatok megoszlása élőhelyenként vizsgálva:

Élőhely neve és EU kódja	Élőhely területe	Véghasználatok összesen		Fakitermelési módok				
				TRV	FFV	SZV	SZÁL	Nevelővágások és egyéb
Szubmontán és montán bükkösök 9130	554,08	80,36	(14,5%)	35,50	24,97	19,89	1,13	244,85
Pannon cseres tölgyes 91M0	352,25	71,31	(20,2%)	0,54	66,58	4,19		127,82
Törmeléklejtő-erdők 9180	139,07	11,19	(8,0%)		8,34	2,85		57,09
Pannon gyertyános-tölgyes 91G0	714,07	144,37	(20,2%)		114,38	29,99		281,97
Pannon molyhos tölgyes 91H0	69,36	8,00	(11,5%)		1,29	6,71		2,55
Euro-szibériai erdős-sztyepp tölgyes 91I0	24,70							1,27
Mindösszesen	1 853,53	315,23	(17,0%)	36,04	215,56	63,63	1,13	715,55

Jól látszik, hogy a nevelővágásokat a site területének kicsivel több, mint egyharmadán végeznak, mivel 94,9%-ban négy olyan élőhely fedi le a területet, amely a Natura2000 elvekkel összhangban gazdálkodásra alkalmas. Ezenkívül védendő élőhelyen is történik nevelővágás, amely annak fennmaradását szolgálja, főleg az idegenhonos fajok eltávolításával.

A véghasználatoknak csak mintegy 11,4%-a tarvágás a többi fokozatos felújító vágás és szálaló vágás illetve csekély szálalás.

A fokozatos felújító vágások vágáskora a Natura 2000 elvekkel összhangban meghatározott értékek.

A hagyásfa csoportokat javasolt úgy kialakítani, hogy azok a természetvédelmi (vízmosás, gerinc, gyenge termőhelyű folt, meredek részek) vagy esetlegesen előforduló pontszerű objektumokat (védett növényfaj, forrás, objektum, berendezés) is tartalmazzák. Gazdálkodói szempontból előnyös, tájesztétikai szempontból sem elhanyagolható, ha a hagyásfákat egyenletes térbeli rendben javasoltuk visszahagyni. Erre olyan esetekben került sor amikor az adott részletben nem volt tudomásunk semmilyen pontszerű objektumról.

A 2,0 hektár vagy annál nagyobb területű, természetes, természetyszerű vagy származék erdő véghasználata az erdészeti tájban honos fafajú hagyásfák, illetve hagyásfa csoportok visszahagyásával lett megtervezve. A természetvédelem kezeléséért felelős szerv és az erdőgazdálkodó megállapodása alapján a 0,5ha-nál nagyobb hagyásfacsoportok a körzeti erdőtervezés során külön erdőrészekbe lettek leválasztva, azokban fanyagtermelést nem szolgáló üzemmód lett megállapítva.

HUBN20001 Bükk-fennsík és Lök-völgy:

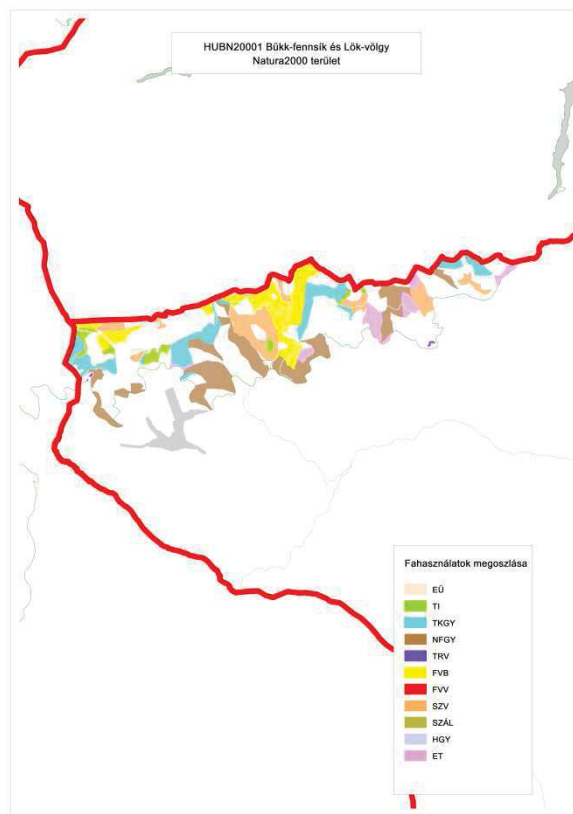
Natura2000 terület		Fakitermelés területe (ha)					
		érintett				redukált	
megnevezése	területe(ha)	TI	TKGY	NFGY	TRV	FF	SZV
<i>Bükk-fennsík és Lök-völgy</i>	1009,49	62,81	100,87	163,33	1,09	116,09	90,99

Rövidítések: TI – tisztítás; TKGY – törzskiválasztó gyérítés; NFGY – növedékfokozó gyérítés; TRV – tarvágás; FF – fokozatos felújítóvágás; SZV – szálalóvágás

A táblázat szerint a Natura 2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület 53,0%-án került tervezésre, illetve szükséges valamilyen fahasználatot végezni. A tarvágás előírására ebben az esetben

csak fenyvesek esetében került sor 1,09ha-on (Bükk-szentkereszt 6 I, és Répáshuta 1 E), mindegyik esetben a szerkezetátalakítás lehetőségét megadva a gazdálkodónak.

Használatok megoszlása a különleges madárvédelmi területen:

2. térkép HUBN20001 Bükk-fennsík és Lök-völgy(291) Natura2000 terület fahasználatok szerinti megoszlása

A fahasználatok megoszlása élőhelyenként vizsgálva:

Élőhely neve és EU kódja	Élőhely területe	Véghasználatok összesen	F a k i t e r m e l é s i m ó d o k				
			TRV	FFV	SZV	SZÁL	Nevelő-vágások és egyéb
Szubmontán és montán bükkösök 9130	255,57	35,56 (13,9%)	0,92	22,54	12,10		86,96
Pannon cseres tölgyes 91M0	7,52						7,52
Törmeléklejtő-erdők 9180	109,15	9,04 (8,3%)		8,34	0,70		40,00
Pannon gyertyános-tölgyes 91G0	47,22						41,76
Mindösszesen	419,46	44,60 (10,6%)	0,92	30,88	12,80		176,24

A Pannon gyertyános-tölgyes (91G0) és a Szubmontán és montán bükkös (9130) erdőtársulásokban az erdőnevelések során az őshonos lombos elegyfajok és az idős faegyedek kíméletére kiemelt figyelmet kell fordítani.

Jól látszik, hogy a nevelővágásokat a site területének mintegy 42,0%-án végeznék, mivel 98,2%-ban három olyan élőhely fedi le a területet, amely a Natura 2000 elvekkel összhangban gazdálkodásra

alkalmas. Ezenkívül védendő élőhelyen is történik nevelővágás, amely annak fennmaradását szolgálja, főleg az idegenhonos fafajok eltávolításával.

A véghasználatoknak csak mintegy 2,1%-a tarvágás a többi pedig fokozatos felújító vágás, illetve szálaló vágás. A fokozatos felújító vágások vágáskora a Natura 2000 elvekkel összhangban meghatározott értékek.

A hagyásfa visszahagyása a korábban említett elvek alapján történt.

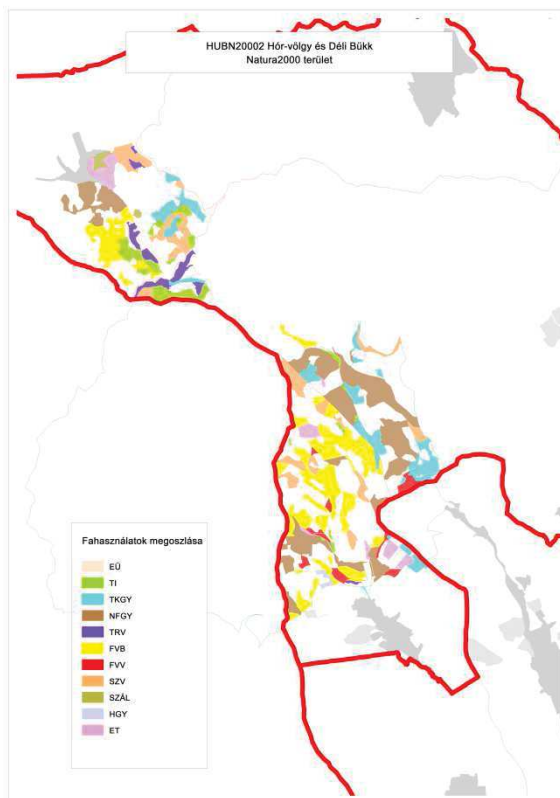
HUBN20002 Hór-völgy és Déli Bükk:

Natura2000 terület		Fakitermelés területe (ha)					
		érintett				redukált	
megnevezése	területe(ha)	TI	TKGY	NFGY	TRV	FF	SZV
Hór-völgy és Déli-Bükk	2165,46	79,77	142,55	352,82	46,58	367,95	162,41

Rövidítések: TI – tisztítás; TKGY – törzskiválasztó gyérítés; NFGY – növedékfokozó gyérítés; TRV – tarvágás; FF – fokozatos felújítóvágás; SZV – szálalóvágás

A táblázat szerint a Natura 2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület 53,2%-án került tervezésre, illetve szükséges valamilyen fahasználatot végezni. A tarvágás előírására ebben az esetben csak a fenyő fafaj esetében került sor 46,58ha-on, ezen esetben megadva, ill. folytatva a gazdálkodónak a szerkezetátalakítás lehetőségét.

Használatok megoszlása a különleges madárvédelmi területen:

3. térkép HUBN20002 Hór-völgy és Déli Bükk (292): Natura2000 terület fahasználatok szerinti megoszlása

A fahasználatok megoszlása élőhelyenként vizsgálva:

Élőhely neve és EU kódja	Élőhely területe	Véghasználatok összesen		Fakitermelési módok				
				TRV	FFV	SZV	SZÁL	Nevelő-vágások és egyéb
Szubmontán és montán bükkösök 9130	170,38	43,66	(25,6%)	34,58	2,43	6,65	0,93	83,69
Pannon cseres tölgyes 91M0	227,83	58,55	(25,7%)		54,36	4,19		58,96
Törmeléklejtő-erdők 9180	10,22							10,21
Pannon gyertyános-tölgyes 91G0	303,23	77,45	(25,5%)		62,21	15,24		107,57
Pannon molyhos tölgyes 91H0	30,69	5,49	(17,9%)		1,29	4,20		
Mindösszesen	742,35	185,15	(24,9%)	34,58	120,29	30,28	0,93	260,43

A Pannon molyhos tölgyes (91H0), jelölő élőhely döntő többségük gyenge termőhelyen helyezkedik el, és általában faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőrészeket.

A Pannon gyertyános-tölgyes (91G0) és a Szubmontán és montán bükkös (9130) erdőtársulásokban az erdőnevelések során az őshonos lombos elegyfajok és az idős faegyedek kíméletére kiemelt figyelmet kell fordítani.

Nevelővágásokat a site területének több, mint egyharmadán (35,1%) végeznek, mivel 94,5%-ban három olyan élőhely fedi le a terület mely a Natura2000 elvekkel összhangban gazdálkodásra alkalmas. Ezenkívül védendő élőhelyen is történik nevelővágás, amely annak fennmaradását szolgálja, főleg az idegenhonos fajok eltávolításával.

A véghasználatoknak csak mintegy 18,7%-a tarvágás a többi 81,3% pedig fokozatos felújító vágás. A fokozatos felújító vágások vágáskora a Natura2000 elvekkel összhangban meghatározott értékek.

A hagyásfa visszahagyása a korábban említett elvek alapján történt.

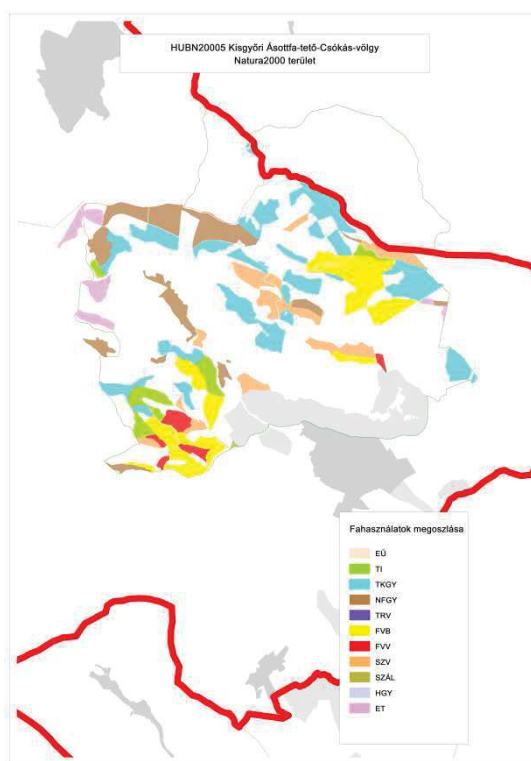
HUBN20005 Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy:

Natura2000 terület		Fakitermelés területe (ha)					
		érintett				redukált	
megnevezése	területe(ha)	TI	TKGY	NFGY	TRV	FF	SZV
<i>Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy</i>	1931,68	104,64	233,49	124,63	-	185,81	92,98

Rövidítések: TI – tisztítás; TKGY – törzskiválasztó gyérítés; NFGY – növedékfokozó gyérítés; TRV – tarvágás; FF – fokozatos felújítóvágás; SZV – szálalóvágás

A táblázat szerint a Natura 2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület 38,4 %-án került tervezésre, illetve szükséges valamilyen fahasználatot végezni. Tarvágás előírására ebben a site-ban nem került sor.

Használatok megoszlása a különleges madárvédelmi területen:

4. térkép HUBN20005 Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy (294): Natura2000 terület fahasználatok szerinti megoszlása

A fahasználatok megoszlása élőhelyenként vizsgálva:

Élőhely neve és EU kódja	Élőhely területe	Véghasználatok összesen		Fakitermelési módok				
				TRV	FFV	SZV	SZÁL	Nevelővágások és egyéb
Szubmontán és montán bükkösök 9130	120,75	1,14	(0,9%)			1,14	0,20	67,50
Pannon cseres tölgyes 91M0	106,20	12,22	(11,5%)		12,22			55,07
Törmeléklető-erdők 9180	19,70	2,15	(10,9%)			2,15		6,88
Pannon gyertyános-tölgyes 91G0	351,18	66,92	(19,1%)		52,17	14,75		131,83
Pannon molyhos tölgyes 91H0	38,67	2,51	(6,5%)			2,51		2,55
Euro-szibériai erdő-sztyepp tölgyes 91I0	4,77							
Mindösszesen	641,27	84,94	(13,2%)		64,39	20,55	0,20	263,83

A Pannon molyhos tölgyes (91H0), jelölő élőhely típusok esetében fakitermelés csak szálaló vágás formájában let tervezve, mivel ezen erdőrészeket döntő többségük gyenge termőhelyen helyezkednek el.

A Pannon gyertyános-tölgyes (91G0) és a Szubmontán és montán bükkös (9130), valamint a Pannon cseres tölgyes (91M0) erdőtüszulásokban az erdőnevelések során az őshonos lombos elegyfajok és az idős faegyedek kíméletére kiemelt figyelmet kell fordítani.

Nevelővágásokat a site területének 40 %-án végeznek, mivel 90,2 %-ban három olyan élőhely fedi le a terület mely a Natura 2000 elvekkel összhangban gazdálkodásra alkalmas. Ezenkívül védendő

élőhelyen is történik nevelővágás, amely annak fennmaradását szolgálja, főleg az idegenhonos fafajok eltávolításával.

A véghasználatok során ezen site-ben tarvágás nem let tervezve, csak fokozatos felújító vágás, szálaló vágás és csekély területű szálalás. A fokozatos felújító vágások vágáskora a Natura 2000 elvekkel összhangban meghatározott értékek.

A hagyásfa visszahagyása a korábban említett elvek alapján történt.

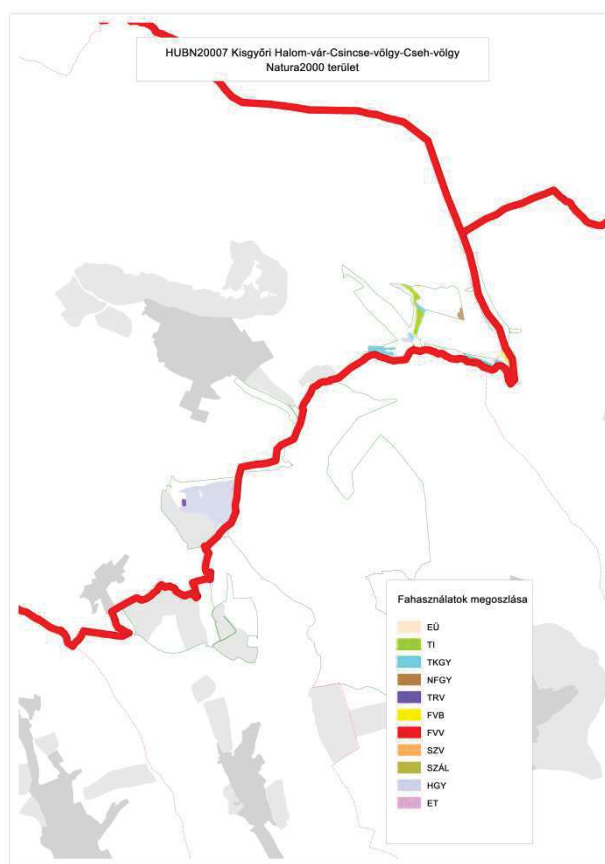
HUBN20007 Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy:

Natura2000 terület		Fakitermelés területe (ha)					
megnevezése	területe(ha)	érintett				redukált	
		TI	TKGY	NFGY	TRV	FF	SZV
Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy	72,41	4,36	9,1	1,91	0,54	3,11	-

Rövidítések: TI – tisztítás; TKGY – törzskiválasztó gyérítés; NFGY – növedékfokozó gyérítés; TRV – tarvágás; FF – fokozatos felújítóvágás; SZV – szálalóvágás

A táblázat szerint a Natura 2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület 26,3 %-án került tervezésre, illetve szükséges valamilyen fahasználatot végezni. A tarvágás előírására ebben az esetben 0,54 ha-on került sor (Kisgyőr 105 B), megadva, ill. folytatva a gazdálkodónak a szerkezetátalakítás lehetőségét.

Használatok megoszlása a különleges madárvédelmi területen:

5. térkép HUBN20007 Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy (304): Natura2000 terület fahasználatok szerinti megoszlása

A fahasználatok megoszlása élőhelyenként vizsgálva:

Élőhely neve és EU kódja	Élőhely területe	Véghasználatok összesen		F a k i t e r m e l é s i m ó d o k				
				TRV	FFV	SZV	SZÁL	Nevelő-vágások és egyéb
Pannon cseres tölgyes 91M0	10,70	0,54	(5,0%)	0,54				6,27
Pannon gyertyános-tölgyes 91G0	12,44							0,81
Euro-szibériai erdős-sztyepp tölgyes 91I0	19,93							1,27
Mindösszesen	43,07	0,54	(1,3%)	0,54				8,35

A Pannon molyhos tölgyes (91HO), jelölő élőhely típusok esetében fakitermelés csak a veszélyes fák eltávolítása és az idegenhonos fafajok visszaszorítása miatt került tervezésre. Döntő többségük gyenge termőhelyen helyezkedik el, és általában faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőrészeket.

A Pannon gyertyános-tölgyes (91GO) és a Szubmontán és montán bükkös (9130) erdőtársulásokban az erdőnevelések során az őshonos lombos elegyfajfajok és az idős faegyedek kíméletére kiemelt figyelmet kell fordítani.

Nevelővágásokat a site területének 20,0%-án végeznek. Ezenkívül védendő élőhelyen is történik nevelővágás, amely annak fennmaradását szolgálja, főleg az idegenhonos fafajok eltávolításával.

A véghasználatoknál csak tarvágás let tervezve 0,54ha-on, fokozatos felújító vágás pedig nem.

Az érintett Natura 2000 területeken előírt használatok előírása kapcsán a körzeti erdőtervbe beépülő előírások - konkrét példák:

A hagyásfa csoportok kialakításának, visszahagyásának módja a HUBN10003 - Bükk hegység és peremterületei nevű site ismertetésénél leírtak alapján történt valamennyi Natura 2000 területen. Mivel a tanulmányozott körzet bővelkedik ilyen objektumokban, előírás is nagyon sok van.

Példaként említhető:

- A vízfolyás rézsűjében egy fahossza (20m) érintetlenül hagyandó (Kisgyőr 64 C).
- Barlang védterület: bejárat körül 40m sugarú körben és a barlanghoz vezető patakmeder 150 m hosszban 30m széles sávban (Bükk-szentkereszt 42 H, SZV).
- Fokozottan védett madárfaj (parlagi sas) fészkelésének zavartalansága érdekében február 1. – szeptember 1. között csak erdővédelmi tevékenység végezhető (Kisgyőr 66 A, SZV)
- Az erdőrészletben található fokozottan védett madár (parlagi sas) fészketől számított 200m-en belül (1,81ha) nem végezhető fakitermelés és állomány alatti bozótirtás. A fészkelés zavartalanságának érdekében február 1.-augusztus 15. között csak erdővédelmi tevékenység végezhető (Kisgyőr 67 D, FVB).

3.3. A körzeti erdőterv szerinti erdőgazdálkodás várható időtartama, valamint a kivitelezés során várható átmeneti hatások bemutatása

A körzeti erdőterv érvényessége adott, ennek megfelelően 2019. év tavaszától e szerint folyik majd a gazdálkodás.

A tervezett munkák évenkénti ütemezése alapvetően az erdőgazdálkodó döntésén múlik - minden erdőgazdálkodási tevékenység az Evt. és a Vhr. értelmében csak előzetes bejelentés alapján végezhető -, a sürgősségi előírások elsősorban az erdőtervezés hozamszabályozásában adnak segítséget.

A fahasználat során törekedni kell az őshonos elegyfajok kíméletére, valamint az állományszerkezeti változatosság megtartására, fokozására. Az őshonos fafajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas, vagy böhöncös faegyedek nem érinthetők. Az erdő-, ill. útszegélyeknél lévő, változatos elegyfajok, pionír jellegű őshonos fafajok, szegélycserjéseket alkotó cserjefajok egyedei a fahasználatok során visszahagyandók. Az állományban jelen lévő, 5% elegyarányt el nem érő honos fafajok arányát meg kell őrizni, ill. növelni kell.

Az őshonos fafajú erdőfelújítás esetén csak a potenciális erdőtársulásnak megfelelő, őshonos fafajok csemetéi használhatóak fel. Már az első kiviteli munkák során gondoskodni kell arról, hogy a főfafaj mellett, az elegyfaj csemetéi is ültetésre kerüljenek.

A többi esetben a véghasználatok fokozatos felújító vágással vagy száalóvágással kerültek előírásra. Ezek a véghasználati módok biztosítják, hogy az öreg állományok több lépésben, időben elnyújtva kerüljenek letermelésre. Ezt követően a felújítás kizárólag természetes úton történik, szükség esetén mesterséges kiegészítéssel. Az időben elnyújtott véghasználatok és egyéb korlátozások miatt az új erdők már mag eredetűek, vegyes korúak és változatos fajaj-összetételűek lesznek.

Felvonulási létesítmény, anyag-nyerőhely a gazdálkodás során nem, vagy csak ideiglenesen keletkezik. A fakitermeléshez kötődő szállítási tevékenység elsősorban a meglévő utakon történik.

3.4. A körzeti erdőterv szerinti erdőgazdálkodás során létrehozandó erdészeti létesítmények és az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterület kialakításának, használatának ismertetése

A körzeti erdőtervben megtervezett erdőgazdálkodási tevékenység direkt következményeként az erdő igénybevétele, azaz erdészeti létesítmények kialakítására nem kerül sor. Ugyanakkor az is látható, hogy a kitermelésre tervezett jelentős mennyiségű fatömeg kiszállítása megoldható úgy, hogy a meglévő feltáró hálózat minden elemét a műszaki paramétereinek megfelelően igénybe véve – nem sérülnek a Natura 2000 célkitűzések.

A természetkímélő erdőgazdálkodás nagy volumenű, szakszerű megvalósíthatósága érdekében a természetvédelmi szempontok figyelembe vétele mellett indokolt az erdők – különösen a száaló és átalakító üzemmódú erdők – feltártságának bővítése, valamint a meglévő erdészeti feltáró hálózat javítása. Az időjárástól függetlenül használható utak kialakításakor, illetve javításakor idegen anyag (pl. kő, zúzalék stb.) felhasználása is indokolt lehet. Ha a jövőben erdészeti feltáró út, készletező hely, vagy rakodó fejlesztésére vonatkozó igény merülne fel, akkor azok megtervezése és engedélyezése csak a vonatkozó jogszabályok szigorú betartásával történhet. Új erdei rakodó és készletező hely nyilvántartására ott kerülhet sor, ahol az előző időszakban is gyakran készleteztek, vagy a fakitermelési lehetőségek szerint a következő években is rendszeres használatra kerül.

3.5. Az erdőtervezési körzet hatásterületén lévő erdő természeti állapotának ismertetése

Az erdők természeti állapotát alapvetően meghatározza az elmúlt évszázadok más szempontrendszer szerinti erdőgazdálkodási gyakorlata. Ennek eredményeként nagy területet tekintve kimutatható egyenletesebb koreloszlás, a megőrzött és természeteshez közeli fajaj-összetétel és az idős erdők magas aránya.

Többkorú, többszintű, magas természetességű erdőt rendkívül kis területen, főleg beerdősült fás legelőkön találtunk, ahol a rendezetlen tulajdon- és használati viszonyok miatt évtizedek óta nem volt erdőgazdálkodás.

Az erdőtervezési körzetben a Natura2000 oltalom alatt álló erdők természetessége:

Natura 2000 terület	Erdők természetesség szerinti megoszlása (terület %)					
	természetes	természet-szerű	származék	átmeneti	kultúr	faültetvény
Bükk hegység és peremterületei	0,0	59,1	33,2	2,2	5,5	0,0
Bükk-fennsík és Lök-völgy	0,0	89,7	9,8	0,3	0,2	0,0
Hór-völgy és Déli-Bükk	0,0	49,2	45,2	0,4	5,2	0,0
Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy	0,0	40,9	54,4	4,6	0,0	0,0
Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy	0,0	26,9	55,7	7,4	10,1	0,0

A Dél-bükk-i erdőtervezési körzet természetességi állapotának szinten tartást, javítását szolgálják az erdőtervben lévő konkrét előírások, illetve azok hiánya (természeti folyamatok szabad érvényesülése).

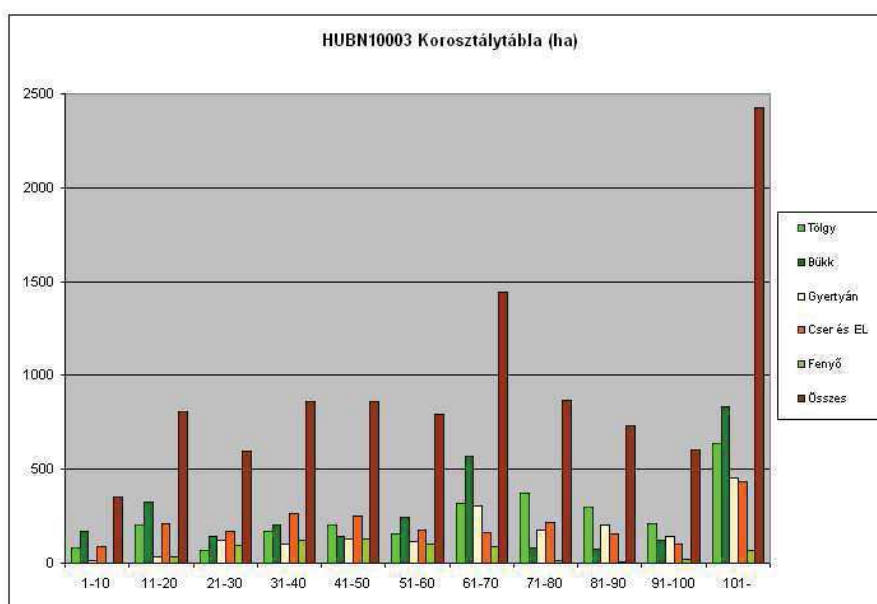
Erdőszerkezet-átalakítás esetén biztosítani kell az idős faállomány alatt felferődött, a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fajokból álló természetes újulat megmaradását, kivéve ha az akadályozza az erdőszerkezet-átalakítást, vagy az idegenhonos, illetve intenzíven terjedő fajok hatékony visszaszorítását.

Az erdőnevelési tevékenységek tervezése úgy történt, hogy elősegítse az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok (például molyhos tölgy, hegyi juhar, mezei juhar, korai juhar, hegyi szil, mezei szil, magas kőris, madárcseresznye, vadalma, vadkörte, kislevelű hárs, mézgás éger, házi berkenye, barkócaberkenye, rezgő nyár és fehér fűz stb.) megőrzését.

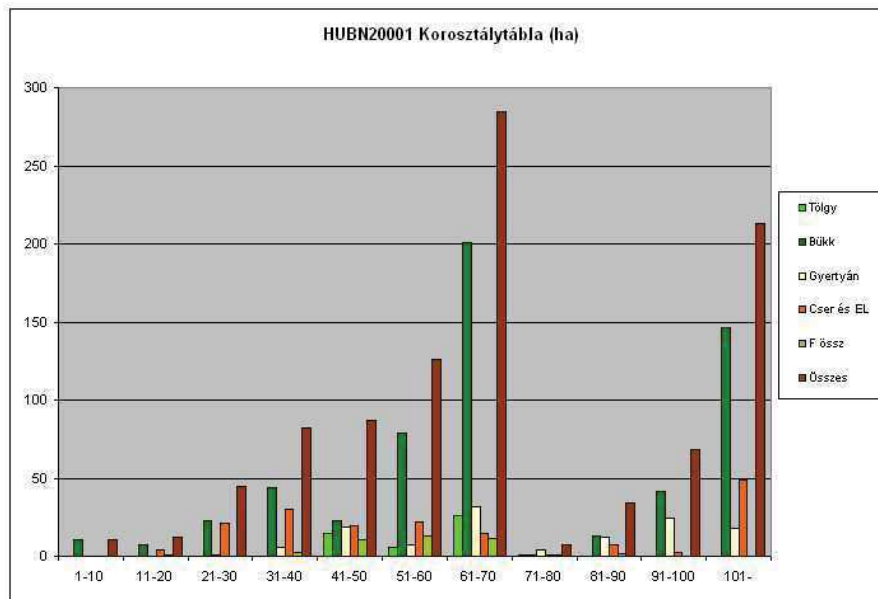
A Natura 2000 oltalom alatt álló erdőkben az egyes korosztályok területe (ha):

A kimutatás fajokra készült, mert faállomány-típusra korosztálytábla nem készíthető. Ennek megfelelően feltételeznünk kell, hogy a jelölő élőhelyek faállománytípusai hasonló koreloszlásúak, mint azok főfaja.

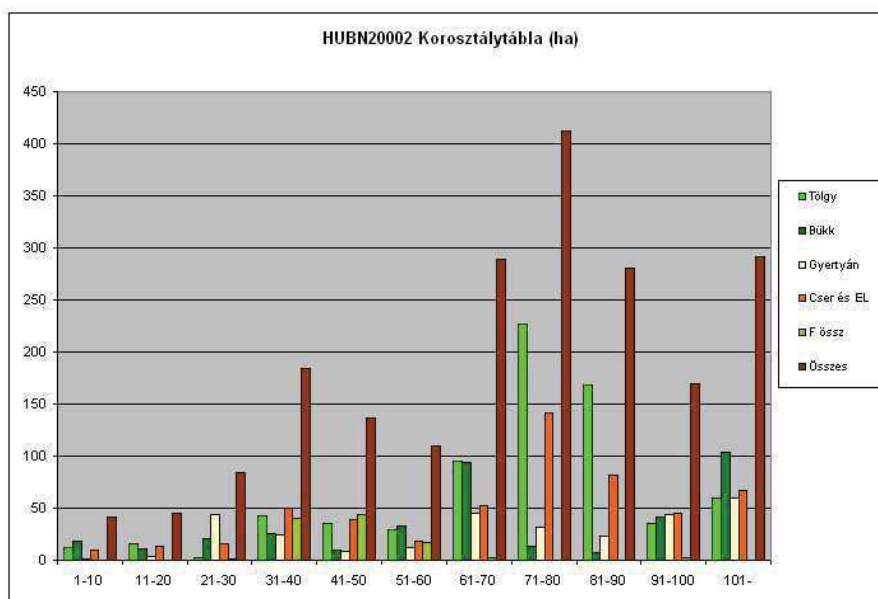
Bükk-hegység és peremterületei (HUBN10003):

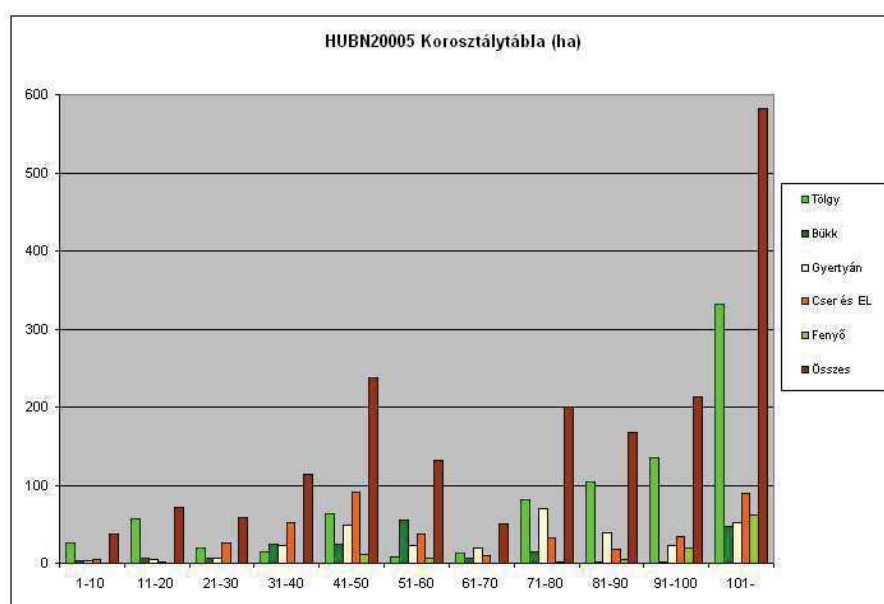
Bükk-fennsík és a Lök-völgy (HUBN20001):

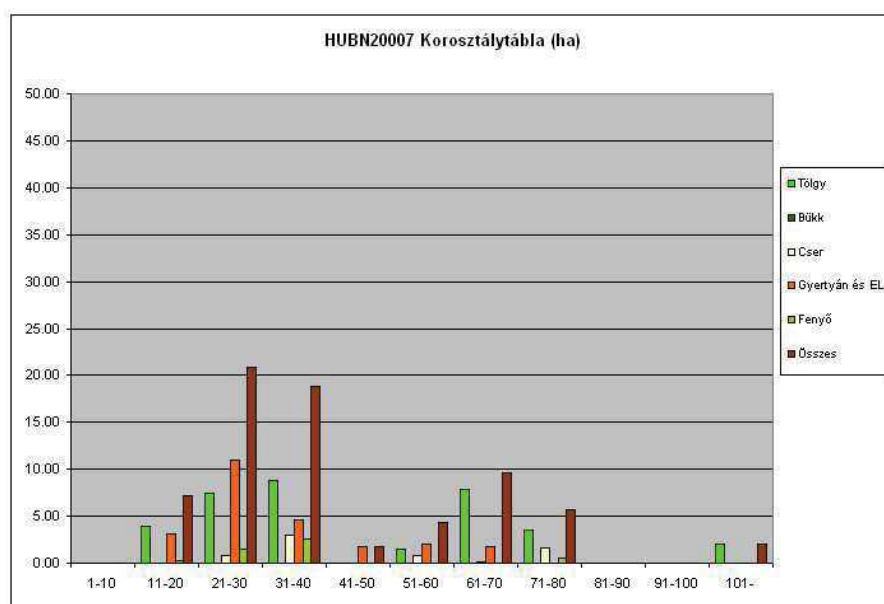
Hór-völgy és Déli-Bükk (HUBN20002):

Kisgyőr Ásottfa-tető-Csókás-völgy (HUBN20005):

Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy (HUBN20007):

A Dél-bükki körzetben lévő erdők természetességi állapota kedvező, a tervezett erdősítési előírások ennek az állapotnak a szinten tartását, illetve fejlesztését szolgálják, a fenyvesek szerkezet-átalakítása révén pedig tovább csökken a tájidegen főfafajú (kultúr) erdők aránya. A fahasználati beavatkozások (nevelővágások, fokozatos felújító és szálaló vágások) az elegyesség növelése és a felaprózott és elnyújtott felújítási folyamat révén szintén hozzájárulnak a vegyes szerkezetű, elegyes (természetszerű erdők) állományok térfoglalásának növeléséhez, a nagy területű, egykorú erdőtömbök átalakításához, az élőhelyek fenntartásához, a fajok életfeltételeinek javításához. A távlati célállományok terv szerinti megvalósítása élőhely rekonstrukciót, illetve fejlesztést, a természetességi állapot javulását, a gyakorlatban a természetes felújításokban erdőrészesen belüli vegyes állományszerkezetet és a fenyvesek őshonos lombos állományokkal történő leváltását jelenti.

Jelölő élőhelyenkénti értékelés:

A körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendők a következő jelölő erdei élőhelytípusok:

Szubmontán és montán bükkösök (9130)
Pannon cseres tölgyesek (91M0)
Törmeléklejtő-erdők (9180)
Pannon gyertyános-tölgyesek (91G0)
Pannon molyhos tölgyes (91H0)
Euro-szibériai erdősztyepp tölgyes (91I0)

Ugyan rendelkezésünkre áll az élőhely térkép a teljes körzetre, a természeti állapotra vonatkozó elemzéseket a jelölő erdei élőhelyenként nem minden esetben tudtuk elvégezni több okból kifolyólag.

A kapott információk alapján nevesítve vannak olyan élőhelytípusok amelyek vagy csak foltokban vagy egyáltalán nem lelhetők fel adott erdőrészletben. Ilyen esetekben a leírólap „Természetvédelmi javaslatok” rovatban szövegesen került feljegyzésre, azzal a megjegyzéssel, hogy potenciálisan melyik élőhelytípusba tartozik.

A jelölő élőhelyek site-onként és természetességi megoszlásuk szerint a következő táblázatokban lettek összegezve:

Bükk hegység és peremterületei:

Jelölő élőhely	Erdők természetesség szerinti megoszlása (terület %)					
	természetes	természet-szerű	származék	átmeneti	kultúr	ültet-vény
Szubmontán és montán bükkösök 9130	-	80,3	12,3	0,1	7,3	-
Pannon cseres tölgyes 91M0	-	31,4	60,2	0,8	7,6	-
Törmeléklejtő-erdők 9180	-	62,3	36,3	1,4	-	-
Pannon gyertyános-tölgyes 91G0	-	44,5	54,4	1,1	-	-
Pannon molyhos tölgyes 91H0	-	48,6	51,4	-	-	-
Euro-szibériai erdősztyepp tölgyes 91I0	-	32,4	59,5	6,0	2,1	-

Bükk-fennsík és Lök-völgy:

Jelölő élőhely	Erdők természetesség szerinti megoszlása (terület %)					
	természetes	természet-szerű	származék	átmeneti	kultúr	ültet-vény
Szubmontán és montán bükkösök 9130	-	93,2	6,2	0,2	0,4	-
Pannon cseres tölgyes 91M0	-	80,3	19,7	-	-	-
Törmeléklejtő-erdők 9180	-	69,9	28,3	1,8	-	-
Pannon gyertyános-tölgyes 91G0	-	85,6	14,4	-	-	-

Hór-völgy és Déli-Bükk:

Jelölő élőhely	Erdők természetesség szerinti megoszlása (terület %)					
	természetes	természet-szerű	származék	átmeneti	kultúr	ültet-vény
Szubmontán és montán bükkösök 9130	-	71,7	5,2	-	23,1	-
Pannon cseres tölgyes 91M0	-	19,0	69,5	-	11,5	-
Törmeléklető-erdők 9180	-	100,0	-	-	-	-
Pannon gyertyános-tölgyes 91G0	-	41,8	58,2	-	-	-
Pannon molyhos tölgyes 91H0	-	67,0	33,0	-	-	-

Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy:

Jelölő élőhely	Erdők természetesség szerinti megoszlása (terület %)					
	természetes	természet-szerű	származék	átmeneti	kultúr	ültet-vény
Szubmontán és montán bükkösök 9130	-	70,0	30,0	-	-	-
Pannon cseres tölgyes 91M0	-	50,8	49,8	-	-	-
Törmeléklető-erdők 9180	-		100,0	-	-	-
Pannon gyertyános-tölgyes 91G0	-	42,8	54,9	2,3	-	-
Pannon molyhos tölgyes 91H0	-	34,0	66,0	-	-	-
Euro-szibériai erdő-sztyepp tölgyes 91I0	-	-	100	-	-	-

Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy

Jelölő élőhely	Erdők természetesség szerinti megoszlása (terület %)					
	természetes	természet-szerű	származék	átmeneti	kultúr	ültet-vény
Pannon cseres tölgyes 91M0	-	68,4	26,5	5,1	-	-
Pannon gyertyános-tölgyes 91G0	-	-	100,0	-	-	-
Euro-szibériai erdő-sztyepp tölgyes 91I0	-	40,1	49,8	7,4	2,7	-

A nagyterületű erdőleltár alapján meghatározott holtfa eloszlása a következő módon alakul a körzetben. A különböző típusú holtfák korhadási fok szerinti mennyisége és eloszlása változatos. Álló holtfát a néhány éve elhalt, még kemény fával és alig leváló kéreggel, hánccsal lehet jellemezni. Fekvő holtfa esetében a fő fatömeget a részben korhadt faanyag képviseli, mely több éve hever az avarban. Tuskó holtfa esetében, hasonló arányban találhatók meg a különböző korhadtsági fokú tuskók. Legnagyobb mennyiségben az álló, majd a fekvő és utoljára tuskó holtfa lelhető fel az körzet erdeiben.

3.6. A körzeti erdőterv társadalmi, gazdasági következményeinek leírása

A körzet Borsod-Abaúj-Zemplén megye délnyugati szélén helyezkedik el. A körzet természetföldrajzi adottságai változatosak, bár csak egy erdészeti tájat érint. Ez a II. Északi-középhegység tájcsoporthoz tartozik, a Bükk erdészeti táj, mely két tájrészletében található a körzet erdői. A Központi Bükk tájrészlet a terület 92,8%-át, a Bükkalja tájrészlet a terület 7,2%-át fedi le.

A Nagyalföldre néző hegylábakat erdőssztyep erdők borítják, majd a tszf. magasság emelkedésével a cseres-tölgyesek, gyertyános-tölgyesek és bükkösök öve következik. Jelentősek az edafikus erdőtürsulások, főként a mészkedvelő erdők és a szikladomborzatú erdők, a mészkerülő erdők, a szélesebb völgyekben a ligeterdők. Az erdészeti táj jelenlegi erdősültsége magas, a hegylábi területek aktuális vegetációjában ma már alig van természetsterű erdő.

A Központi-Bükk középhegységi helyzetű, az irtásrétek kivételével ma is zárt erdőtakaró borítja, ahol a klímaregionális erdőtársulások a tengerszint feletti magassághoz igazodva (vertikális vegetációtagozódás szerinti régiók) viszonylag szabályosan követik egymást, a bükkösök jelentős területi részarányt képviselnek. A Bükkalja tájrészlet erdőtervezési területéhez tartozó területén cseres-tölgyesekből álló erdőborítás van, a belterületi fedettség nem jellemző.

A Bükk erdészeti tájban igen jelentős a turisztikai igénybevétel.

Összességében a körzet területének 80,5%-át borítja erdő, ez több mint az országos átlag (20,8%) kétszerese. Az változatos összetételű erdők közel 93,4%-a őshonos fafajokból áll, döntően természetsterű erdő vagy származékerdő besorolású. A bükkösök területi részaránya 36,5%, a gyertyános-tölgyesek részaránya 15,8%, a kocsánytalan tölgyesek részaránya 13,3% és még a gyertyánosok részaránya eléri a 11,4%-ot.

A legmagasabb erdősültséggel rendelkező települések: Bükkszentkereszt, Répáshuta, a legalacsonyabb erdősültséggel rendelkező települések: Kács, Kisgyőr.

Magyarország területén – így a körzet területén is – az erdőgazdálkodás szigorú törvényi szabályozás mellett történik, ami garanciát jelent az erdők területének és természetességének hosszú távú, tartamos megőrzésére. A körzeti erdőterv a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok törvényben meghatározott mértékét elérte.

A körzetben kitermelt faanyag feldolgozási szintje nem elég magas fokú. Bővül a kitermelt faanyag megújuló energiahordozóként, tűzifaként történő értékesítése. Ebben szerepet játszik a szociális tűzifa program végrehajtása is, amely program keretében a szociálisan rászorult családok jutnak kedvezményes áron vagy térítésmentesen tűzifához.

Az erdők kezelésére a térségben foglalkoztatást biztosító vállalkozások jöttek létre. Minden nemzetgazdasági ágazatnak, így az erdőgazdálkodásnak is törekednie kell a vidék lakosságmegtartó képességének javítására. Különösen fontos a különböző képzettségi szintű élő munkaerő kapacitás megtartása, illetve a nagyobb élömunika igényű, alacsonyabb képzettséget igénylő tevékenységek mennyiségének növelése is, ami által a vidéki lakosság foglalkoztatottsági szintje növelhető. Ennek érdekében a körzet állami erdőterületeinek szinte kizárólagos kezelője, az ÉSZAKERDŐ Zrt. a közmunka program keretében jelentős létszámban alkalmaz munkavállalókat.

A természetes anyagok felhasználása és alkalmazása iránti igény érzékelhetően növekszik, ami az erdei haszonvételek korábbiakban megszokott szintjének fenntartását szükségessé teszi. E mellett az erdőgazdálkodás során az erdőhöz kötődő természetes élöhely típusok megőrzésére és védelmére továbbra is fokozott figyelmet kell fordítani, ezt a körzeti erdőterv megfelelő módon szabályozza.

Sem városi rangú település, ebből kifolyólag pedig városlakó sincs a körzetben. Az erdőtervezési körzet négy község (Bükkszentkereszt, Kács Kisgyőr, Répáshuta) közigazgatási területét öleli fel, Miskolc közelében, mely megyei jogú városi ranggal bír, egyben országos jelentőségű ipari központ is. Ez nagyban befolyásolja a körzet munkalehetőségét és fejlődését.

A körzetben 3.668 fő él. A körzet népsűrűsége 28 fő/km² az ország népsűrűségének 26,3%-a. A körzet lakosságának 70,8%-a munkaképes korú. A 2.598 főnyi munkaképes korú lakosság 5,4%-a (141 fő) munkanélküli.

A foglalkoztatási adatokból látható, hogy a munkanélküliség országos átlagát (3,61%) 1,50-szeres mértékben meghaladó munkanélküliséget ér el a körzet. A munkanélküliség országos mutatóját 1,75-szorosan meghaladó települések száma: 1, ez Kács község, itt a munkanélküliség mértéke 6,39%-os, ami 1,77-es szorzót jelent.

Társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település nincs a körzetben. A körzetben Kács az egyetlen község mely szerepel az átmenetileg kedvezményezett települések listáján. Az ott élők száma 436, ez 11,9%-a a körzet teljes lakosságának.

Adatok forrása: KSH Magyarország közigazgatási helynévkönyve 2018. 01. 01.; Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat településsoros adatok 2018.12.23-i állapot, illetve a (105/2015. (IV.23.) Kormányrendelet)

Az erdőtervezési körzet erdőtervezett területeinek 98,8%-a a Natura 2000 hálózat része, teljes egészében megfelel a kijelölési kritériumainak. Az erdőtervezési körzet Natura 2000 besorolással érintett erdőterületei az Országos Erdőállomány Adattár adatai alapján az alábbiak szerint jellemezhetők:

erdőterületek tulajdonforma szerinti megoszlása:

állami tulajdon:	89,3%,
közösségi tulajdon:	1,1%
magán tulajdon:	9,5%.

az állami tulajdonban lévő erdőterületek 87,9%-át az ÉSZAKERDŐ Zrt. kezeli.

a birtokszerkezetből adódóan csupán az erdőterületek 1,0%-án nincs bejegyzett erdőgazdálkodó (rendezetlen gazdálkodási viszony).

A körzet előtt van fejlődési lehetőség társadalmi és gazdasági területen egyaránt.

4. A körzeti erdőterv hatásainak értékelése, a várható természeti állapotváltozás leírása és azok hatásainak értékelése a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra általában és Natura 2000 területenként külön-külön

4.1 A körzetben alkalmazott általános irányelvek:

A körzeti erdőtervezés során a kedvező természetvédelmi helyzetű, kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő fajok, kiemelt jelentőségű jelölő erdei élőhely típusba tartozó erdők – szubmontán és montán bükkösök (9130), pannon cseres-tölgyesek (91M0), valamint kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhely típusba tartozó erdők a lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői (9180), a pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus pertae*-ával és *Carpinus betulus* fafajokkal (91G0), a pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel (91H0), euro-szibériai erdőssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) (91I0) – természetességének fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása érdekében a szükséges intézkedések előírása megtörtént.

Általánosságban elmondható, hogy a fenti jelölő erdei élőhelytípusokba tartozó erdőkre vonatkozóan előírás történt az erdőfelújítás elegyes célállománytípusokkal való végrehajtására, valamint a folyamatos fenntartására, a fiatal, sűrű állományrészekben esedékes, őshonos lombos elegyfajokat megtartó erdőgazdálkodási tevékenységek végezésére.

A tisztítás során a természetes mortalitás következtében szálanként elpusztult 15 cm mellmagassági átmérőjű, vagy azt meghaladó átmérőjű őshonos fafajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas vagy böhöncös faegyedek nem érinthetők.

A törzskiválasztó és növedékfokozó gyérítés során a természetes mortalitás következtében szálanként elpusztult az állomány átlagátmérőjét elérő, vagy azt meghaladó átmérőjű őshonos fafajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas vagy böhöncös faegyedek nem érinthetők.

A szálalóvágások során a természetes mortalitás következtében szálanként elpusztult az állomány átlagátmérőjét elérő, vagy azt meghaladó átmérőjű őshonos fafajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas faegyedek nem érinthetők. Szálalóvágás esetén az első fakitermelés lehetőleg lékesen kivitelezendő, melynél a kiinduló lékek mérete max. fahossznyi átmérőjű lehet, a már meglévő lékek további bővítése sugárirányba max. fahossznyi távolságban történhet.

Mivel a Répáshutai Erdészeti Igazgatóság és a Dél-Bükki Erdészeti Igazgatóság területei között átlagosan 200-250m tengerszint feletti magasság eltérés tapasztalható, ezért a fahasználatokra helyenként eltérő korlátozásokat kellett előírni az Evt. 7. §. (1) a)-d) természetességű kategóriájú állományokban.

Répáshutai Erdészeti Igazgatóság

A tisztításra vonatkozóan április 1.-től július 1.-ig természetvédelmi célú időbeli korlátozásra kerül sor.

A törzskiválasztó gyérítésre vonatkozóan április 1.-től július 15.-ig természetvédelmi célú időbeli korlátozásra kerül sor.

A növedékfokozó gyérítésre vonatkozóan április 1.-től augusztus 1.-ig természetvédelmi célú időbeli korlátozásra kerül sor.

Mindkét Erdészeti Igazgatóság esetében megegyezően: A véghasználat(-ok)ra vonatkozóan (FVB, FVV, SZV, TRV) április 1.-től szeptember 1.-ig természetvédelmi célú időbeli korlátozásra kerül sor. A motorfűrész vágástakarítás és ehhez kapcsolódó faanyag-felkészítés időbeli korlátozás nélkül végezhető.

Dél-Bükki Erdészeti Igazgatóság

A tisztításra vonatkozóan április 1.-től július 15.-ig természetvédelmi célú időbeli korlátozásra kerül sor.

A törzskiválasztó gyérítésre vonatkozóan április 1.-től augusztus 1.-ig természetvédelmi célú időbeli korlátozásra kerül sor.

A növedékfokozó gyérítésre vonatkozóan április 1.-től augusztus 15.-ig természetvédelmi célú időbeli korlátozásra kerül sor.

A véghasználat(-ok)ra vonatkozóan (FVB, FVV, SZV, TRV) április 1.-től szeptember 1.-ig természetvédelmi célú időbeli korlátozásra kerül sor. A motorfűrész vágástakarítás és ehhez kapcsolódó faanyag-felkészítés időbeli korlátozás nélkül végezhető.

A közösségi jelentőségű, odúlakó madárfajok – például fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*) és örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) valamint a fában fejlődő bogárfajok – például nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és havasi cincér (*Rosalia alpina*) – életterének biztosítása érdekében a fakitermelések végrehajtása – gyérítések, készletgondozó használatok, egészségügyi fakitermelések – során a természetvédelmi kezelésért felelős szerv által megfogalmazott elvárások szerint az állományokban található 15 cm-nél vastagabb, vagy állomány átlagátmérőjét elérő, őshonos lombos fafajú holtfa, hasadt fa, facsonk, odvas fa visszahagyandó. Véghasználat – felújítóvágás-bontóvágások, szálalóvágások és szálalás – során hagyásfa illetve hagyásfa csoportok, valamint egyenletes eloszlásban álló és fekvő holtfa visszahagyása lett előírva.

Jelölő fajok előfordulása (fészkelése) esetén a tervezett fakitermelések csak a fajonként megadott költési időszakon kívül végezhetők.

Általában elmondható, hogy az egybefüggő fiatal állományok változatosságának fokozása érdekében a véghasználattal érintett erdőrészekben mikroélőhelyek (hagyásfa csoportok, erdőszegélyek) kialakítását biztosítják a tervelőírások. Ezek mértéke az Evt. 73. § (7) c,b) pontja szerinti, vagy esetenként erdőrészlet szinten történ egyeztetésnek megfelelően ettől eltérő.

A tisztítások, gyérítések során az elegyfajok egyedeit kímélni kell. A nevelővágások során kerülni kell az egyenletes hálózatot kialakító, homogenizáló jellegű beavatkozásokat, törekedni kell az állományszerkezeti változatosság megtartására, illetve fokozására, valamint az őshonos elegyfajok kíméletére kiemelten a magas köris, hegyi- és mezei juhar, kislevelű hárs, madárcseresznye, barkócaberkenye fajok esetében. Az állományokban előforduló idősebb, böhönc jellegű faegyedek visszahagyandók.

Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell végrehajtani, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfajok megőrzését.

Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokra – vissza kell szorítani. Az intenzíven terjedő fajok visszaszorítása érdekében szükség esetén engedéllyel vegyszeres ápolás is végezhető.

A folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok Natura 2000 területeken lettek kijelölésre kerültek. A jelölő társulások erdőrészeiben számottevően emelkedtek a vágásérettségi korok. A vágásérettségi korok emelésének hatására és a többszöri kisebb belenyúlások előtérbe kerülése miatt csökkentek a véghasználati tervelőírások volumenei. A folyamat eredményeként az idős állományok aránya mind-egyik jelölő élőhely vonatkozásában különböző mértékben emelkedik.

A karsztbokorerdők, melegkedvelő tölgyesek, sziklaerdők, szurdokerdők és törmelékletjtő-erdők állományai véderdőként el lett különítve. A felsorolt állományokban – a közút-menti és épületekkel szomszédos 10-30 m-es erdősávokat és az idegenhonos fafajú állományokat és fafajсорokra vonatkozó fakitermeléseket leszámítva – fakitermelési munkák tervezése nem történt.

Bükkös jelölő élőhelyen néhány esetben került sor a tarvágás előírására, melynek oka az élőhelyen található idegenhonos, főleg fenyő fafajok kitermelése, felújításuk erdőszerkezet átalakítással történő előírás alapján történik (Répáshuta 1E, 12C).

A többi véghasználat fokozatos felújító vágás, szálalás vagy szálaló vágás (Répáshuta 12G) került előírásra, vagyis a felújítás kizárólag természetes úton történik, szükség szerint mesterséges kiegészítéssel. A fahasználati előírásoknál megjelent a szálalóvágás (minimum 30 éves, általában 40-50 éves felújítási időszakkal) Pl.: Kisgyőr 66A, ami egyre elnyújtottabb véghasználatokat, és több idősebb állományt jelent.

Tölgyes és cseres jelölő élőhelyen csak a Kisgyőr 105B erdőrészletben, mely egy feketefenyves, felújítása erdőszerkezet átalakítással történő előírás alapján történik. A fahasználati előírásoknál megjelent a szálalóvágás (általában 30 éves felújítási időszakkal), ami egyre elnyújtottabb véghasználatokat, ezzel együtt idősebb erdőket jelent. (Kisgyőr 59J, Kács 6M, 10C)

Akácos és fenyves állományokban, állományrészekben tarvágási előírás történt. Ezeknél a visszahagyott mikroélőhelyen kívül a közvetlen szomszédos erdőrészlet öreg állománya is biztosítja a Natura 2000 célok érvényesülését. A tarvágások után az erdőszerkezet átalakítással történő előírás alapján kerül sor az erdőfelújításra.

A terv az intenzíven terjedő fafajok visszaszorításához szükséges előírásokat tartalmazza.

Az erdőrészlet szinten megjelenő előírások és korlátozások a teljes élőhely azon részét érintik, ahol az adott faj, illetve élőhely ténylegesen előfordul, illetve az előírt módosítással a faj előfordulásának lehetősége az élőhely adottságai alapján megteremthető. Mindezek olyan mértékűek, amelyek szükségesek a Natura 2000 célok eléréséhez, ugyanakkor nem jelentenek indokolatlan korlátozásokat az erdőgazdálkodásban, illetve éppen ellenkezőleg, a tartamosság felé hatnak, ezzel segíti az erdőgazdálkodás és a Natura2000 elvek érvényesítésének, hosszú távú céljainak megvalósulását.

4.2. Natura 2000 területenkénti értékelés:

4.2.1. HUBN10003 - Bükk hegység és peremterületei

Bükk hegység és peremterületei Különleges Madárvédelmi Terület.

Földrajzi elhelyezkedése: (ez nagy vonalakban vonatkozik a Bükk-fennsík és Lök-völgy, Miskolc-tapolcai Tatár-árok-Vörös-bérc Natura2000 site-okra is.)

A Bükk, Magyarország legmagasabb átlagos tengerszint feletti magasságú hegysége, az Északi-középhegységben található karszthegység. Mély völgyek, nagy fennsíkok, szubmontán és montán bükkösök, tölgyesek, karsztbokorerdők, mészkő-sziklagyepek, lejtősztyepprétek jellemzik.

Az Északi-középhegység legösszetettebb egysége. A legmagasabb része a döntően mészkőből, de dolomitből és palából is álló Bükk-fennsík, amely meredek falú bérc-sorozattal, emelkedik ki a környező alacsonyabb rögsorozatból. A fennsík felszínét a karsztos képződmények (barlangok, többsorok, poljék stb.) teszik változatossá. Az Északi-Bükk karbon palából és homokkőből áll, mészkőszirtekkel tagolva. A Déli-Bükk agyagpala és mészkő bérc-sorokból és völgyekkel tagolt hegyhátakból áll. A Bükkalja 300-400 m tszf. magas, riolit- és dacittufa kőzetű tagolt vidék. D-i lejtőinek könnyen málló tafatakarójának termékeny talaján alakult ki az Eger környéki szőlő- és borvidék.

Az irtásrétek kivételével ma is zárt erdőterület, ahol a cseres-tölgyes övtől a hegyvidéki bükkös övig viszonylag szabályszerűen követik egymást. A D-i hegységperemen mészkedvelő erdők, másutt a mészkerülő erdők és a szikladomborzatú erdők társulásai képviselik. A Bükkalja területén a cseres-tölgyesek területe nagymértékben lecsökkent, jelentős a itt még a mészkedvelő erdő- és gyeptársulások térfoglalása.

A terület mérsékleten hűvös és hűvös, mérsékeltén nedves és a nedves kategóriákba sorolható. A tél hideg a nyár hűvös, a 650 mm évi csapadékösszeg elég a humid klíma kialakulásához. A tagoltság miatt a site mezo- és mikroklimákban gazdag. Megtalálható itt a gyertyános-tölgyes és a bükkös klímaöv. A Bükkalja alacsonyabb, D-i fekvése következtében a mérsékeltén meleg és mérsékeltén száraz klímahatások közt minden variáció megtalálható. A melegebb nyár következtében az 560 mm csapadék kevés így nyáron szárazság alakulhat ki. Jellemző a zárt tölgyesek klímaöve.

Elsősorban az erdei madárfajok számára jelentős terület. A ragadozó madarak száma alapján közösség jelentőségű terület, de ezek mellett jelentősek a fehérhátú fakopáncs, a hamvas küllő, az örvös légy-kapó és a kis légykapó állományai is. Parlagisas-állománya globális jelentőségű.

A site területét érintő használatok: erdőgazdálkodás, honvédelem, szállítás, település, természetvédelem és kutatás, turizmus és üdülés, üzemi terület.

Befolyásoló tényezők: erdőgazdálkodás, madarak zavarása. A peremterületeken visszaszorult a hagyományos állattartás, bár az utóbbi években újból feljövőben van. A területet körbevevő ipari területek, bányák okozta környezetszennyezés is érezteti hatását.

Az Bükk hegység és peremterületei Natura 2000 területnek amely összesen 66.207,67 ha, csak egy része, 16,5%-a (10.929,24 ha) esik a Dél-Bükk-i erdőtervezési körzetbe, így jelentős kiterjedése miatt a körzeti erdőterv előírásainak hatását vizsgálni kell.

A természetvédelmi elsődleges és a Natura 2000 további rendeltetések biztosítják a természetvédelmi célok megvalósítását, a természetesség növelését. (tarvágás tilalma, - kivéve természetvédelmi érdekek, véghasználati kor emelése stb.).

A terület jelölő fajai természetvédelmi helyzetének megőrzése érdekében az alábbi általános erdőkezelési előírásokat tartalmazza a körzeti erdőterv:

A site erdőtervezési körzetbe eső erdőterülete 10.467,57ha, a használatokkal érintett területének (6089,77ha) 2,0%-án (122,34 ha) tervezett a tarvágás, akácosokban (Kisgyőr 84C, 86B), rossz egészségügyi állapotban lévő, fenyves állományokban (Bükkszentkereszt 31F, Kisgyőr 27F), esetleg felújulásra nem képes kocsánytalan tölgyesekben (Kisgyőr 49G,O). Az erdőtervezési körzetben

mindenütt, megfelelő mértékben, a tarvágásos erdőfelújításoknál szerkezetátalakítással őshonos, hazai lombos faállománytípusokra való áttérést tervezése történt.

A fákhoz kötött életmódú közösségi jelentőségű, jelölő madár- (pl.: a harkályfajok) életfeltételeinek megőrzése érdekében a fahasználatok – tisztítási kortól - úgy tervezettek, hogy az biztosítsa az idős, nagy méretű fák és álló holt faanyag folyamatos jelenlétét, az odvas, böhöncös fák, fa-csonkok kímélendők.

A biodiverzitás növelése érdekében már a tisztításoknál előírásra került a hazai őshonos kísérő és elegyfajok kímélete, (kis és nagylevelű hárs, magyar kőris, vénic szil, mezei juhar, fehér fűz fajok) valamint az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani.

A beavatkozások erélyének mértéke az őshonos elegyfajok 15- 20%-os elegyarányú jelenlétének biztosítása érdekében történt a tervezés.

Már a tisztításoktól kezdve, a törzskiválasztó és növedékfokozó gyérítéseknél a többkorúság biztosítása, a böhöncös jellegű egyedek kímélete, visszahagyása kapott hangsúlyt.

A véghasználatokkal érintett erdőrészek esetén az eredeti élőfakészlet 5%-os mértékéig őshonos, lombos fajokból álló hagyásfa csoport visszahagyása előírása megtörtént.

A körzeti erdőtervben szereplő erdőfelújítási előírások az erdők jelenlegi természetességi állapotának fenntartását, illetve javítását szolgálják. A fajok tekintetében az egyes erdőállományok létesítése, illetve azok fejlődésének, fennmaradásának biztosítása - adott esetben pl. elegyítéssel - azok állapotának kedvezőbbé tételét szolgálják.

A tervelőírások végrehajtásának konkrét időpontja többnyire nem határozható meg előre, de általánosságban elmondható, hogy véghasználati fakitermelésre a vegetációs időn kívül, míg (mesterséges) erdősisítésre a vegetációs idő elején és végén, a facsemeték inaktív, nyugalmi időszakában kerülhet sor.

Közösségi jelentőségű fajok a Bükk hegység és peremterületei Natura 2000 területen az erdészeti hatóság rendelkezésére álló adatok szerint:

Jelölő fajok:

parlagi sas (Aquila heliaca)

Erős, terebélyes koronájú fákkal tarkított idős, zavartalan erdők a fészkelőhelyei, az erdőtömbök közelében elhelyezkedő, gyepterületek és egyéb mezőgazdasági területek a táplálkozó területei, gallyfészekben fészkelő faj.

Védelmi intézkedések:

A hegységperemi idős erdők kímélete, fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fák hagyásfaként törté-nő visszahagyása, kímélete a fakitermelések során. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása érdekében a revírfoglalási, költési, utódnevelési időszakban, a fészkelésének zavartalansága érdekében február 1.-augusztus 15. között csak erdővédelmi tevékenység végezhető, időbeni korlátozás előírása megtörtént.

békászó sas (Aquila pomarina)

Idős, nagy kiterjedésű zárt állományokban, erős, terebélyes koronájú fákkal tarkított idős, zavartalan erdők a fészkelőhelyei. A hegységperemi idős erdők jelenlétének folyamatos biztosítása, a fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fák visszahagyása a fakitermelések során. Zavarásra, és a fészkelőhely állományszerkezetének megváltozására érzékeny.

Védelmi intézkedések:

A hegységperemi idős erdők kímélete, fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fák hagyásfaként történő visszahagyása. Fészkelőhelyein minimális fahasználatra kell törekedni, hogy a zárt, többszintes erdőállománykép megmaradjon, azt fenn kell tartani. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása a költési időszakban, a fészkek körül a domborzati és állomány viszonyok figyelembevételével a fahasználatok térbeli és időbeli korlátjainak betartása. A

revírfoglalási, költési, utódnevelési időszakban, a fészkelésének zavartalansága érdekében a háborítatlanság fontos, ezért időbeni korlátozás előírása megtörtént.

lappantyú (Caprimulgus europaeus)

A faj élőhelyéül szolgáló erdőben nyílt élőhelyeket (például felnyíló erdők, bokorerdő-jellegű, melegkedvelő tölgyesek) javasolt fenntartani.

Rovarevő, kizárólag levegőben gyűjti táplálékát. Éjszakai rejtett életmódjuk miatt ritkán találkozni velük. Költözőmadár. Szaporodási és utódnevelési időszak: május 1. – július 15.

Védelmi intézkedések:

A faj kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében nyílt élőhelyeket (például felnyíló erdők, bokorerdő-jellegű, melegkedvelő tölgyesek) szükséges fenntartani.

fekete gólya (Ciconia nigra)

Erős, terebélyes koronájú fákkal tarkított idős, zavartalan erdők szolgálnak fészkelőhelyként. Az erdőtömbök közelében elhelyezkedő, üde-nedves gyepterületek és egyéb mezőgazdasági területek a táplálkozó területei, gallyfészkekben fészkelő faj.

Védelmi intézkedések:

A hegységperemi idős erdők megőrzése, fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fák hagyásfaként történő visszahagyása a fakitermelések során. A revírfoglalási, költési, utódnevelési időszakban, a fészkelésének zavartalansága érdekében a háborítatlanság fontos, ezért időbeni korlátozás előírása megtörtént. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása a költési időszakban (március 15. – augusztus 15.)

kígyászölyv (Circaetus gallicus)

Elsősorban déli kitettségű, meleg hegyoldalakon álló, zavartalan, sárga fagyönggyel fertőzött, középkorú-idős tölgyesek biztosítják a fészkelőhelyeit, az erdőtömbök közelében elhelyezkedő, száraz-üde gyepterületek, cserjések és egyéb mezőgazdasági területek a táplálkozó területei, gallyfészkekben fészkelő faj.

Védelmi intézkedések:

A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása érdekében a revírfoglalási, költési, utódnevelési időszakban (március 15. – augusztus 31.) időbeni korlátozása. A középkorú, idős tölgyes tömbök folyamatos jelenlétének biztosítása a tölgyes régióban. Fészekrakásra alkalmas, fagyönggyel fertőzött fák hagyásfaként történő visszahagyása a fakitermelések során, illetve a már meglévő fészkek körül az adott fajra jellemző nagyságú területen hagyásfacsoportok visszahagyása.

kék galamb (Columba oenas)

Idős erdőállományokban költ, más harkályfajok (feketeharkály, szürke küllő) által készített odúkat foglal el. Az élő fát preferálja az álló holtfával szemben (a thermoreguláció biztosításával). Fészkelő állományainak fenntartását a nagyméretű élő bükkfák és megfelelő – fekete harkály által kivájt – odúk megléte biztosíthatja. Főleg idős bükkösökben, büккеleges állományokban fordul elő.

Védelmi intézkedések:

A faj védelme érdekében mikroélőhelyek – idős facsoportok, állományrészek hagyásfa csoportként történő – visszahagyása, különös tekintettel az odvas fák és az odvas, korhadó, törött, elszáradt törzsek kíméletére. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása érdekében a revírfoglalási, költési, utódnevelési időszakban (március 15. – július 15.) időbeni korlátozása.

Harkályfajok	fehérhátú fakopáncs	Dendrocopos leucotos
	fekete harkály	Dryocopus martius
	hamvas küllő	Picus canus

A harkályfajok nagyon érzékenyek az élőhelyük megváltozására, elsősorban a holt fához való erős kötődésük miatt (fészkelőhely, táplálkozóhely). A modern erdőgazdálkodás által kialakított erdők (egykorú, egy fafajú állományok, holtfa hiányával) a legtöbb harkályfaj számára alkalmatlanok a megtelepedésre, illetve a fennmaradásra. Mivel a harkályok nem vonulók, magas a fészkelőhelyhez való hűségük. Megbízható indikátoroknak tekinthetők, mivel nemcsak a fészkeléssel (és táplálékszerzéssel) kapcsolatos körülmények befolyásolják őket, hanem a telelőterületeinken bekövetkező élőhelyváltozások is. Az erdészeti beavatkozások közvetlenül érintik ezen fajokat. Az odúk, fészkelőhelyek eredményes kivágását a fán megtelepedő farontó gombák is befolyásolják és az újabb kutatási eredmények a harkályok átvivő (vektor) szerepét sem zárják ki (ezáltal sajátos szimbiózist alkotnak egyes pisztrichgomba fajokkal).

A harkályok élőhelyeinek egyik meghatározó a víz, szerepe is kiemelt jelentőséggel bír. A viszonylag magas páratartalom, a csapadék és az álló- illetve folyóvíz helyi jelenléte együttesen hozzájárul a harkályfélék elterjedéséhez és azok változatosságához. A kapcsolat a víz és a harkályok a nedves fa megléte, természetesen a gombák okozta korhadás, ami elősegíti az üregek vésését, és ezáltal megfelelő élőhelyet teremt az ízeltlábúaknak, amelyektől nagyon sok harkály függ. Az erdőfoltok mérete befolyásolja a fészkelés sikerességét, az utódok számát is, így az erdőterületek fragmentációja jelentős negatív hatásként értékelhető a reprodukciós sikeresség tekintetében is.

Védelmi intézkedések:

A fajok védelme érdekében mikroélőhelyek – idős facsoportok hagyásfa csoportként történő – vissza hagyása, különös tekintettel az odvas fák és az odvas, korhadó, törött, elszáradt törzsek kímélete. Az élőhelyein – amennyiben a faállományviszonyok lehetővé teszik – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett fekvő holt-faanyagot kell visszahagyni.

A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása érdekében a revírfoglalási, költési, utódnevelési időszakban (március 15. – július 15.) időbeni korlátozás előírása.

örvös légykapó (Ficedula albicollis)

kis légykapó (Ficedula parva)

Az örvös légykapó tölgyesekben és bükkösökben egyaránt költ. Fészket odúban és farepedésekben készít; odúban fészkelő faj. A jó természetességi állapotú erdőkben költ.

Az kis légykapó zárt, idős, nedves mikroklímájú bükkösök, szurdokerdőkben, álló holt-fák odvaiba, facsonkokba vastag elhalt ágakba rakja fészket.

Rendszeresen fészkelő költöző madarak. Mesterséges odúban is szívesen fészkelnek.

Védelmi intézkedések:

Fészkeléséhez szükségesek az álló, odvasodó elhalt, kiszáradt, korhadó, szél döntött törzsek és facsonkok, fatörzsek, vastag ágak visszahagyása. Az idős, odvasodó fák meghagyása. A fészkelőhelyeken a folyamatos erőborítás javasolt. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása érdekében a revírfoglalási, költési, utódnevelési időszakban (április 1. – július 15.) időbeni korlátozás előírása.

tövisszúró gébics (Lanius collurio)

Vágásokban, galagonyával, vadrózsával benőtt domboldalakon, bokrosokban, folyóártereken fészkel. A tervezési terület cserjéseiben elterjedt fészkelő faj.

Védelmi intézkedések:

Az állomány közötti bokrosok kímélete, az erdőszegély, az erdők szegélycserjéseinek kímélete, költési időben érintetlenül hagyása a fakitermelés, közelítés, készletezés és szállítás során. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása a költési időszakban. A fahasználatok térbeli és időbeli korlátjainak betartása.

erdei pacsirta (Lullula arborea)

Elsősorban ritkás, tisztásokkal tarkított erdőállományokban, felhagyott gyümölcsösökben költ. Földön fészkel.

Védelmi intézkedések:

Tisztásokkal tarkított ligetes erdőállományok fenntartása. A nagyvadállomány csökkentése.

hegyi billegető (Motacilla cinerea)

Hegyi patakok mentén fészkelő faj. Fészket hidak alá, part menti fák gyökerei közé építi.

Védelmi intézkedések:

Az élő vízfolyások és az azt kísérő idős puhafa ligetek megőrzése. A vízfolyás szabad mederalakulásának biztosítása a felsőbb patakszakaszokon.

Darázsölyv (Pernis apivorus)

Idős tölgyes állományok fészkelőfaja. Elsősorban a melegkedvelő erdei élőhelyekben fészkel molyhos és cseres-tölgyesekben. Szórványosan mezofil, üde zárt erdőkben is megtelepszik (pl. gyertyános-tölgyesek, sziklaerdők). Számos esetben a középkorú erdőállományokat preferálja, így már a gyérítések során is veszélyeztetett lehet. Táplálkozása révén (darazsak, bábok) sok esetben tartózkodik a talajon, így részben fontos számára a fekvő holtfa jelenléte is. Zavarásra kevésbé érzékeny.

Védelmi intézkedések:

A faj védelme érdekében az erdőgazdálkodási tevékenységgel összefüggésben a fészkelőhely és környéke hagyásfacsoportként való visszahagyása. A földön fekvő holtfa visszahagyása valamint a fészkelőhelyek háborítatlanságának fontos. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása a költési időszakban a fészkek körül a domborzati és állomány viszonyok figyelembevételével a fahasználatok térbeli és időbeli korlátjainak betartása szükséges. A revírfoglalási, költési, utódnevelési időszakban (március 15. – augusztus 15.) időbeni korlátozás előírása.

uráli bagoly (Strix uralensis)

Idős állományok fészkelőfaja. Odvas, széthasadt törzseket is tartalmazó idős bükkös állományok szolgálnak fészkelőterületként, gallyfészkekben vagy odúban fészkelő faj (mesterséges odúban is megtelepszik). Zavarásra közepesen érzékeny.

Szaporodási és utódnevelési időszakban a természetvédelmi célokkal összhangban végzett egyéb tevékenységek kivételével az erdőgazdálkodási tevékenységeket szüneteltetni kell.

Védelmi intézkedések:

Védelmük érdekében az állományokban található őshonos lombos fafajú holtfa, hasadt fa, facsonk, odvas fa visszahagyása. A fészkek körül az idős erőállomány visszahagyandó. idős facsoportok, hagyásfa csoportként történő visszahagyása.

A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása érdekében a revírfoglalási, költési, utódnevelési időszakban (február 1. – július 15.) a fahasználatok térbeli és időbeli korlátjainak betartása.

4.2.2. HUBN20001 Bükk-fennsík és Lök-völgy

A site kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, magában foglalja a zömében mészkőből álló Bükk-fennsíkot, a Kövek vonulatával, a Garadna-völgy felső szakaszát, valamint dél felé a fennsíkhoz kapcsolódó Lök-völgy - Lök-bérc területét.

A fennsík nagy kiterjedésű montán zóna, elsősorban sisakvirágos bükkösökkel, értékes hegyi rétekkel (számos alhavasi flóra- és faunaelemmel). Az erdőterületek természetvédelmi állapota változó, azonban az öreg - még természetes struktúrát mutató - állományok kiterjedése alacsony. A jellegtelen fiatalos állományok illetve a mesterséges lucosok, vörösfenyvesek aránya a fenyőpusztulás miatt fokozatosan csökken. A hegyi réteken a természetvédelmi kezelő rekonstrukciós munkák folynak. A plató szegélyét jelző sziklagyepek, sziklaerdők a legértékesebb xerotherm reliktumőrző helyeknek számítanak.

A területhez délről illeszkedik a névadó Lök-völgy - Lök-bérc területe, melyre jellemző az agyagpala kőzet illetve a zonális cseres-tölgyes erdők túlsúlya.

Külön problémát jelent helyenként a túltartott vadállomány, mely nemcsak a védett növények állományaiban tesz kárt, de komoly erdőfelújítási problémákat is okoz.

A turizmus, idegenforgalom számára látogatható területeket egyértelműen ki kell jelölni, a turistaút revíziójával illetve a tanösvényhálózat fejlesztésével, karbantartásával.

A site 100%-ban az 1978-ban alapított Bükki Nemzeti Park részét képezi. A fennsík védett barlangjai közül több is fokozottan védett.

A Natura 2000 területnek (összesen 14.382,60 ha) csak egy része, 7,0%-a (1.009,49ha) esik a Dél-Bükki erdőtervezési körzetbe. A site körzetbe eső kiterjedésétől függetlenül a körzeti erdőterv előírásainak hatása vizsgálat tárgyát képezi. Jelentősebb vizsgálata Lillafüredi erdőtervezési körzetben történt (5.912,41 ha 41,1%-nyi terület elemzése történt meg).

A site erdőtervezési körzetbe eső erdőterülete a használatokkal (538,76ha) érintett területének 2,0%-án (1,09 ha) tervezett a tarvágás, rossz egészségügyi állapotban lévő, fenyves állományokban (Bükkszentkereszt 6I, Répáshuta 1E). Az erdőtervezési körzetre vonatkozó elvárások előírásának megfelelő mértékben, a tarvágásos erdőfelújításoknál szerkezetátalakítással őshonos, hazai lombos faállománytípusokra való áttérést tervezése történt.

A természetvédelmi elsődleges és a Natura 2000 további rendeltetések biztosítják a természetvédelmi célok megvalósítását, természetesség növelését. Megőrzésük érdekében az alábbi általános erdőkezelési előírásokat tartalmazza a körzeti erdőterv.

Az érintett erdőrészekre feltüntetésre került a Natura 2000 rendeltetés is, amelyen keresztül biztosítható a természetvédelmi célok megvalósítása, és a természetesség növelése (tarvágás tilalma, véghasználati kor emelése stb.).

Az odvas, böhöncös fák, facsonkok kímélendők az odúlakó jelölő madárfajok érdekében.

A tarvágások esetében az erdőtervezési körzetre vonatkozó előírásának megfelelően, a tarvágásos erdőfelújításoknál szerkezetátalakítással őshonos, hazai lombos faállománytípusokra való áttérés tervezése megtörtént.

A körzeti erdőtervben szereplő erdőfelújítási előírások az erdők jelenlegi természetességi állapotának fenntartását, illetve javítását szolgálják. A jelölő élőhelyek és fajok tekintetében az egyes erdőállományok létesítése, illetve azok fejlődésének, fennmaradásának biztosítása - adott esetben pl. elegyítéssel - azok állapotának kedvezőbbé tételét szolgálják.

A tervelőírások végrehajtásának konkrét időpontja többnyire nem határozható meg előre, de általánosságban elmondható, hogy véghasználati fakitermelésre a vegetációs időn kívül, míg (mesterséges) erdősítésre a vegetációs idő elején és végén, a facsometék inaktív, nyugalmi időszakában kerülhet sor.

A nem erdei élőhelyek (pl. gyepek) védelmét a Tvt. vonatkozó jogszabályi előírásai, továbbá a munkával érintett erdőrészleten belül (pl. vizes élőhelyek) az erdőterv előírásai (pl. anyagmozgatási munkák területi korlátozása) biztosítják.

Közösségi jelentőségű élőhelytípusok, illetve fajok a Bükk-fennsík és Lök-völgy Natura 2000 területen az erdészeti hatóság rendelkezésére álló adatok szerint:

Élőhelytípusok:

- 6240 Szubpannon sztyeppék
- 6430 Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai
- 6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei
- 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)

A fent felsorolt élőhelyek jellemzően nem erdei élőhelyek így a körzeti erdőtervnek jelentős hatása nincs ezekre. Előfordulhatnak erdei tisztásokon, erdőszegélyeken, melyekre vonatkozóan külön előírásokat általában nem tartalmaz a terv. Általában elmondható, hogy a mozaikos erdőfoltok szegélyét képező cserjések kímélete szükséges a közelítés, készletezés és anyagmozgatás során.

A fajgazdag félszáraz irtásrétek, a zárványt képező erdőfoltok, illetve az erdőtömbök szegélye kímélendő. A készletezés, rakodás, szállítás az érintett földrészleteken nem vagy csak a természetvédelmi kezelésért felelős szervvel egyeztetett módon és helyszíneken történhet.

A 6240, 6430, 6440, 6510 erdőn belül vagy mentén egy-egy foltban előfordulhat, így helyenként a közelítés és készletezés tiltásra, teljes vagy időbeni korlátozására is sor kerülhet ezen területek esetében. Általában a kíméletük szükséges a fakitermelés, közelítés során melyre megjegyzésben történt előírás.

9130 Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum).

Nevelővágások során egyes őshonos kísérő fafajok (hegyi juhar, kislevelű hárs, madárcseresznye, barkóca berkenye, magas kőris, hegyi szil) kímélete szükséges.

Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé az erdőszegély fenntartása kívánatos.

A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása javasolt. Az erdőrészletekben található idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.

A természetes erdőtársulás, közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében, a nevelővágások során az alsó lombkorona és a cserjeszint kialakítása és a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása szükséges.

A nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve teljes mértékben el kell távolítani. Elő- és véghasználatok esetén, a tájidegen növények (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel történő) eltávolítása javasolt.

9180* Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői.

A megnevezett csoportot főként a hársas törmeléklejtő erdők (Mercuriali-Tilietum); a szurdokerdők (Scolopendrio-Fraxinetum); a hársas-kőrises sziklaerdők (Tilio-Fraxinetum excelsioris) alkotják.

A szurdokerdők a párás, nedves, hűvös völgyek mélyén, erősen közettörmelékes felszíneken alakultak ki. A meredek völgyoldalakat általában a törmeléklejtő-erdőkhöz hasonló fajok borítják, a völgyaljakban felhalmozódó avaron és szerves törmeléken nitrogénkedvelő növények telepednek meg. A hűvös mikroklíma miatt e társulások jó néhány havasi növényritkaságot és jégkorszaki maradványfajt őriznek.

Fahasználattal csak azon erdőrészek érintettek, ahol hagyásfacsoportként kijelölve a használat során kímélete biztosított. Lehetőség szerint faanyagtermelést nem szolgáló erdőrészlet kialakítása megtörtént. Fahasználattal nem érintett élőhely.

91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal.

Nevelővágások során a honos kísérőfajok kímélete szükséges (mezei szil, mezei juhar, madárcseresznye stb.)

Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani, az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel.

Az állományszegélyeket, illetve az állomány alatti cserjeszintet az erdőfelújítást nem veszélyeztető mértékben meg kell kímélni.

Az erdőrészekben található idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.

A véghasználattal érintett erdőrészekben hagyásfa csoportok kijelölése szükséges, legalább az élőfa készlet 5 %-áig.

A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása kívánatos.

91M0 Pannon cseres-tölgyesek).

Nevelővágások során a honos kísérőfajok kímélete szükséges (mezei szil, mezei juhar, madárcseresznye stb.)

Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani, az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel.

Az állományszegélyeket, illetve az állomány alatti cserjeszintet az erdőfelújítást nem veszélyeztető mértékben meg kell kímélni.

Az erdőrészekben található idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.

A véghasználattal érintett erdőrészekben hagyásfa csoportok kijelölése szükséges, legalább az élőfa készlet 5 %-áig.

A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása kívánatos.

Felújításuk felújítóvágás bontóvágással, végvágással azon erdőrészekben tervezett, ahol, ezen típusú felújítási móddal az érintett állomány véghasználata már megkezdett volt, ezen kívül szálalóvágás került tervezésre ott, ahol az állomány egészségi állapota megengedte. minden más esetben. A 4.1. pontban megfogalmazott általános irányelvek ide vonatkozó részei kerültek előírásra.

Jelölő fajok:

Az erdei élőhelyen belül előforduló más élőhelyekhez – pl. erdei patakok, időszakos vízfolyások, erdei tavak – számos jelölő állatfaj köthető. Ezek esetében az erdőgazdálkodási tevékenységek során az élőhelyeknek a károsodását (patakmeder pusztulása, árnyékoltság jelentős módosulása), és a fajok túlélését (elsősorban a szaporodó helyeket, azon belül a szaporodáshoz szükséges felszíneket, struktúrákat) negatívan befolyásoló tényezőket el kell kerülni.

Az ide sorolható állatfajok esetében az általános körütekintő megfontolásokon felül nagyobb odafigyelést azok az erdők igényelhetnek, ahol egy adott Natura 2000 területen a jelölő faj országos szinten is jelentős állománnyal képviseli magát, de az adott területen belül viszonylag kis területre koncentrálódik az előfordulása, vagy az itt élő állomány és élőhelye is folyamatos csökkenést mutat helyi szinten.

nyugati piszedenevér   *Barbastella barbastellus*

Szálláshelyei és táplálkozó területei természetszerű idős, zárt erdőkhez kötődnek. A faj optimális szálláshely hálózatát csak a megfelelő mennyiségű holtfa jelenléte esetén tudja kialakítani. A faj jellemzően faodúkban és különösen csúcshártya fák zsindekszerűen elhelyezkedő, leváló fakérgék alatt találja meg szálláshelyét. Az idős fák mint szálláshelyek nemcsak nyáron, de télen is fontosak a faj egyedeinek számára.

Táplálkozóterületeit elsősorban az idős, összefüggő erdőterületek jelentik, melyhez rendkívüli mértékben ragaszkodik. A nőstény egyedek el sem hagyják a zárt erdőállományokat. Gyors röpte során rendszeresen kutatja át a lombkoronaszint és a cserjeszint sűrű lombzatát, ahol elsősorban éjszakai lepkéket zsákmányol

Védelmi intézkedések:

Idős, odvas fák visszahagyása. Barlang bejáratok zavartalanságának biztosítása. Fokozatos felújítóvágás. Idős erdők fenntartása: véderdők, hagyásfák. Rovarirtó szer használatának mellőzése.

A tájidegen fafajú erdők arányának növelése a faj élőhelyei adottságait csökkenti, a faj táplálkozó területén a honos fafajok arányát növelni kell.

A faj által használt erdőállományokban a honos fafajokból álló holtfa megtartása. A vízfolyásokat szegélyező természetes növényzet megóvása.

közönséges denevér   *Myotis myotis*

A közönséges denevér jellemző táplálkozóterületei a természetszerű idős erdők. Táplálkozó területei a szálláshelytől átlagosan 5000 m távolságban találhatóak. A faj leggyakrabban a cserjeszintben és közvetlen a talajfelszín felett repülve táplálkozik. Gyakran zsákmányol a talajon mozgó rovarokból.

Védelmi intézkedések:

Idős, odvas fák visszahagyása. Barlang bejáratok zavartalanságának biztosítása. Fokozatos felújítóvágás. Idős erdők fenntartása: véderdők, hagyásfák. Rovarirtó szer használatának mellőzése.

A tájidegen fafajú erdők arányának növelése a faj élőhelyei adottságait csökkenti, a faj táplálkozó területén a honos fafajok arányát növelni kell.

A faj által használt erdőállományokban a honos fafajokból álló holtfa megtartása. A vízfolyásokat szegélyező természetes növényzet megóvása.

kis patkósdenevér   *Rhinolophus hipposideros*

Védett, közösségi jelentőségű denevérfaj. Erősen hegyvidékeinkhez kötődő faj. A táplálkozóterületének biztosítása alapvető a faj megőrzésében, ami a honos fafajokból álló, természetszerű állapotú erdők fenntartása szükséges. A vegetációhoz közel, gyakran a lombkorona szintben, máskor alacsonyabban a cserjék közt repülve vadászik a rovarokra. A faj szempontjából csak szegényes táplálékbázis jelentenek a tájidegen fafajú faültetvények. Nyáron épületekben és földalatti üregekben egyaránt meghúzódik, a telet barlangokban, bányajáratokban, vagy pincékben tölti. Kedveli a mozaikos tájat, a sövényekkel, facsoportokkal szabdaltnak extenzív mezőgazdasági területeket, gyümölcsösöket. Az erdőgazdálkodás által szabdaltnak területek tehát kedvezőek számára. Veszélyeztető tényezők közül a nyári és téli bűvőhelyet érintő beavatkozások a legjelentősebbek, de az öreg gyümölcsösök, parkok, erdőszegélyek megszűrése, felszámolása, az intenzív mezőgazdasági művelés szintén hozzájárul állományuk csökkenéséhez.

Védelmi intézkedések:

A faj élőhelyén vágástérrel jellemezhető fahasználat, cserjeirtás, bozótirtás tájidegen fafajok telepítése nem összeegyeztethető a faj állományainak megőrzésével. Az erdőrésztben érintetlen foltok megha-

gyásával járó, holtfa teljes kíméletét biztosító) folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodási mód tervezése megtörtént.

A kis patkósdenevér zavartalan vonulását segíti a kisebb-nagyobb vízfolyások menti természetes vegetáció megőrzése. A vízfolyásokat szegélyező természetes növényzet kímélete szükséges, nem sérülhet.

Az erdőgazdálkodásban rovarirtó szert élőhelyén nem alkalmaznak.

Csíkos medvelepke   *Callimorpha quadripunctaria*

Domb és hegyvidéki humid lombdők cserjés szegélyeiben, patak völgyekben, hegyvidéki réteken, erdei tisztásokon, üde magaskórósokban fordul elő, gyakorinak mondható faj. Az erdőszegélyek cserjéseinek megtartása kedvező a faj számára.

Veszélyeztető tényezők az erdei tisztások erdősítése, a termőhely kiszáradását okozó beavatkozások, és a növényvédő szerek, különösen rovarirtó szerek nagy területre történő kijuttatása.

Védelmi intézkedések:

A cserjés erdőszegélyek kímélete. Vágásos üzemmódú erdőgazdálkodás esetén a gyepekkel érintkező erdőszegélyeken egy fahossznyi szélességben az állomány érintetlenül hagyása.

Farkas*   *Canis lupus*

Nagyobb kiterjedésű, összefüggő, háborítatlan erdőtömbökhöz kötöten él. Veszélyeztető tényezők között első helyen az összefüggő erdős területek feldarabolódása, utakkal történő felszabdálása áll.

Védelmi intézkedések:

Fennmaradásának feltétele a hazai viszonyok között nagynak nevezhető, összefüggő erdőségek jelenléte. Az erdőgazdálkodási tevékenységek koncentrálásával törekedni kell arra, hogy mindig legyenek összefüggő, háborítatlan erdőtömbök az elterjedési területen.

4.2.3.   *HUBN20002 Hór-völgy és Déli-Bükk*

A site kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, Répáshuta község D-i, DK-i részétől Kácsig és Kisgyőr község Káccsal határos részéig húzódik az erdőtervezési körzetben, lefedve a Hór-völgyet és a Bükk D-i területeinek egy részét. Az erdőterületek természetvédelmi állapota változó, az öreg - még természetes struktúrát mutató - állományok kiterjedése alacsony. A jellegtelen fiatalos állományok illetve a mesterséges lucosok aránya a fenyőpusztulás miatt jelentősen csökken. A hegyi réteken a természetvédelmi kezelő rekonstrukciós munkák folynak.

Külön problémát jelent helyenként a túltartott vadállomány, mely nemcsak a védett növények állományaiban tesz kárt, de komoly erdőfelújítási problémákat is okoz.

A turizmus, idegenforgalom számára látogatható területeket egyértelműen ki kell jelölni, a turistaút revíziójával illetve a tanösvényhálózat fejlesztésével, karbantartásával.

A Natura 2000 területnek (összesen 5.520,15ha) csak egy része, 39,2%-a (2.165,46ha) esik az erdőtervezési körzetben. A site körzetbe eső kiterjedése miatt a körzeti erdőterv előírásainak hatása vizsgálat tárgyát képezi.

A site erdőtervezési körzetbe eső erdőterülete 2.165,46ha, a használatokkal érintett területének (1.231,46ha) alig 13,3%-án (46,58ha) tervezett a tarvágás, rossz egészségügyi állapotban lévő, fenyves állományokban (Répáshuta 12C, E, Kisgyőr 33A). Az erdőtervezési körzetre vonatkozó tervezési és természetvédelmi előírásának megfelelő mértékben, a tarvágásos erdőfelújításoknál szerkezetátalakítással őshonos, hazai lombos faállománytípusokra való áttérést tervezése történt.

A természetvédelmi elsődleges és a Natura 2000 további rendeltetések biztosítják a természetvédelmi célok megvalósítását, természetesség növelését. Megőrzésük érdekében az alábbi általános erdőkezelési előírásokat tartalmazza a körzeti erdőterv.

Az érintett erdőrészekre került a Natura 2000 rendeltetés is, amelyen keresztül biztosítható a természetvédelmi célok megvalósítása, és a természetesség növelése (tarvágás tilalma, véghasználati kor emelése stb.).

Az odvas, böhöncös fák, facsonkok kímélendők az odúlakó jelölő madárfajok érdekében.

A tarvágások esetében az erdőtervezési körzetre vonatkozó tervezési és természetvédelmi előírásának megfelelően, a tarvágásos erdőfelújításoknál szerkezetátalakítással őshonos, hazai lombos faállománytípusokra való áttérés tervezése megtörtént.

A körzeti erdőtervben szereplő erdőfelújítási előírások az erdők jelenlegi természetességi állapotának fenntartását, illetve javítását szolgálják. A jelölő élőhelyek és fajok tekintetében az egyes erdőállományok létesítése, illetve azok fejlődésének, fennmaradásának biztosítása - adott esetben pl. elegyítéssel - azok állapotának kedvezőbbé tételét szolgálják.

A természetes felújítógátások szétaprózottsága és azok erélyének csökkentése a többkorú, vegyes erdőszerkezet fokozatos kialakítását eredményezi, ami a jelölő fajok és élőhelyek megőrzése mellett - az élőhelyek fejlődésén keresztül - új védett értékek (jelölő fajok) számára biztosít kedvező feltételeket. A szálalógátások esetében már a kivágandó fák kijelölése (vágásjelölés) is a Natura célok figyelembe vételével történik.

Minden erdősítési és állománynevelési előírás kivétel nélkül a természetességi állapot megőrzését, a termőhelynek megfelelő állomány (erdei élőhely) fennmaradását, illetve regenerálását, a jelölő élőhelyek megőrzését, illetve helyreállítását célozza, hozzájárulva a jelölő fajok természetvédelmi helyzetének megőrzéséhez, esetenként javításához.

A tervelőírások végrehajtásának konkrét időpontja többnyire nem határozható meg előre, de általánosságban elmondható, hogy véghasználati fakitermelésre a vegetációs időn kívül, míg (mesterséges) erdősítésre a vegetációs idő elején és végén, a facsometék inaktív, nyugalmi időszakában kerülhet sor.

A nem erdei élőhelyek (pl. gyepek) védelmét a Tvt. vonatkozó jogszabályi előírásai, továbbá a munkával érintett erdőrészleten belül (pl. vizes élőhelyek) az erdőterv előírásai (pl. anyagmozgatási munkák területi korlátozása) biztosítják.

Közösségi jelentőségű élőhelytípusok, illetve fajok az Hór-völgy és Déli-Bükk Natura 2000 területen az erdészeti hatóság rendelkezésére álló adatok szerint:

Élőhelytípusok:

40A0	Szubkontinentális peripannon cserjések
6190	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)
6210	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) fontos orchidea-élőhelyei
6230	Fajgazdag <i>Nardus</i> -gyepek szilikátos alapkőzetű hegyvidéki területeken és kontinentális európai területek domb- és hegyvidékein
6240	Szubpannon sztyeppék
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai
6440	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)

A fent felsorolt élőhelyek jellemzően nem erdei élőhelyek így a körzeti erdőtervnek jelentős hatása nincs ezekre. Előfordulhatnak erdei tisztásokon, erdőszegélyeken, melyekre vonatkozóan külön előírásokat általában nem tartalmaz a terv. Általában elmondható, hogy a mozaikos erdőfoltok szegélyét képező cserjések kímélete szükséges a közelítés, készletezés és anyagmozgatás során.

A fajgazdag félszáraz irtásrétek, a zárványt képező erdőfoltok, illetve az erdőtömbök szegélye kímélendő. A készletezés, rakodás, szállítás az érintett földrészekre a természetvédelmi kezelésért felelős szervvel egyeztetett módon és helyszíneken történhet.

A 40A0, 6190, 6210, 6230, 6240, 6430, 6440, 6510 faállomány mellett vagy erdőn belül egy-egy foltban előfordulhat, így helyenként a közelítés és készletezés teljes vagy időbeni korlátozására is sor kerülhet ezen területek esetében. Általában a kíméletük szükséges a fakitermelés, közelítés során melyre megjegyzésben történt előírás.

9130 Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum).

Nevelővágások során egyes őshonos kísérő fafajok (hegyi juhar, kislevelű hárs, madárcseresznye, barkóca berkenye, magas kőris, hegyi szil) kímélete szükséges.

Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé az erdőszegély fenntartása kívánatos.

A gyérítések és véghasználatok során legalább 5m³/ha álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása javasolt.

A természetes erdőtársulás, közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében, a nevelővágások során az alsó lombkorona és a cserjeszint kialakítása és a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása szükséges.

A nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve teljes mértékben el kell távolítani. Elő- és véghasználatok esetén, a tájidegen növények (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel történő) eltávolítása javasolt.

Az erdőrészekben található idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.

9180* Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői.

A megnevezett csoportot főként a hársas törmeléklejtő erdők (Mercuriali-Tilietum); a szurdokerdők (Scolopendrio-Fraxinetum); a hársas-kőrises sziklaerdők (Tilio-Fraxinetum excelsioris) alkotják.

A szurdokerdők a párás, nedves, hűvös völgyek mélyén, erősen közettörmelékes felszíneken alakultak ki. A meredek völgyoldalakat általában a törmeléklejtő-erdőkhöz hasonló fajok borítják, a völgyaljakban felhalmozódó avaron és szerves törmeléken nitrogénkedvelő növények telepednek meg. A hűvös mikroklíma miatt e társulások jó néhány havasi növényritkaságot és jégkorszaki maradványfajt őriznek.

Fahasználattal csak azon erdőrészek érintettek, ahol hagyásfacsoportként kijelölve a használat során kímélete biztosított. Lehetőség szerint faanyagtermelést nem szolgáló erdőreszt kialakítása megtörtént. Fahasználattal nem érintett élőhely.

91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal.

Nevelővágások során a honos kísérőfajok kímélete szükséges (mezei szil, mezei juhar, madárcseresznye stb.)

Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani, az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel.

Az állományszegélyeket, illetve az állomány alatti cserjeszintet az erdőfelújítást nem veszélyeztető mértékben meg kell kímélni.

Az erdőrészekben található idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.

A véghasználattal érintett erdőrészekben hagyásfa csoportok kijelölése szükséges, legalább az élőfa készlet 5%-áig.

A gyérítések és véghasználatok során legalább 5m³/ha álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása kívánatos.

91H0* Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel.

Az ilyen élőhelytípushoz sorolható állományrészek megtartása hagyásfa-csoportként vagy külön erdőrészletbe a leválasztása megtörtént. Az inváziós fafajok vissza-szorítási lehetőségeinek biztosítása, a faanyag kíméletes közelítésével.

Fahasználattal csak azon erdőrészek érintettek, ahol hagyásfacsoportként kijelölve a használat során kímélete biztosított. Lehetőség szerint faanyagtermelést nem szolgáló erdőrészlet kialakítása megtörtént. Fahasználattal nem érintett élőhely. Fakitermelés a veszélyes fák eltávolítását és az idegenhonos fafajok visszaszorítását célzó esetek kivételével nem lett tervezve.

91M0 Pannon cseres-tölgyesek.

Nevelővágások során a honos kísérőfajok kímélete szükséges (mezei szil, mezei juhar, madárcseresznye stb.)

Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani, az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel.

Az állományszegélyeket, illetve az állomány alatti cserjeszintet az erdőfelújítást nem veszélyeztető mértékben meg kell kímélni.

Az erdőrészekben található idős, odvas, böhönös faegyedek visszahagyandók.

A véghasználattal érintett erdőrészekben hagyásfa csoportok kijelölése szükséges, legalább az élőfa készlet 5%-áig.

A gyérítések és véghasználatok során legalább 5m³/ha álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása kívánatos.

Felújításuk felújítógáz bontógázal, végvágással azon erdőrészekben tervezett, ahol, ezen típusú felújítási móddal az érintett állomány véghasználata már megkezdett volt, ezen kívül szálalógáz került tervezésre ott, ahol az állomány egészségi állapota megengedte. minden más esetben. A 4.1. pontban megfogalmazott általános irányelvek ide vonatkozó részei kerültek előírásra.

Jelölő fajok:

Az erdei élőhelyen belül előforduló más élőhelyekhez – pl. erdei patakok, időszakos vízfolyások, erdei tavak – számos jelölő állatfaj köthető. Ezek esetében az erdőgazdálkodási tevékenységek során az élőhelyeknek a károsodását (patakmeder pusztulása, árnyékoltság jelentős módosulása), és a fajok túlélését (elsősorban a szaporodó helyeket, azon belül a szaporodáshoz szükséges felszíneket, struktúrákat) negatívan befolyásoló tényezőket el kell kerülni.

Erdei vizes élőhelyeken és környezetükben különösen vigyázni kell a növényvédő szerekkel, hiszen vízbe mosódásuk a vizes élőhelyhez kötődő élővilágot súlyosan veszélyeztetheti. Kerülni kell az idegenhonos fajok betelepítését (pl. halak), hiszen a kisvizek élővilágát azok teljesen átalakíthatják. Az erdei feltáró utakon kialakuló mélyedések ökológiai csapdaként működhetnek az oda petéző kételtűek számára.

Az ide sorolható állatfajok esetében az általános körütekintő megfontolásokon felül nagyobb odafigyelést azok az erdők igényelhetnek, ahol egy adott Natura 2000 területen a jelölő faj országos szinten is jelentős állományal képviseli magát, de az adott területen belül viszonylag kis területre koncentrálódik az előfordulása, vagy az itt élő állomány és élőhelye is folyamatos csökkenést mutat helyi szinten.

nyugati piszedenevér   *Barbastella barbastellus*

Szálláshelyei és táplálkozó területei természetszerű idős, zárt erdőkhez kötődnek. A faj optimális szálláshely hálózatát csak a megfelelő mennyiségű holtfa jelenléte esetén tudja kialakítani. A faj jellemzően faodúkban és különösen csúcscsáradt fák zsindekszerűen elhelyezkedő, leváló fakéreg alatt találja meg szálláshelyét. Az idős fák mint szálláshelyek nemcsak nyáron, de télen is fontosak a faj egyedeinek számára.

Táplálkozóterületeit elsősorban az idős, összefüggő erdőterületek jelentik, melyhez rendkívüli mértékben ragaszkodik. A nőstény egyedek el sem hagyják a zárt erdőállományokat. Gyors röpte során rendszeresen kutatja át a lombkoronaszint és a cserjeszint sűrű lombzatát, ahol elsősorban éjszakai lepkéket zsákmányol.

Védelmi intézkedések:

Idős, odvas fák visszahagyása. Barlangok, bányajáratok zavartalanságának biztosítása. Fokozatos felújítógázás. Idős erdők fenntartása: véderdők, hagyásfák. Rovarirtó szer használatának mellőzése.

A tájidegen fafajú erdők arányának növelése a faj élőhelyei adottságait csökkenti, a faj táplálkozó területén a honos fafajok arányát növelni kell.

A faj által használt erdőállományokban a honos fafajokból álló holtfa megtartása. A vízfolyásokat szegélyező természetes növényzet megóvása.

nagy hőscincér   *Cerambix cerdo*

Mindegyik cincérfaj öreg lombdők fáiban található, a hőscincér elsősorban kocsányos tölgyön, míg a havasi cincér főként bükkön. Csak azokat a sérült, de még élő fákat támadják meg, amelyek törzsét legalább részben erősen süti a nap, ezért zárt erdőknek inkább csak a szélén vagy nyiladékaiban, illetve a lombkorona vastag ágaiban telepszik meg. A lárvák a fakéreg alatt élnek, később a tölgyek élő törzsébe is mélyen berágják magukat. A fa nem pusztul el, a kétujjnyi vastagságú, kanyargós járatok a kéreg alól a fatest mélyebb részeibe hatolnak.

Védelmi intézkedések:

A természetes, természetszerű és származék erdőkben a növedékfokozó gyérítési kortól a fakitermelések során böhöncös, odvas faegyedek, valamint legalább 5m3 álló és fekvő holt faanyag visszahagyása szükséges.

szarvasbogár   *Lucanus cervus*

Egy közismert európai védett rovarfaj. Xilofág, ami azt jelenti, hogy imágó állapotban fák – főleg tölgyek – nedveit szívogatja, de nem létfontosságú, hogy táplálkozzon. De nem csak a kifejlett állat kötődik a tölgyesekhez, hanem a lárvák is ezt a fát szeretik rágni, leginkább korhadt állapotban.

Védelmi intézkedések:

Az élőhelyét biztosító cseresek és tölgyes állományokban tarvágások tervezése nem történt, véghasználati fakitermelések közül csak fokozatos felújító vágás bontóvágás, végvágás és szálalóvágás tervezésére került sor.

A véghasználatra került állományokban hagyásfák, hagyásfa csoportok, valamint holtfa visszahagyása lett előírva. A felújításkor szaporodása miatt a tuskózás tilos, ami megfelel az eddigi erdőgazdálkodási gyakorlatnak is.

közönséges denevér   *Myotis myotis*

A közönséges denevér jellemző táplálkozóterületei a természetszerű idős erdők. Táplálkozó területei a szálláshelytől átlagosan 5000 m távolságban találhatóak. A faj leggyakrabban a cserjeszintben és közvetlen a talajfelszín felett repülve táplálkozik. Gyakran zsákmányol a talajon mozgó rovarokból.

Védelmi intézkedések:

Idős, odvas fák visszahagyása. Barlangok, bányajáratok zavartalanságának biztosítása. Fokozatos felújítógázás. Idős erdők fenntartása: véderdők, hagyásfák. Rovarirtó szer használatának mellőzése.

A tájidegen fafajú erdők arányának növelése a faj élőhelyei adottságait csökkenti, a faj táplálkozó területén a honos fajok arányát növelni kell.

A faj által használt erdőállományokban a honos fajokból álló holtfa megtartása. A vízfolyásokat szegélyező természetes növényzet megóvása.

leánykökörcsin   Pulsatilla grandis

Évelő növényfaj. Egyenes, felálló szárát, illetve az egész növényt selymes szőrbunda borítja, ez védi a hideg tavaszi reggeleken. Sztyepperéteken, szikla- és pusztafüves lejtőkön, erdőpuszta-réteken fordul elő. A tavaszi aspektus jellegzetes növénye.

Védelmi intézkedések:

A fent említett növényfaj élőhelyén az erdőgazdálkodási tevékenységek nem végezhetők. A leánykökörcsin élőhelyén a fa készletezése és rakodása is tilos.

kis patkósdenevér   Rhinolophus hipposideros

Védett, közösségi jelentőségű denevérfaj. Erősen hegyvidékeinkhez kötődő faj. A táplálkozóterületének biztosítása alapvető a faj megőrzésében, ami a honos fajokból álló, természetesen állapottú erdők fenntartása szükséges. A vegetációhoz közel, gyakran a lombkorona szintben, máskor alacsonyabban a cserjék közt repülve vadászik a rovarokra. A faj szempontjából csak szegényes táplálékbázis jelentenek a tájidegen fafajú faültetvények. Nyáron épületekben és földalatti üregekben egyaránt meghúzódik, a telet barlangokban, bányajáratokban, vagy pincékben tölti. Kedveli a mozaikos tájat, a sövényekkel, facsoportokkal szabdaltnak extenzív mezőgazdasági területeket, gyümölcsösöket. Az erdőgazdálkodás által szabdaltnak területek tehát kedvezőek számára.

Veszélyeztető tényezők közül a nyári és téli bújóhelyet érintő beavatkozások a legjelentősebbek, de az öreg gyümölcsösök, parkok, erdőszegélyek vegyszerezése, felszámolása, az intenzív mezőgazdasági művelés szintén hozzájárul állományuk csökkenéséhez.

Védelmi intézkedések:

A faj élőhelyén vágástérrel jellemezhető fahasználat, cserjeirtás, bozótirtás tájidegen fajok telepítése nem összeegyeztethető a faj állományainak megőrzésével. Az erdőrészletben érintetlen foltok megőrzésével jár, holtfa teljes kímélete (biztosító) folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodási mód tervezése megtörtént.

A kis patkósdenevér zavartalan vonulását segíti a kisebb-nagyobb vízfolyások menti természetes vegetáció megőrzése. A vízfolyásokat szegélyező természetes növényzet kímélete szükséges nem sérülhet.

Az erdőgazdálkodásban rovarirtó szert élőhelyén nem alkalmaznak.

havasi cincér*   Rosalia alpina

Lárvája bükk elhalt, de még lábon álló törzseiben, illetve az élő fák vastag, elhalt ágaiban a kéreg alatt, majd a fatestben fejlődik, csak olyan helyeken, ahol a fát napsütés éri (pl. zárt erdőkben a felső lombkoronaszintben). Általában csak a már 50 év feletti erdőállományokban fordul elő, ahol 1-2 éves holt bükkfák találhatók (törzsátmérő a földtől 1 méterre legalább 25 cm körüli).

Veszélyeztető tényezők: elhalt, beteg vagy sérült fatörzsek eltávolítása, a faállományban kiterjedt homogén korcsoport kialakítása, bükkös állományok helyén tájidegen fajokból álló erdőtelepítés.

Kiemelendő probléma: a faj viszonylag frissen elhalt fákba/farészekbe rakja petéit, ezért a fakitermelés után a farakások helyszínen hagyása a rajzás időszakáig, mintegy ökológiai csapdaként működik. A havasi cincér rajzási időszaka június-augusztus, ha ekkor a téli, tavaszi időszakban kitermelt fák még a területen találhatók, akkor a petéző nőtények az elszállítandó fatörzsekbe fognak petézni. Az így lerakott peték, és ezáltal a következő nemzedék is gyakorlatilag megsemmisül. Ez igen erős állománycsökkenést okoz, főként ha rendszeresen ismétlődik egy adott élőhelyen.

Az erdőben kialakított kisebb lécek, ahol az elhalt ágakat, a lábon elhalt fák törzsét napfény érheti, kedvezőek a faj számára, valamint ismert előfordulási helyein az idős (50 év fölötti állományok) egy részének teljes kímélete, ezen állományok hosszútávú fennmaradásának, jelenlétének biztosítása.

Élőhelytípus (közösségi jelentőségű + egyéb), amelyhez előfordulása köthető: általában bükkösök (9130, 9110) és gyertyános tölgyesek (91G0), ahol viszonylag sok a bükk elegyféként.

Védelmi intézkedések:

Az átlagos vágásérettségi kor emelkedett az erdőtervezéskor, az élőhelyén folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodási mód tervezésre került. Vágásos üzemmód esetén az idős állomány egy része visszahagyandó hagyásfaként vagy külön erdőrészletbe leválasztva. Élőhelyén az álló és fekvő 20 cm-nél vastagabb holt fák visszahagyandók. A kitermelt bükk faanyag elszállításának legkésőbb május közepéig meg kell történnie.

Janka-tarsóka

Thlaspi jankae

Nyílt erdők, irtásrétek, lejtősztyeprétek, löszgyepek, hegyi rétek. A hegyi rétek szárazabb részein jelenik meg nagyobb egyedszámban. Évelő faj, amely az élőhelye becserjésedését is viszonylag jól tűri. Viszonylag kis áréájának és termőhelyeinek veszélyeztetettségének köszönhetően védett, endémikus faj. Március végétől virágzik.

Védelmi intézkedések:

Az élőhelyéül szolgáló rétek kaszálása, az erdőgazdálkodás során a készletezés, közelítés, rakodás kerülése. Mivel az áttelelő képletek a föld felszínén helyezkednek el, ezért a fagyott talaj mellett sem lehet az élőhelyeit a fenti célokból igénybe venni.

4.2.4. HUBN20005 Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy

A site kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, magában foglalja a Délkeleti-Bükk legfajgazdagabb kontinentalis lejtősztyeppré - bokorerdő vonulatát (a Nádastő-galyától az Ivánka-galyáig). Számos keleti, pontuszi faj elterjedési gócpontja, melyek a hegység területén csak itt találhatók meg. A területen az edafikus társulások kiterjedése közel vetekszik a zonális erdőtársulásokkal, melyek főleg gyertyános-tölgyesek, cseres-tölgyesek és szubmontán bükkösök. A Csókás-völgy a délkeleti Bükk legfajgazdagabb reliktumokban is gazdag szurdokerdeje, erdőrezervátum magterülete.

A terület sérülékenysége mérsékelt. A magas természeti értékek fennmaradásához nagyban hozzájárult korábban az a tény is, hogy a terület katonai belövési terület volt. A heglábperemi gyümölcsösök felhagyása részben természetes regenerációs folyamatokat indított be, másrészt a kaszálás megszűnte számos mezofil növény- és állatfaj populációira kedvezőtlen hatást gyakorolt.

A területet 1996-ban csatolták a Bükki Nemzeti Parkhoz, korábban katonai belövési terület volt, mely akadályozta a védetté nyilvánítást. Az Ásottfa-tető korábban helyi védett terület volt.

Az Ivánka Galyai részen nemzeti parki kezelésű területek illetve magánterületek vannak.

Külön problémát jelent helyenként a túltartott vadállomány, mely nemcsak a védett növények állományaiban tesz kárt, de komoly erdőfelújítási problémákat is okoz.

A turizmus, idegenforgalom számára látogatható területeket egyértelműen ki kell jelölni, a turistaút revíziójával illetve a tanösvényhálózat fejlesztésével, karbantartásával.

A Natura 2000 területnek (összesen 2.424,19ha) egy része, 79,7%-a (1.931,68ha) esik az erdőtervezési körzetben. A site körzetbe eső jelentős kiterjedése miatt a körzeti erdőterv előírásainak hatása vizsgálat tárgyát képezi.

A site erdőtervezési körzetbe eső erdőterülete 1.931,68ha, a használatokkal érintett területén (708,79ha) nincs tervezett a tarvágás. Az erdőtervezési körzetre vonatkozó tervezési és természetvédelmi előírásának megfelelő mértékben, a tarvágásos erdőfelújításoknál szerkezetátalakítással öshonos, hazai lombos faállománytípusokra való áttérést tervezése történt.

A természetvédelmi elsődleges és a Natura 2000 további rendeltetések biztosítják a természetvédelmi célok megvalósítását, természetesség növelését. Megőrzésük érdekében az alábbi általános erdőkezelési előírásokat tartalmazza a körzeti erdőterv.

Az érintett erdőrészteléken feltüntetésre került a Natura 2000 rendeltetés is, amelyen keresztül biztosítható a természetvédelmi célok megvalósítása, és a természetesség növelése (tarvágás tilalma, véghasználati kor emelése stb.).

Az odvas, böhöncös fák, facsonkok kímélendők az odúlakó jelölő madárfajok érdekében.

A körzeti erdőtervben szereplő erdőfelújítási előírások az erdők jelenlegi természetességi állapotának fenntartását, illetve javítását szolgálják. A jelölő élőhelyek és fajok tekintetében az elegyes erdőállományok létesítése, illetve azok fejlődésének, fennmaradásának biztosítása - adott esetben pl. elegyítéssel - azok állapotának kedvezőbbé tételét szolgálják.

A természetes felújítógátások szétaprózottsága és azok erélyének csökkentése a többkorú, vegyes erdőszerkezet fokozatos kialakítását eredményezi, ami a jelölő fajok és élőhelyek megőrzése mellett - az élőhelyek fejlődésén keresztül - új védett értékek (jelölő fajok) számára biztosít kedvező feltételeket. A szálalógátások esetében már a kivágandó fák kijelölése (vágásjelölés) is a Natura célok gyűjtembe vételével történik.

Minden erdősítési és állománynevelési előírás kivétel nélkül a természetességi állapot megőrzését, a termőhelynek megfelelő állomány (erdei élőhely) fennmaradását, illetve regenerálását, a jelölő élőhelyek megőrzését, illetve helyreállítását célozza, hozzájárulva a jelölő fajok természetvédelmi helyzetének megőrzéséhez, esetenként javításához.

A tervelőírások végrehajtásának konkrét időpontja többnyire nem határozható meg előre, de általánosságban elmondható, hogy véghasználati fakitermelésre a vegetációs időn kívül, míg (mesterséges) erdősítésre a vegetációs idő elején és végén, a facsemeték inaktív, nyugalmi időszakában kerülhet sor.

A nem erdei élőhelyek (pl. gyepek) védelmét a Tvt. vonatkozó jogszabályi előírásai, továbbá a munkával érintett erdőrészleten belül (pl. vizes élőhelyek) az erdőterv előírásai (pl. anyagmozgatási munkák területi korlátozása) biztosítják.

Közösségi jelentőségű élőhelytípusok, illetve fajok a Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy Natura 2000 területen az erdészeti hatóság rendelkezésére álló adatok szerint:

Élőhelytípusok:

- 40A0 Szubkontinentális peripannon cserjések
- 6190 Pannon sziklagyepek (Stipo-Festucetalia pallentis)
- 6240 Szubpannon sztyeppék
- 6250 Síksági pannon löszgyepek
- 6430 Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai
- 6440 Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei
- 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)

A fent felsorolt élőhelyek jellemzően nem erdei élőhelyek így a környezeti erdőtervnek jelentős hatása nincs ezekre. Előfordulhatnak erdei tisztásokon, erdőszegélyeken, melyekre vonatkozóan külön előírásokat általában nem tartalmaz a terv. Általában elmondható, hogy a mozaikos erdőfoltok szegélyét képező cserjések kímélete szükséges a közelítés, készletezés és anyagmozgatás során.

A fajgazdag félszáraz irtásrétek, a zárványt képező erdőfoltok, illetve az erdőtümbök szegélye kímélendő. A készletezés, rakodás, szállítás az érintett földrészleteken a természetvédelmi kezelésért felelős szervvel egyeztetett módon és helyszíneken történhet.

A 40A0, 6190, 6240, 6250, 6430, 6440, 6510 faállomány mellett vagy erdőn belül egy-egy foltban előfordulhat, így helyenként a közelítés és készletezés teljes vagy időbeni korlátozására is sor kerülhet ezen területek esetében. Általában a kíméletük szükséges a fakitermelés, közelítés során melyre megjegyzésben történt előírás.

9130 Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum).

Nevelővágások során egyes őshonos kísérő fafajok (hegyi juhar, kislevelű hárs, madárcseresznye, barkóca berkenye, magas kőris, hegyi szil) kímélete szükséges.

Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé az erdőszegély fenntartása kívánatos.

A gyérítések és véghasználatok során legalább 5m³/ha álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása javasolt.

A természetes erdőtársulás, közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében, a nevelővágások során az alsó lombkorona és a cserjeszint kialakítása és a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása szükséges.

A nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve teljes mértékben el kell távolítani. Elő- és véghasználatok esetén, a tájidegen növények (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel történő) eltávolítása javasolt.

Az erdőrészletekben található idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.

9180* Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői.

A megnevezett csoportot főként a hársas törmeléklejtő erdők (Mercuriali-Tilietum); a szurdokerdők (Scolopendrio-Fraxinetum); a hársas-körises sziklaerdők (Tilio-Fraxinetum excelsioris) alkotják.

A szurdokerdők a párás, nedves, hűvös völgyek mélyén, erősen közettörmelékes felszíneken alakultak ki. A meredek völgyoldalakat általában a törmeléklejtő-erdőkhöz hasonló fajok borítják, a völgyaljakban felhalmozódó avaron és szerves törmeléken nitrogénkedvelő növények telepednek meg. A hűvös mikroklima miatt e társulások jó néhány havasi növényritkaságot és jégkorszaki maradványfajt őriznek.

Fahasználattal csak azon erdőrészek érintettek, ahol hagyásfacsoportként kijelölve a használat során kímélete biztosított. Lehetőség szerint faanyagtermelést nem szolgáló erdőrészlet kialakítása megtörtént. Fahasználattal nem érintett élőhely.

91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal.

Nevelővágások során a honos kísérőfajok kímélete szükséges (mezei szil, mezei juhar, madárcseresznye stb.)

Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani, az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel.

Az állományszegélyeket, illetve az állomány alatti cserjeszintet az erdőfelújítást nem veszélyeztető mértékben meg kell kímélni.

Az erdőrészekben található idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.

A véghasználatlalt érintett erdőrészekben hagyásfa csoportok kijelölése szükséges, legalább az élőfa készlet 5%-áig.

A gyéritések és véghasználatok során legalább 5m³/ha álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása kívánatos.

91H0* Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel.

Az ilyen élőhelytípushoz sorolható állományrészek megtartása hagyásfa-csoportként vagy külön erdőrészletbe a leválasztása megtörtént. Az inváziós fafajok vissza-szorítási lehetőségeinek biztosítása, a faanyag kíméletes közelítésével.

Fahasználattal csak azon erdőrészek érintettek, ahol hagyásfacsoportként kijelölve a használat során kímélete biztosított. Lehetőség szerint faanyagtermelést nem szolgáló erdőrészlet kialakítása megtörtént. Fahasználattal nem érintett élőhely. Fakitermelés a veszélyes fák eltávolítását és az idegenhonos fafajok visszaszorítását célzó esetek kivételével nem lett tervezve.

91I0* Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (Quercus spp.)

Fakitermelés, közelítés.

Mivel csak igen lokálisan fordulnak elő (az adott site-ban csak Kisgyőr 81E erdőrészlet, használat nélkül) maradványai, ezért lehetőség szerint minden egyes állományára faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód alkalmazása javasolt. Az inváziós fafajok visszaszorítási lehetőségeinek biztosítása, a faanyag kíméletes közelítésével.

91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Nevelővágások során a honos kísérőfajok kímélete szükséges (mezei szil, mezei juhar, madárcseresznye stb.)

Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani, az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel.

Az állományszegélyeket, illetve az állomány alatti cserjeszintet az erdőfelújítást nem veszélyeztető mértékben meg kell kímélni.

Az erdőrészekben található idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.

A véghasználattal érintett erdőrészekben hagyásfa csoportok kijelölése szükséges, legalább az élőfa készlet 5%-áig.

A gyérítések és véghasználatok során legalább 5m³/ha álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása kívánatos.

Felújításuk felújítóvágás bontóvágással, végvágással azon erdőrészekben tervezett, ahol, ezen típusú felújítási móddal az érintett állomány véghasználata már megkezdett volt, ezen kívül szálalóvágás került tervezésre ott, ahol az állomány egészségi állapota megengedte. minden más esetben. A 4.1. pontban megfogalmazott általános irányelvek ide vonatkozó részei kerültek előírásra.

Jelölő fajok:

Az erdei élőhelyen belül előforduló más élőhelyekhez – pl. erdei patakok, időszakos vízfolyások, erdei tavak – számos jelölő állatfaj köthető. Ezek esetében az erdőgazdálkodási tevékenységek során az élőhelyeknek a károsodását (patakmeder pusztulása, árnyékoltság jelentős módosulása), és a fajok túlélését (elsősorban a szaporodó helyeket, azon belül a szaporodáshoz szükséges felszíneket, struktúrákat) negatívan befolyásoló tényezőket el kell kerülni.

Erdői vizes élőhelyeken és környezetükben különösen vigyázni kell a növényvédő szerekkel, hiszen vízbe mosódásuk a vizes élőhelyhez kötődő élővilágot súlyosan veszélyeztetheti. Kerülni kell az idegenhonos fajok betelepítését (pl. halak), hiszen a kisvizek élővilágát azok teljesen átalakíthatják. Az erdei feltáró utakon kialakuló mélyedések ökológiai csapdaként működhetnek az oda petéző kételtűek számára.

Az ide sorolható állatfajok esetében az általános körütekintő megfontolásokon felül nagyobb odafigyelést azok az erdők igényelhetnek, ahol egy adott Natura 2000 területen a jelölő faj országos szinten is jelentős állománnyal képviseli magát, de az adott területen belül viszonylag kis területre koncentrálódik az előfordulása, vagy az itt élő állomány és élőhelye is folyamatos csökkenést mutat helyi szinten.

nagy höscincér   *Cerambix cerdo*

Mindegyik cincérfaj öreg lombdők fáiban található, a höscincér elsősorban kocsányos tölgyön, míg a havasi cincér főként bükkön. Csak azokat a sérült, de még élő fákat támadják meg, amelyek törzsét legalább részben erősen süti a nap, ezért zárt erdőknek inkább csak a szélén vagy nyiladékaiban, illetve a lombkorona vastag ágaiban telepszik meg. A lárváik a fakéreg alatt élnek, később a tölgyek élő törzsébe is mélyen berágják magukat. A fa nem pusztul el, a kétujjnyi vastagságú, kanyargós járatok a kéreg alól a fatest mélyebb részeibe hatolnak.

Védelmi intézkedések:

A természetes, természetszerű és származék erdőkben a növedékfokozó gyérítési kortól a fakitermelések során böhöncös, odvas faegyedek, valamint legalább 5m³/ha álló és fekvő holt faanyag visszahagyása szükséges.

piros kígyószisz   (*Echium russicum*)

Nyílt erdők, sztyeprétek, erdős-sztyeprétek, löszgyepek, lösztölgyesek rövid életű kétéves növénye. Mivel fennmaradásához nélkülözhetetlen a folyamatos magpótlás biztosítása, ezért az élőhelyének vagy egyedeinek károsítása a fennmaradását veszélyezteti.

Védelmi intézkedések:

Az élőhelyéül szolgáló gyepek az erdőgazdálkodás során a készletezésre, közelítésre, rakodásra nem vehetők igénybe. Mivel az áttelelő képletek a föld felszínén helyezkednek el, ezért a fagyott talaj mellett sem lehet az élőhelyeit a fenti célokból igénybe venni. Élőhelyéül szolgáló tisztásokon az erdészeti tájidegen fajok - különösen a bálványfa, az akác és a fenyőfajok - eltávolítása kivételével, erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. Élőhelyén faanyag készletezése és rakodása tilos.

Anker-araszoló (Erannis ankeraria)

Nyílt, gyepekkel mozaikoló molyhos tölgyes állományokhoz kötődik. A hernyó legfontosabb tápnövénye a molyhos tölgy (*Quercus pubescens*). A Bükk-hegység egyik jelentős állománya ezen a Kisgyőr Ásottfa-tető területen található.

Védelmi intézkedések:

Molyhos tölgyes állományok érintetlenül hagyása, faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód előírásával, illetve hagyásfa csoportkénti visszahagyása.

díszes tarkalepke (Euphydryas maturna)

Ez a faj üdőbb mikroklímájú fagyalos erdőszegélyeken és erdős-sztyepp jellegű élőhelyeken fordul elő. Európa szerte veszélyeztetett, hazánkban még viszonylag nagyobb állományokkal rendelkező faj. A díszes tarkalepke élőhelyi igényei igen összetettek, május-június a repülési időszakuk, amikor a nőtények általában 40 évesnél idősebb magas kőrsek alacsonyan található ágvégeire petéznek, a kis hernyók (2-300 egyszerre) szövedékben fejlődnek. A nyár végétől-tavaszig az avarszintben található, nyugalmi állapotban. Tavasszal lágyszárúakkal és cserjékkel (fagyal) táplálkozik. Tápnövényei főként kőrsfajok, valamint fagyal. A kifejlett lepkéknek nektárnövényekre (magaskórós termetű ernyős és fészkes virágzatúak, cserjefajok) van szükségük. Életmenetéből adódóan összetett élőhelyi igényei vannak.

Védelmi intézkedések:

A fakitermelések végrehajtása során az erdőszegélyeket és az erdők cserjeszintjét (különös tekintettel a fagyalos cserjeszintre, a gyöngyvessző-cserjésekre) kímélni kell a faj előfordulási helyein.

szarvasbogár Lucanus cervus

Egy közismert európai védett rovarfaj. Xilofág, ami azt jelenti, hogy imágó állapotban fák – főleg tölgyek – nedveit szívogatja, de nem létfontosságú, hogy táplálkozzon. De nem csak a kifejlett állat kötődik a tölgyesekhez, hanem a lárvák is ezt a fát szeretik rágni, leginkább korhadtt állapotban.

Védelmi intézkedések:

Az élőhelyét biztosító cseresek és tölgyes állományokban tarvágások tervezése nem történt, véghasználati fakitermelések közül csak fokozatos felújító vágás bontóvágás, végvágás és szálalóvágás tervezésére került sor.

A véghasználatra került állományokban hagyásfák, hagyásfa csoportok, valamint holtfa visszahagyása lett előírva.

A felújításkor szaporodása miatt a tuskózás tilos, ami megfelel az eddigi erdőgazdálkodási gyakorlatnak is.

leánykökörcsin Pulsatilla grandis

Évelő növényfaj. Egyenes, felálló szárát, illetve az egész növényt selymes szőrbunda borítja, ez védi a hideg tavaszi reggeleken. Sztyepperéteken, szikla- és pusztafüves lejtőkön, erdőpuszta-réteken fordul elő. A tavaszi aspektus jellegzetes növénye.

Védelmi intézkedések:

A fent említett növényfaj élőhelyén az erdőgazdálkodási tevékenységek nem végezhetők. A leánykőöröcsin élőhelyén a fa készletezése és rakodása is tilos.

kis patkósdenevér   Rhinolophus hipposideros

Védett, közösségi jelentőségű denevérfaj. Erősen hegyvidékeinkhez kötődő faj. A táplálkozóterületének biztosítása alapvető a faj megőrzésében, ami a honos fajokból álló, természetszerű állapotú erdők fenntartása szükséges. A vegetációhoz közel, gyakran a lombkorona szintben, máskor alacsonyabban a cserjék közt repülve vadászik a rovarokra. A faj szempontjából csak szegényes táplálékbázis jelentenek a tájidegen fajú faültetvények. Nyáron épületekben és földalatti üregekben egyaránt meghúzódik, a telet barlangokban, bányajáratokban, vagy pincékben tölti. Kedveli a mozaikos tájat, a sövényekkel, facsoportokkal szabdaltnak extenzív mezőgazdasági területeket, gyümölcsösöket. Az erdőgazdálkodás által szabdaltnak területek tehát kedvezőek számára. Veszélyeztető tényezők közül a nyári és téli búvóhelyet érintő beavatkozások a legjelentősebbek, de az öreg gyümölcsösök, parkok, erdőszegélyek vegyszerezése, felszámolása, az intenzív mezőgazdasági művelés szintén hozzájárul állományuk csökkenéséhez.

Védelmi intézkedések:

A faj élőhelyén vágástérrel jellemezhető fahasználat, cserjeirtás, bozótirtás tájidegen fajok telepítése nem összeegyeztethető a faj állományainak megőrzésével. Az erdőrészletben érintetlen foltok megahagyásával járó, holtfa teljes kíméletét biztosító folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodási mód tervezése megtörtént.

A kis patkósdenevér zavartalan vonulását segíti a kisebb-nagyobb vízfolyások menti természetes vegetáció megőrzése. A vízfolyásokat szegélyező természetes növényzet kímélete szükséges nem sérülhet.

Az erdőgazdálkodásban rovarirtó szert élőhelyén nem alkalmaznak.

Janka-tarsóka   Thlaspi jankae

Nyílt erdők, irtásrétek, lejtősztyeprétek, löszgyepek, hegyirétek. A hegyi rétek szárazabb részein jelenik meg nagyobb egyedszámban. Évelő faj, amely az élőhelye becserjésedését is viszonylag jól tűri. Viszonylag kis áréájának és termőhelyeinek veszélyeztetettségének köszönhetően védett, endemikus faj. Március végétől virágzik.

Védelmi intézkedések:

Az élőhelyeül szolgáló rétek kaszálása, az erdőgazdálkodás során a készletezés, közelítés, rakodás kerülése. Mivel az áttelelő képletek a föld felszínén helyezkednek el, ezért a fagyott talaj mellett sem lehet az élőhelyeit a fenti célokból igénybe venni.

4.2.5. HUBN20007 Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy

A site kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület. Az erdőtervezési körzetben a site nem egybefüggő területei Kisgyőrtől D-i, DK-i és K-i irányban találhatók.

Problémát jelent helyenként a túltartott vadállomány, mely nemcsak a védett növények állományaiban tesz kárt, komoly erdőfelújítási problémákat is okoz.

A turizmus, idegenforgalom nem jelentős, a látogatható területeket egyértelműen ki kell jelölni, az sétaút hálózat fejlesztésével, karbantartásával ajánlott.

A Natura 2000 területnek (összesen 728,48ha) csak egy része, 7,2%-a (72,41ha) esik az erdőtervezési körzetbe. A site körzetbe eső kiterjedésétől függetlenül a körzeti erdőterv előírásainak hatása vizsgálat tárgyát képezi.

A site erdőtervezési körzetbe eső erdőterülete 72,41ha, a használatokkal érintett területének (54,17ha) alig 0,9%-án (0,54ha) tervezett a tarvágás, rossz egészségügyi állapotban lévő, fenyves állományokban (Kisgyőr 105B). Az erdőtervezési körzetre vonatkozó tervezési és természetvédelmi

előírásának megfelelő mértékben, a tarvágásos erdőfelújításoknál szerkezetátalakítással lehetőség szerint őshonos, hazai lombos faállománytípusokra való áttérést tervezése történt.

A természetvédelmi elsődleges és a Natura 2000 további rendelkezések biztosítják a természetvédelmi célok megvalósítását, természetesség növelését. Megőrzésük érdekében az alábbi általános erdőkezelési előírásokat tartalmazza a körzeti erdőterv.

Az érintett erdőrészekre feltüntetésre került a Natura 2000 rendelkezés is, amelyen keresztül biztosítható a természetvédelmi célok megvalósítása, és a természetesség növelése (tarvágás tilalma, véghasználati kor emelése stb.).

Az odvas, böhöncös fák, facsonkok kímélendők az odúlakó jelölő madárfajok érdekében.

A tarvágás esetében az erdőtervezési körzetre vonatkozó tervezési és természetvédelmi előírásának megfelelően, a tarvágásos erdőfelújításoknál szerkezetátalakítással őshonos, hazai lombos faállománytípusra való áttérés tervezése megtörtént.

Véghasználat nem került tervezésre a site területén

Minden állománynevelési előírás kivétel nélkül a természetességi állapot megőrzését, a termőhelynek megfelelő állomány (erdei élőhely) fennmaradását, illetve regenerálását, a jelölő élőhelyek megőrzését, illetve helyreállítását célozza, hozzájárulva a jelölő fajok természetvédelmi helyzetének megőrzéséhez, esetenként javításához.

A tervelőírások végrehajtásának konkrét időpontja többnyire nem határozható meg előre, de általánosságban elmondható, hogy véghasználati fakitermelésre a vegetációs időn kívül, míg (mesterséges) erdősítésre a vegetációs idő elején és végén, a facseteték inaktív, nyugalmi időszakában kerülhet sor.

A nem erdei élőhelyek (pl. gyepek) védelmét a Tvt. vonatkozó jogszabályi előírásai, továbbá a munkával érintett erdőrészen belül (pl. vizes élőhelyek) az erdőterv előírásai (pl. anyagmozgatási munkák területi korlátozása) biztosítják.

Közösségi jelentőségű élőhelytípusok, illetve fajok a Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy Natura 2000 területen az erdészeti hatóság rendelkezésére álló adatok szerint:

Élőhelytípusok:

- 40A0 Szubkontinentális peripannon cserjések
- 6240 Szubpannon sztyeppék
- 6430 Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai
- 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)

A fent felsorolt élőhelyek jellemzően nem erdei élőhelyek így a körzeti erdőtervnek jelentős hatása nincs ezekre. Előfordulhatnak erdei tisztásokon, erdőszegélyeken, melyekre vonatkozóan külön előírásokat általában nem tartalmaz a terv. Általában elmondható, hogy a mozaikos erdőfoltok szegélyét képező cserjések kímélete szükséges a közelítés, készletezés és anyagmozgatás során.

A fajgazdag félszáraz rétek, a zárványt képező erdőfoltok, illetve az erdőtömbök szegélye kímélendő. A készletezés, rakodás, szállítás az érintett földrészekre a természetvédelmi kezelésért felelős szervvel egyeztetett módon és helyszíneken történhet.

A 40A0, 6240, 6430, 6510 faállomány mellett vagy erdőn belül egy-egy foltban előfordulhat, így helyenként a közelítés és készletezés teljes vagy időbeni korlátozására is sor kerülhet ezen területek esetében. Általában a kíméletük szükséges a fakitermelés, közelítés során melyre megjegyzésben történt előírás.

91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal.

Nevelővágások során a honos kísérőfajok kímélete szükséges (mezei szil, mezei juhar, madárcseresznye stb.)

Az előhasználatok során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani, az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel.

Az állományszegélyeket, illetve az állomány alatti cserjeszintet az erdőfelújítást nem veszélyeztető mértékben meg kell kímélni.

Az erdőrészekben található idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.

A gyérítések során legalább 5m³/ha álló és fekvő honos holtfa jelenlétének biztosítása kívánatos.

9110* Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.)

Fakitermelés, közelítés.

Mivel csak igen lokálisan fordulnak elő (az adott site-ban csak Kisgyőr 81E erdőrészlet, használat nélkül) maradványai, ezért lehetőség szerint minden egyes állományára faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód alkalmazása javasolt. Az inváziós fafajok visszaszorítási lehetőségeinek biztosítása, a faanyag kíméletes közelítésével.

91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Nevelővágások során a honos kísérőfajok kímélete szükséges (mezei szil, mezei juhar, madárcseresznye stb.)

Az előhasználatok során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani, az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel.

Az állományszegélyeket, illetve az állomány alatti cserjeszintet az erdőfelújítást nem veszélyeztető mértékben meg kell kímélni.

Az erdőrészekben található idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.

A gyérítések során legalább 5m³/ha álló és fekvő honos holtfa jelenlétének biztosítása kívánatos.

Jelölő fajok:

Az erdei élőhelyen belül előforduló más élőhelyekhez – pl. erdei patakok, időszakos vízfolyások, erdei tavak – számos jelölő állatfaj köthető. Ezek esetében az erdőgazdálkodási tevékenységek során az élőhelyeknek a károsodását (patakmeder pusztulása, árnyékoltság jelentős módosulása), és a fajok túlélését (elsősorban a szaporodó helyeket, azon belül a szaporodáshoz szükséges felszíneket, struktúrákat) negatívan befolyásoló tényezőket el kell kerülni.

Erdei vizes élőhelyeken és környezetükben különösen vigyázni kell a növényvédő szerekkel, hiszen vízbe mosódásuk a vizes élőhelyhez kötődő élővilágot súlyosan veszélyeztetheti. Kerülni kell az idegenhonos fajok betelepítését (pl. halak), hiszen a kisvizek élővilágát azok teljesen átalakíthatják. Az erdei feltáró utakon kialakuló mélyedések ökológiai csapdaként működhetnek az oda petéző kételtűek számára.

Az ide sorolható állatfajok esetében az általános körütekintő megfontolásokon felül nagyobb odafigyelést azok az erdők igényelhetnek, ahol egy adott Natura 2000 területen a jelölő faj országos

szinten is jelentős állománnyal képviseli magát, de az adott területen belül viszonylag kis területre koncentrálódik az előfordulása, vagy az itt élő állomány és élőhelye is folyamatos csökkenést mutat helyi szinten.

nagy hőscincér   Cerambix cerdo

Mindegyik cincérfaj öreg lomberdők fáiban található, a hőscincér elsősorban kocsányos tölgyön, míg a havasi cincér főként bükkön. Csak azokat a sérült, de még élő fákat támadják meg, amelyek törzsét legalább részben erősen süti a nap, ezért zárt erdőknek inkább csak a szélén vagy nyiladékaiban, illetve a lombkorona vastag ágaiban telepszik meg. A lárváik a fakéreg alatt élnek, később a tölgyek élő törzsébe is mélyen berágják magukat. A fa nem pusztul el, a kétujjnyi vastagságú, kanyargós járatok a kéreg alól a fatest mélyebb részeibe hatolnak.

Védelmi intézkedések:

A természetes, természetszerű és származék erdőkben a növedékfokozó gyérítési kortól a fakitermelések során böhöncös, odvas faegyedek, valamint legalább 5m³/ha álló és fekvő holt faanyag visszahagyása szükséges.

szarvasbogár   Lucanus cervus

Egy közismert európai védett rovarfaj. Xilofág, ami azt jelenti, hogy imágó állapotban fák – főleg tölgyek – nedveit szívogatja, de nem létfontosságú, hogy táplálkozzon. De nem csak a kifejlett állat kötődik a tölgyesekhez, hanem a lárvák is ezt a fát szeretik rágni, leginkább korhadt állapotban.

Védelmi intézkedések:

Az élőhelyét biztosító cserések és tölgyes állományokban tarvágások tervezése nem történt, véghasználati fakitermelések közül csak fokozatos felújító vágás bontóvágás, végvágás és szálalóvágás tervezésére került sor.

A véghasználatra került állományokban hagyásfák, hagyásfa csoportok, valamint holtfa visszahagyása lett előírva.

A felújításkor szaporodása miatt a tuskózás tilos, ami megfelel az eddigi erdőgazdálkodási gyakorlatnak is.

leánykökörcsin   Pulsatilla grandis

Évelő növényfaj. Egyenes, felálló szárát, illetve az egész növényt selymes szőrbunda borítja, ez védi a hideg tavaszi reggeleken. Sztyepperéteken, szikla- és pusztafüves lejtőkön, erdőpuszta-réteken fordul elő. A tavaszi aspektus jellegzetes növénye.

Védelmi intézkedések:

A fent említett növényfaj élőhelyén az erdőgazdálkodási tevékenységek nem végezhetők. A leánykökörcsin élőhelyén a fa készletezése és rakodása is tilos.

4.3. Hatásvizsgálati mátrix azokra a jelölő élőhelyekre, melyek az erdőgazdálkodás előírás-javaslati alapján érintettek lehetnek:

HUBN20001 - Bükk-fennsík és Lök-völgy

EU kód	Megnevezése	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
6240	<i>Szubpannon sztyeppék</i>	Fakitermelés, közelítés, készletezés, szállítás	Az előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni. Kímélete szükséges a fakitermelés során. Közelítés, rakodás és fakitermelés tilos, nem érinthetők.
6430	<i>Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai</i>	Készletezés, közelítés, szállítás.	Kímélete a közelítés, készletezés során. Vegetációs időn kívül, fagyott talajon végzett fakitermelés.
6440	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei	Készletezés, közelítés, szállítás.	Kímélete a közelítés, készletezés során. Vegetációs időn kívül, fagyott talajon végzett fakitermelés.
6510	<i>Sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)</i>	Készletezés, közelítés, szállítás.	Kímélete a közelítés, készletezés során. A fajgazdag félszáraz irtásrét, a zárványt képező erdőfoltok, illetve az erdőtömbök szegélye kímélete.
9110	<i>Mészkerülő bükkösök (Luzulo-Fagetum)</i>	Fakitermelés, közelítés.	Folyamatos erdőborítást biztosító (lehetőség szerint faanyagtermelést nem szolgáló) üzemmód alkalmazása, illetve az ilyen élőhelytípushoz sorolható állományrészek megtartása hagyásfa csoportként.
9130	<i>Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum)</i>	Fakitermelés, közelítés.	A felújítás és a nevelővágások során az élőhely-típusnak megfelelő fő- és elegyfajok megsegítése/kímélete egyaránt indokolt. Kíméletes közelítési módszerek lehetőség szerinti alkalmazása. Az idegenhonos és inváziós fajok visszaszorítása. Nevelővágások során őshonos kísérő fajok kímélete. Erdő-szegély fenntartása. A gyérítések és véghasználatok során 5m ³ /ha álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. Az élőhelyen 5% hagyásfa csoport kijelölése. Idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.
9150	<i>A Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön</i>	Fakitermelés, közelítés.	Az élőhely jelentős reliktumőrző sajátosságokkal bír, ezért fontos a folyamatos erdőborítást biztosító (lehetőség szerint faanyagtermelést nem szolgáló) üzemmód alkalmazása, illetve az állományrészek megtartása hagyásfa csoportként.

EU kód	Megnevezése	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
			portként. Az inváziós fafajok visszaszorítása, a faanyag kíméletes közelítése.
9180*	<i>Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői</i>	Fakitermelés, közelítés.	Az élőhely jelentős reliktumőrző sajátosságokkal bír, ezért fontos a folyamatos erdőborítást biztosító (lehetőség szerint faanyagtermelést nem szolgáló) üzemmód alkalmazása, illetve az állományrészek megtartása hagyásfacsoportként. Az inváziós fafajok visszaszorítása, a faanyag kíméletes közelítése.
91G0*	<i>Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal</i>	Fakitermelés, közelítés.	Az erdőfelújításuk csak fokozatos felújítógáshoz kapcsolódó természetes mageredetű, vagy nagyobb gyertyán elegyarány esetén mesterséges kiegészítéssel kerültek tervezésre. Nevelővágások során a honos kísérőfajok, cserjeszint, állomány-szegélyek kímélete. Az idős hagyásfák, hagyásfacsoportok, a holt és az odvas fák mennyiségének megtartása, növelése. Idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása.
91H0*	<i>Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel</i>	Fakitermelés, közelítés.	Állományaik érintetlenül hagyandók (kivéve az idegen-honos, inváziós fafajok fafajok eltávolítását). A fakitermeléssel érintett erdő-részletekben a molyhos tölgyes foltok kijelölendők és véderdőként kezelendők.
91M0	<i>Pannon cseres-tölgyesek</i>	Fakitermelés, közelítés.	Kíméletes közelítési módszerek lehetőség szerinti alkalmazása. A felújítás és a nevelővágások során az élőhely-típusnak megfelelő fő- és elegyfajok megsegítése, kímélete. Erdőszegély fenntartása. A gyérítések és véghasználatok során 5m ³ /ha álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. Az élőhelyen 5% hagyásfa csoport kijelölése. Idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.

HUBN20002 - Hór-völgy és Déli-Bükk

EU kód	Megnevezése	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
40A0	Szubkontinentális peripannon cserjések	Cserjeirtás, közelítés, készletezés, szállítás	Kímélete szükséges a fakitermelés, közelítés, készletezés során.
6190	Pannon sziklagyepek (Stipo-Festucetalia pallentis)	Közelítés, készletezés, szállítás.	Az előforduló sziklakibúvásokon lévő állományok érintetlenségének biztosítása, az inváziós fajok egyedeinek eltávolítása, kíméletes közelítés. Az erdő-részekben előforduló sziklakibúvásokon lévő állományok érintetlenségének biztosítása.
6210	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjesedett változataik (Festuco-Brometalia) fontos orchidea-élőhelyei.	Közelítés, készletezés, szállítás.	Az előforduló foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni. Kímélete szükséges a fakitermelés, közelítés során. A területen terjedő idegenhonos fajok állományainak felszámolása, az élőhelyek helyreállítása. Közelítés, készletezés tilos.
6230	Fajgazdag Nardus-gyepek szilikátos alapkőzetű hegyvidéki területeken és kontinentális európai területek domb- és hegyvidékein	Közelítés, készletezés.	Az előforduló foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni. Kímélete szükséges a fakitermelés, közelítés során. A területen terjedő idegenhonos fajok (erdei- és fekete fenyő) állományainak felszámolása, az élőhelyek helyreállítása. Közelítés, készletezés tilos.
6240	Szubpannon sztyeppék	Fakitermelés, közelítés, készletezés, szállítás	Az előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni. Kímélete szükséges a fakitermelés során. Közelítés, rakodás és fakitermelés tilos, nem érinthetők.
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai	Készletezés, közelítés, szállítás.	Az előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni. Kímélete szükséges a fakitermelés során. Közelítés, készletezés tilos.
6440	Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei	Közelítés, készletezés.	Az előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni. Kímélete szükséges a fakitermelés során. Közelítés, készletezés tilos.
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	Készletezés, közelítés, szállítás.	Kímélete a közelítés, készletezés során. A fajgazdag félszáraz irtásrét, a zárványt képező erdőfoltok, illetve az erdőtömbök szegélye kímélete.
9110	Mészkerülő bükkösök (Luzulo-Fagetum)	Előhasználatok, szálalóvágás, erdőfelújítás.	Folyamatos erdőborítást biztosító (lehetőség szerint faanyagtermelést nem szolgáló) üzemmód alkalmazása, illetve az ilyen élő-

<i>EU kód</i>	<i>Megnevezése</i>	<i>Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység</i>	<i>Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető</i>
			helytípushoz sorolható állományrészek megtartása hagyásfa csoportként. Nevelővágások során egyes őshonos kísérő fafajok teljes kímélete. Az erdőszegély fenn-tartása. A gyérítések és véghasználatok során álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. A nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása és a kialakult szintek megfelelő záródásának fenn-tartása. Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani. Az élőhelyen 5% hagyásfa csoport meghagyása erdőrészenként, v. tömbösítve. Az őshonos, lombos elegyfajok: különös tekintettel böhöncös faegyedek kíméletére kiemelt figyelmet kell fordítani. A fakitermeléseket száraz, fagyott talajviszonyok mellett javasolt elvégezni.

EU kód	Megnevezése	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
9130	Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum)	Előhasználatok, véghasználatok, szálalások, erdőfelújítás.	Folyamatos erdőborítást biztosító üzemmód alkalmazása javasolt. Nevelővágások során egyes őshonos kísérő fafajok teljes kímélete. Az erdőszegély fenn-tartása. A gyérítések és véghasználatok során álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. A nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása és a kialakult szintek megfelelő záródásának fenn-tartása. Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyed-számát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani. Az élőhelyen 5% hagyásfa csoport meghagyása erdőrésztienként, v. tömbösítve. Az őshonos, lombos elegyfajok, böhöncös faegyedek kíméletére kiemelt figyelmet kell fordítani. A fakitermeléseket száraz, fagyott talajviszonyok mellett javasolt elvégezni. Kíméletes közelítési módszerek alkalmazása.
9150	A Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön	Fakitermelés, közelítés	Az élőhely jelentős reliktumőrző sajátosságokkal bír, ezért fontos a folyamatos erdőborítást biztosító (lehetőség szerint faanyagtermelést nem szolgáló) üzemmód alkalmazása, illetve az ilyen élőhelytípushoz sorolható állományrészek megtartása hagyásfacsoportként. Az inváziós fafajok visszaszorítása, a faanyag kíméletes közelítése.
9180*	Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői	Előhasználatok, véghasználatok, erdőfelújítás.	Az élőhely jelentős reliktumőrző sajátosságokkal bír, ezért fontos a folyamatos erdőborítást biztosító (lehetőség szerint faanyagtermelést nem szolgáló) üzemmód alkalmazása, illetve az ilyen élőhelytípushoz sorolható állományrészek megtartása hagyásfa-csoportként. Az inváziós fafajok visszaszorítása, a faanyag kíméletes közelítése. Az erdőrésztien belül az élőhelytípus fakitermeléssel nem érinthető.
910E*	Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	Előhasználatok, véghasználatok, erdőfelújítás.	A fiatal állományokban nevelővágás tervezhető, az idősebb égereket azonban érintetlenül kell fenntartani. A használat során az átlagátmérő feletti, őshonos álló

<i>EU kód</i>	<i>Megnevezése</i>	<i>Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység</i>	<i>Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető</i>
			holtfa és odvas fa nem termelhető ki. A természetes mortalitás következtében szálánként elpusztult az állomány átlagátmérőjét elérő, vagy azt meghaladó átmérőjű őshonos fafajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas vagy böhöncös faegyedek nem érinthetők Idegenhonos fafajokkal elegyes, illetve zömmel idegenhonos fafajú erdőkben a munkákat az őshonos fafajok megtartásával, az idegenhonos fafajok rovására kell elvégezni. Véghasználat indokolt esetben lehetséges. Vegetációs időszakban az erdőrészlet területén fakitermelési, faanyag felkészítési tevékenység nem végezhető. A fakitermeléseket száraz, fagyott talajviszonyok mellett javasolt elvégezni.

EU kód	Megnevezése	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
91G0*	Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> val és <i>Carpinus betulusszal</i>	Előhasználatok, véghasználatok, erdőfelújítás.	Nevelővágások során egyes őshonos kísérő fajok teljes kímélete. Az erdőszegély fenn-tartása. A gyérítések és véghasználatok során a természetes mortalitás következtében szálszerűen elpusztult az állomány átlagátmérőjét elérő, vagy azt meghaladó átmérőjű őshonos fajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas vagy böhöncös faegyedek nem érinthetők. A nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása és a kialakult szintek megfelelő záródásának fenn-tartása. Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyed-számát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani. Az élőhelyen 5% hagyásfa csoport meghagyása erdőrészletenként, v. tömbösítve. A fakitermeléseket száraz, fagyott talajviszonyok mellett javasolt elvégezni.
91H0*	Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> szel	Fakitermelés, közelítés.	Állományaik érintetlenül hagyandók (kivéve az idegenhonos, inváziós fajok fajok eltávolítását). A fakitermeléssel érintett erdő-részletekben a molyhos tölgyes foltok kijelölendők és véderdőként kezelendők.
91I0*	Euro-szibériai erdőssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.)	Közelítés, készletezés, szállítás.	Az előforduló állományok érintetlenségének biztosítása, az inváziós fajok egyedeinek eltávolítása, kíméletes kiközelítés.
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	Előhasználatok, véghasználatok, erdőfelújítás.	Nevelővágások során egyes őshonos kísérő fajok teljes kímélete. Az erdőszegély fenn-tartása. A gyérítések és véghasználatok során a természetes mortalitás következtében szálszerűen elpusztult az állomány átlagátmérőjét elérő, vagy azt meghaladó átmérőjű őshonos fajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas vagy böhöncös faegyedek nem érinthetők. A nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása és a kialakult szintek megfelelő záródásának fenn-tartása. Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyed-számát

<i>EU kód</i>	<i>Megnevezése</i>	<i>Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység</i>	<i>Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető</i>
			(arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani. Az élőhelyen 5% hagyásfa csoport meghagyása erdőrészesletenként, v. tömbösítve. A fakitermeléseket száraz, fagyott talajviszonyok mellett javasolt elvégezni.

EU kód	Megnevezése	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
40A0	Szubkontinentális peripannon cserjések	Cserjeirtás, közelítés, készletezés, szállítás	Kímélete szükséges a fakitermelés, közelítés, készletezés során.
6190	Pannon sziklagyepek (Stipo-Festucetalia pallentis)	Közelítés, készletezés, szállítás.	Az előforduló sziklakibúvásokon lévő állományok érintetlenségének biztosítása, az inváziós fajok egyedeinek eltávolítása, kíméletes kiközelítés. Az erdőrészekben előforduló sziklakibúvásokon lévő állományok érintetlenségének biztosítása.
6240	Szubpannon sztyeppék	Fakitermelés, közelítés, készletezés, szállítás	Az előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni. Kímélete szükséges a fakitermelés során. Közelítés, rakodás és fakitermelés tilos, nem érinthetők.
6250	Síksági pannon löszgyepek	Fakitermelés, közelítés, készletezés, szállítás	Az előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni. Kímélete szükséges a fakitermelés során. Közelítés, rakodás és fakitermelés tilos, nem érinthetők.
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai	Készletezés, közelítés, szállítás.	Az előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni. Kímélete szükséges a fakitermelés során. Közelítés, készletezés tilos.
6440	Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei	Készletezés, közelítés, szállítás.	Az előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni. Kímélete szükséges a fakitermelés során. Közelítés, készletezés tilos.
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	Készletezés, közelítés, szállítás.	Kímélete a közelítés, készletezés során. A fajgazdag félszáraz irtásrét, a zárványt képező erdőfoltok, illetve az erdőtömbök szegélye kímélete.
9110	Mészkerülő bükkösök (Luzulo-Fagetum)	Előhasználatok, szálalóvágás, erdőfelújítás.	Folyamatos erdőborítást biztosító (lehetőség szerint faanyagtermelést nem szolgáló) üzemmód alkalmazása, illetve az ilyen élőhelytípushoz sorolható állományrészek megtartása hagyásfa csoportként. Nevelővágások során egyes őshonos kísérő fajok teljes kímélete. Az erdőszegély fenntartása. A gyérítések és véghasználatok során álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. A nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása és a kialakult szintek

<i>EU kód</i>	<i>Megnevezése</i>	<i>Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység</i>	<i>Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető</i>
			megfelelő záródásának fenntartása. Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani. Az élőhelyen 5% hagyásfa csoport meghagyása erdőrészesletenként, v. tömbösítve. Az őshonos, lombos elegyfajfajok: különös tekintettel böhöncös faegyedek kíméletére kiemelt figyelmet kell fordítani. A fakitermeléseket száraz, fagyott talajviszonyok mellett javasolt elvégezni.

EU kód	Megnevezése	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
9130	Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum)	Előhasználatok, véghasználatok, szálalások, erdőfelújítás.	Folyamatos erdőborítást biztosító üzemmód alkalmazása javasolt. Nevelővágások során egyes őshonos kísérő fafajok teljes kímélete. Az erdőszegély fenn-tartása. A gyérítések és véghasználatok során álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. A nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása és a kialakult szintek megfelelő záródásának fenn-tartása. Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyed-számát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani. Az élőhelyen 5 % hagyásfa csoport meghagyása erdőrésztienként, v. tömbösítve. Az őshonos, lombos elegyfajok, böhöncös faegyedek kíméletére kiemelt figyelmet kell fordítani. A fakitermeléseket száraz, fagyott talajviszonyok mellett javasolt elvégezni. Kíméletes közelítési módszerek alkalmazása.
9150	A Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön	Fakitermelés, közelítés	Az élőhely jelentős reliktumőrző sajátosságokkal bír, ezért fontos a folyamatos erdőborítást biztosító (lehetőség szerint faanyagtermelést nem szolgáló) üzemmód alkalmazása, illetve az ilyen élőhelytípushoz sorolható állományrészek megtartása hagyásfa-csoportként. Az inváziós fafajok visszaszorítása, a faanyag kíméletes közelítése.
9180*	Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői	Előhasználatok, véghasználatok, erdőfelújítás.	Az élőhely jelentős reliktumőrző sajátosságokkal bír, ezért fontos a folyamatos erdőborítást biztosító (lehetőség szerint faanyagtermelést nem szolgáló) üzemmód alkalmazása, illetve az ilyen élőhelytípushoz sorolható állományrészek megtartása hagyásfa csoportként. Az inváziós fafajok visszaszorítása, a faanyag kíméletes közelítése. Az erdőrésztien belül az élőhelytípus fakitermeléssel nem érinthető.
910E*	Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	Előhasználatok, véghasználatok, erdőfelújítás.	A fiatal állományokban nevelővágás tervezhető, az idősebb égereket azonban érintetlenül kell fenntartani. A használat során az átlagátmérő feletti, őshonos álló

<i>EU kód</i>	<i>Megnevezése</i>	<i>Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység</i>	<i>Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető</i>
			holtfa és odvas fa nem termelhető ki. A természetes mortalitás következtében szálánként elpusztult az állomány átlagátmérőjét elérő, vagy azt meghaladó átmérőjű őshonos fafajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas vagy böhöncös faegyedek nem érinthetők Idegenhonos fafajokkal elegyes, illetve zömmel idegenhonos fafajú erdőkben a munkákat az őshonos fafajok megtartásával, az idegenhonos fafajok rovasára kell elvégezni. Véghasználat indokolt esetben lehetséges. Vegetációs időszakban az erdőrészlet területén fakitermelési, faanyag felkészítési tevékenység nem végezhető. A fakitermeléseket száraz, fagyott talajviszonyok mellett javasolt elvégezni.

EU kód	Megnevezése	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
91G0*	Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> val és <i>Carpinus betulus</i> szal	Előhasználatok, véghasználatok, erdőfelújítás.	Nevelővágások során egyes őshonos kísérő fafajok teljes kímélete. Az erdőszegély fenn-tartása. A gyérítések és véghasználatok során a természetes mortalitás következtében szálszerű elpusztult az állomány átlagátmérőjét elérő, vagy azt meghaladó átmérőjű őshonos fafajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas vagy böhöncös faegyedek nem éríthetők. A nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása és a kialakult szintek megfelelő záródásának fenn-tartása. Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyed-számát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani. Az élőhelyen 5% hagyásfa csoport meghagyása erdőrésztelenként, v. tömbösítve. A fakitermeléseket száraz, fagyott talajviszonyok mellett javasolt elvégezni.
91H0*	<i>Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescens</i> szal	Fakitermelés, közelítés.	Állományaik érintetlenül hagyandók (kivéve az idegenhonos, inváziós fafajok fafajok eltávolítását). A fakitermeléssel érintett erdőrésztelenekben a molyhos tölgyes foltok kijelölendők és véderdőként kezelendők.
91I0*	Euro-szibériai erdőssztyepteptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.)	Közelítés, készletezés, szállítás.	Az előforduló állományok érintetlenségének biztosítása, az inváziós fafajok egyedeinek eltávolítása, kíméletes kiközelítés.
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	Előhasználatok, véghasználatok, erdőfelújítás.	Nevelővágások során egyes őshonos kísérő fafajok teljes kímélete. Az erdőszegély fenn-tartása. A gyérítések és véghasználatok során a természetes mortalitás következtében szálszerű elpusztult az állomány átlagátmérőjét elérő, vagy azt meghaladó átmérőjű őshonos fafajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas vagy böhöncös faegyedek nem éríthetők. A nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása és a kialakult szintek megfelelő záródásának fenn-tartása. Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyed-számát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani.

<i>EU kód</i>	<i>Megnevezése</i>	<i>Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység</i>	<i>Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető</i>
			Az élőhelyen 5% hagyásfa csoport meghagyása erdőrészletenként, v. tömbösítve. A fakitermeléseket száraz, fagyott talajviszonyok mellett javasolt elvégezni.

HUBN20007 - Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy

EU kód	Megnevezése	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
40A0	Szubkontinentális peripannon cserjések	Cserjeirtás, közelítés, készletezés, szállítás	Kímélete szükséges a fakitermelés, közelítés, készletezés során.
6240	Szubpannon sztyeppék	Fakitermelés, közelítés, készletezés, szállítás	Az előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni. Kímélete szükséges a fakitermelés során. Közelítés, rakodás és fakitermelés tilos, nem érinthetők.
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai	Készletezés, közelítés, szállítás.	Az előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni. Kímélete szükséges a fakitermelés során. Közelítés, készletezés tilos.
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	Készletezés, közelítés, szállítás.	Kímélete a közelítés, készletezés során. A fajgazdag félszáraz irtásrétek, a zárványt képező erdőfoltok, illetve az erdőtömbök szegélye kímélete.
910E*	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	Előhasználatok, véghasználatok, erdőfelújítás.	A fiatal állományokban nevelővágás tervezhető, az idősebb égereket azonban érintetlenül kell fenntartani. A használat során az átlagátmérő feletti, őshonos álló holtfa és odvas fa nem termelhető ki. A természetes mortalitás következtében szálsként elpusztult az állomány átlagátmérőjét elérő, vagy azt meghaladó átmérőjű őshonos fafajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas vagy böhöncös faegyedek nem érinthetők. Idegenhonos fafajokkal elegyes, illetve zömmel idegenhonos fafajú erdőkben a munkákat az őshonos fafajok megtartásával, az idegenhonos fafajok rovására kell elvégezni. Véghasználat indokolt esetben lehetséges. Vegetációs időszakban az erdőrészlet területén fakitermelési, faanyag felkészítési tevékenység nem végezhető. A fakitermeléseket száraz, fagyott talajviszonyok mellett javasolt elvégezni.
91G0*	Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> -val és <i>Carpinus betulusszal</i>	Előhasználatok, véghasználatok, erdőfelújítás.	Nevelővágások során egyes őshonos kísérő fafajok teljes kímélete. Az erdőszegély fenntartása. A gyérítések és véghasználatok során a természetes mortalitás következtében szálsként elpusztult az állomány átlagátmérőjét elérő, vagy azt meghaladó

EU kód	Megnevezése	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
			átmérőjű őshonos fafajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas vagy böhöncös faegyedek nem érinthetők. A nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása és a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása. Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyed-számát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani. Az élőhelyen 5% hagyásfa csoport meghagyása erdőrésztanként, v. tömbösítve. A faki-termeléseket száraz, fagyott talajviszonyok mellett javasolt elvégezni.
91H0*	<i>Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel</i>	Fakitermelés, közelítés.	Állományaik érintetlenül hagyandók (kivéve az idegenhonos, inváziós fafajok fafajok eltávolítását). A fakitermeléssel érintett erdőrésztanként a molyhos tölgyes foltok kijelölendők és véderdőként kezelendők.
91I0*	Euro-szibériai erdőssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (Quercus spp.)	Közelítés, készletezés, szállítás.	Az előforduló állományok érintetlenségének biztosítása, az inváziós fafajok egyedeinek eltávolítása, kíméletes kiközelítés.
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	Előhasználatok, véghasználatok, erdőfelújítás.	Nevelővágások során egyes őshonos kísérő fafajok teljes kímélete. Az erdőszegély fenntartása. A gyérítések és véghasználatok során a természetes mortalitás következtében szálanként elpusztult az állomány átlagátmérőjét elérő, vagy azt meghaladó átmérőjű őshonos fafajú álló és fekvő holtfák, valamint az odvas vagy böhöncös faegyedek nem érinthetők. A nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása és a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása. Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyed-számát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani. Az élőhelyen 5% hagyásfa csoport meghagyása erdőrésztanként, v. tömbösítve. A fakitermeléseket száraz, fagyott talajviszonyok mellett javasolt elvégezni.

4.4. Hatásvizsgálati mátrix azokra a jelölő fajokra, melyekre az erdő-gazdálkodás előírás-javaslati hatással lehetnek:

HUBN10003 - Bükk hegység és peremterületei

Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
<i>parlagi sas Aquila heliaca</i>	Idős állományok szegélyének fészkelőmadara. Zavarásra, érzékeny faj.	Hegységperemi idős erdők jelenlétének biztosítása; fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fák hagyásfacsportok visszahagyása a fakitermelések során. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása a költési időszakban a fészkek körül a domborzati és állomány viszonyok figyelembevételével a fahasználatok térbeli és időbeli korlátjainak betartása.
<i>békászó sas Aquila pomarina</i>	Idős, nagy kiterjedésű zárt állományokban fészkelő faj. Zavarásra, és a fészkelőhely állomány szerkezetének megváltozására érzékeny.	Fészkelőhelyein minimális fahasználatra kell törekedni, hogy a zárt erdőállománykép megmaradjon. A többszintes erdőállomány képet fenn kell tartani. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása a költési időszakban a fészkek körül a domborzati és állomány viszonyok figyelembevételével a fahasználatok térbeli és időbeli korlátjainak betartása.
<i>lappantyú Caprimulgus europaeus</i>	Ritkás, ligetes, tisztásokkal tarkított erdőállományokban, nyíltabb területeken költ, földön fészkel.	Tisztásokkal tarkított ligetes erdőállományok fenntartása. A nagyvadállomány csökkentése.
<i>fekete gólya Ciconia nigra</i>	Idős, zárt állományok fészkelőmadara. Zavarásra, és a fészkelőhely állományszerkezetének megváltozására érzékeny.	Hegységperemi idős erdők jelenlétének biztosítása; fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fák, hagyásfacsportok visszahagyása a fakitermelések során. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása a költési időszakban a fészkek körül a domborzati és állomány viszonyok figyelembevételével a fahasználatok térbeli és időbeli korlátjainak betartása.
<i>kék galamb Columba oenas</i>	Idős erdőállományokban költ, más harkályfajok (feketeharkály, szürke küllő) által készített odúkat foglal el. Főleg idős, odvas, kiszáradt, korhadó, széthasadt törzseket is tartalmazó idős bükkösökben, bükkkelelges állományokban fordul elő.	A faj megőrzése érdekében fontos a folyamatos erdőborítás biztosítása a fészkelőhelyeken. Idős állományrészek, illetve facsoportok visszahagyása; az odvas, korhadó törzsek meghagyása a fakitermelések során. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása a költési időszakban. A fahasználatok térbeli és időbeli korlátjainak betartása.
<i>fehérhátú fakopáncs Dendrocopos leucotos</i>	Idős, jó természetességi állapotokat mutató őshonos erdőállományokban fészkel. Fészket kizárólag száraz facsonkokba vagy ágcsónkokba vájja. Táplálkozásához és odú készítéséhez kell az álló és fekvő holtfa.	Hosszú vágásfordulójú fahasználat javasolt. A többszintes erdőállomány képet fenn kell tartani. Az őshonos fafajú erdőkben az idős, odvas, korhadó fák meghagyása szükséges. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása a költési időszakban a fészkek körül a domborzati és állomány viszonyok figyelembevételével a fahasználatok térbeli és időbeli korlátjainak betartása.

Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
<i>fekete harkály Dryocopus martius</i>	.Az idős tölgyesek és bükkösök fészkelőfaja. Idős erdőállományokban költ. Odúját idős fák törzsébe vájja. Táplálékát álló és fekvő holtfákon keresi.	Folyamatos erdőborítás biztosítása a fészkelőhelyeken. Az őshonos fafajú erdőkben az idős, odvas fák meghagyása szükséges. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása a költési időszakban a fészek körül a domborzati és állomány viszonyok figyelembevételével a fahasználatok térbeli és időbeli korlátjainak betartása.
<i>örvös légykapó Ficedula albicollis</i>	A faj idősebb tölgyesekben és bükkösökben egyaránt költ. Fészket odúban és farepedésekben készíti; odúban fészkelő faj. A jó természetességi állapotú erdőkben költ.	Fészkeléséhez szükségesek az álló, odvasodó elhalt, kiszáradt, korhadó, szélöntött törzsek és facsonkok, fatörzsek, vastag ágak. Az idős, odvasodó fák meghagyása. A fészkelőhelyein a folyamatos erdőborítás javasolt. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása a költési időszakban. A fahasználatok térbeli és időbeli korlátjainak betartása.
<i>kis légykapó Ficedula parva</i>	Zárt, idős, nedves mikroklimájú bükkösök, szurdokerdőkben, álló holtfák odvaiba, facsonkokba vastag elhalt ágakba rakja fészket.	Folyamatos erdőborítás biztosítása a fészkelőhelyeken. Az őshonos fafajú erdőkben az idős, odvas fák meghagyása szükséges. Száradékolás nem lehetséges a védőzónában. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása a költési időszakban a fészek körül a domborzati és állomány viszonyok figyelembevételével a fahasználatok térbeli és időbeli korlátjainak betartása.
<i>tőviszúró gébics Lanius collurio</i>	Vágásokban, galagonyával, vadrózsával benőtt domboldalokon, bokrosokban, folyóártereken fészkel. A tervezési terület cserjéseiben elterjedt fészkelő faj.	Az állomány közötti bokrosok kímélete, az erdőszegély, az erdők szegélycserjéseinek kímélete, költési időben érintetlenül hagyása a fakitermelés, közelítés, készletezés és szállítás során. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása a költési időszakban. A fahasználatok térbeli és időbeli korlátjainak betartása.
<i>erdei pacsirta Lullula arborea</i>	Ritkás, tisztásokkal tarkított erdőállományokban, földön fészkel.	Tisztásokkal tarkított ligetes erdőállományok fenntartása. A nagyvadállomány csökkentése.
<i>hegyi billegető Motacilla cinerea</i>	Hegyi patakok mentén fészkelő faj. Fészket hidak alá, partmenti fák gyökerei közé építi.	Az élő vízfolyások és az azt kísérő idős puhafa ligetek megőrzése. A vízfolyás szabad mederalakulásának biztosítása a felsőbb patakszakaszokon.
<i>darázsölyv Pernis apivorus</i>	Idős tölgyes állományok fészkelőfaja. Zavarásra kevésbé érzékeny.	A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása a költési időszakban a fészek körül a domborzati és állomány viszonyok figyelembevételével a fahasználatok térbeli és időbeli korlátjainak betartása.
<i>hamvas küllő Picus canus</i>	Hegyvidéki idős erőállományokhoz kötődő faj. Odúját álló holtfákba, odvasodó idős fákba készíti. Táplálékát hangyabolyokban, főleg a földök keresi.	A folyamatos erdőborítás biztosítása a fészkelőhelyeken. A fészkelőhely környezetében az idős, odvasodó fák, álló száradékok meghagyása. A fészkelőhely háborítatlanságának biztosítása a költési időszakban a fészek körül a domborzati és állomány viszonyok figyelembevételével a fahasználatok térbeli és időbeli korlátjainak betartása.
<i>uráli bagoly Strix uralensis</i>	Idős állományok fészkelőfaja. Vastag, derékba tört, odvasodó fákban,	Az állományokban található őshonos lombos fafajú holtfa, hasadt fa, facsonk, odvas fa visszahagyása. A fészek körül az idős erőállomány

<i>Jelölő faj neve</i>	<i>Jelölő faj kötődése</i>	<i>Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős</i>
	gallyfészkekben költ. Zavarásra közepesen érzékeny.	visszahagyandó. A fészkelőhely háborítatlanságának biztosítása a költési időszakban a fészek körül a domborzati és állomány viszonyok figyelem-bevételével a fahasználatok térbeli és időbeli korlátjainak betartása

HUBN20001 - Bükk-fennsík és Lök-völgy

Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
<i>nyugati piszedenevér</i> <i>Barbastella barbastellus</i>	Szálláshelyei és táplálkozó területei természet-szerű idős, zárt erdőkhez kötődnek. Faodukban és különösen csúcshártyák zsindelyszerűen elhelyezkedő, leváló fakérgek alatt találja meg szálláshelyét. Táplálkozóterületéhez ragaszkodik. A lombkoronaszintben és a cserjeszintben éjszakai lepkéket zsákmányol	Folyamatos erdőborítás, cserjések, erdőszegélyek meghagyása, honos fafajok arányának növelése, a tájidegen fafajok visszaszorítása az idős állományok meghagyása szükséges a faj állományainak megőrzéséhez. A vízfolyásokat szegélyező természetes növényzet védelme. Elnyújtott idejű erdőfelújítás szükséges a faj élőhelyén. Az erdőrésztben érintetlen foltok meghagyása, holtfa teljes kímélete szükséges.
<i>csíkos medvelepke</i> <i>Callimorpha quadripunctaria</i>	Erdőszegélyekhez kötődik.	A cserjés erdőszegélyek kímélete. Vágásos üzemmódú erdőgazdálkodás esetén a gyepekkel érintkező erdőszegélyeken egy fahossznyi szélességben az állomány visszahagyása.
<i>farkas*</i> <i>Canis lupus</i>	nagyobb kiterjedésű, összefüggő, háborítatlan erdőtömbök	Az erdőgazdálkodási tevékenységek koncentrációjával törekedni kell arra, hogy mindig legyenek összefüggő, háborítatlan erdőtömbök az elterjedési területen.
<i>közönséges denevér</i> <i>Myotis myotis</i>	Jellemző táplálkozóterülete a természet-szerű idős erdők. A faj leggyakrabban a cserjeszintben és közvetlen a talajfelszín felett repülve táplálkozik. Gyakran zsákmányol a talajon mozgó rovarokból.	Folyamatos erdőborítás, cserjések, erdőszegélyek meghagyása, honos fafajok arányának növelése, a tájidegen fafajok visszaszorítása az idős állományok meghagyása szükséges a faj állományainak megőrzéséhez. A vízfolyásokat szegélyező természetes növényzet védelme. Elnyújtott idejű erdőfelújítás szükséges a faj élőhelyén. Az erdőrésztben érintetlen foltok meghagyása, holtfa teljes kímélete szükséges.
<i>kis patkósdenevér</i> <i>Rhinolophus hipposideros</i>	A táplálkozóterület a honos fafajokból álló, természet-szerű állapotú erdők. A vegetációhoz közel, gyakran a lombkorona szintben, és a cserjék közt repülve vadászik a rovarokra. A természetes vegetáció struktúráit használja vonulási útvonalként és tájékozódási pontokként.	Folyamatos erdőborítás, cserjések, erdőszegélyek meghagyása, honos fafajok arányának növelése, a tájidegen fafajok visszaszorítása az idős állományok meghagyása szükséges a faj állományainak megőrzéséhez. A vízfolyásokat szegélyező természetes növényzet védelme. Elnyújtott idejű erdőfelújítás szükséges a faj élőhelyén. Az erdőrésztben érintetlen foltok meghagyása, holtfa teljes kímélete szükséges. A vonulását segíti a kisebb-nagyobb vízfolyások menti természetes vegetáció megőrzése.

Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
<i>nyugati pisedenevér</i> <i>Barbastella barbastellus</i>	Szálláshelyei és táplálko-zó területei természet-szerű idős, zárt erdőkhez kötődnek. Faodukban és különösen csúcsszáradt fák zsindeleszerűen elhelyezkedő, leváló fakér-gek alatt találja meg szálláshelyét. Táplálkozótérületéhez ragaszkodik. A lombkoronaszintben és a cserje-szintben éjszakai lepké-ket zsákmányol	Folyamatos erdőborítás, cserjések, erdőszegélyek meghagyása, honos fafajok arányának növelése, a tájidegen fafajok visszaszorítása az idős állományok meghagyása szükséges a faj állományainak megőrzéséhez. A vízfolyásokat szegélyező természetes növényzet védelme. Elnyújtott idejű erdőfelújítás szükséges a faj élőhelyén. Az erdőrésztben érintetlen foltok meghagyása, holtfa teljes kímélete szükséges.
<i>nagy hőscincér</i> <i>Cerambyx cerdo</i>	Élőhelye a lábon álló beteg és holt fákat tartalmazó, idős cseres-tölgyes, melegkedvelő tölgyes és bokorerdő Kedvelt mikroélőhelyei a kifejezetten idős hagyásfák (famatuszálemek). A lárvák első sorban tölgy fajok-ban (<i>Quercus</i> spp.) fejlődnek.	Lábon álló beteg és holt tölgy egyedek lehető legnagyobb mértékű jelenlétének biztosítása, idős állományok, állományrészek megtartása, a kifejezetten idős hagyásfák (holt egyedeket és facsonkokat is beleértve) teljes kímélete, tuskózás tilalma. Folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok alkalmazása. Vágásos üzemmód esetén idős hagyásfák és hagyásfa-csoportok (lábon álló holt fákat is beleértve) megtartása.
<i>szarvasbogár</i> <i>Lucanus cervus</i>	Élőhelye a lábon álló beteg és holt fákat tartalmazó, idős cseres-tölgyes, melegkedvelő tölgyes és bokorerdő Kedvelt mikroélőhelyei a kifejezetten idős hagyásfák (famatuszálemek). A lárvák első sorban tölgy fajok (<i>Quercus</i> spp.) gyökerében, törzsének földközeli részében, de tuskójában is fejlődnek.	Lábon álló beteg és holt tölgy egyedek lehető legnagyobb mértékű jelenlétének biztosítása, idős állományok, állományrészek megtartása, a kifejezetten idős hagyásfák (holt egyedeket és facsonkokat is beleértve) teljes kímélete, tuskózás tilalma. Folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok alkalmazása. Vágásos üzemmód esetén idős hagyásfák és hagyásfa-csoportok (lábon álló holt fákat is beleértve) megtartása.
<i>közönséges denevér</i> <i>Myotis myotis</i>	Jellemző táplálkozótérülete a természetszerű idős erdők. A faj leggyakrabban a cserjeszintben és közvetlen a talajfelszín felett repülve táplálkozik. Gyakran zsákmányol a talajon mozgó rovarokból.	Folyamatos erdőborítás, cserjések, erdőszegélyek meghagyása, honos fafajok arányának növelése, a tájidegen fafajok visszaszorítása az idős állományok meghagyása szükséges a faj állományainak megőrzéséhez. A vízfolyásokat szegélyező természetes növényzet védelme. Elnyújtott idejű erdőfelújítás szükséges a faj élőhelyén. Az erdőrésztben érintetlen foltok meghagyása, holtfa teljes kímélete szükséges.

Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
<i>leánykökörcsin</i> <i>Pulsatilla grandis</i>	Erdőszegélyek, irtásrétek, lejtősztyeprétek, sziklagyepek növényfaja.	Élőhelyéül szolgáló tisztásokon az erdészeti tájidegen fajok, eltávolítása kivételével, erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. Az erdőgazdálkodás során a készletezésre, közelítésre, rakodásra nem vehetők igénybe.
<i>kis patkósdenevér</i> <i>Rhinolophus hipposideros</i>	A táplálkozóterület a honos fajokból álló, természetesen álló erdők. A vegetációhoz közel, gyakran a lombkorona szintben, és a cserjék közt repülve vadászik a rovarokra. A természetes vegetáció struktúráit használja vonulási útvonalként és tájékozódási pontokként.	Folyamatos erdőborítás, cserjések, erdőszegélyek meghagyása, honos fajok arányának növelése, a tájidegen fajok visszaszorítása az idősebb állományok meghagyása szükséges a faj állományainak megőrzéséhez. A vízfolyásokat szegélyező természetes növényzet védelme. Elnyújtott idejű erdőfelújítás szükséges a faj élőhelyén. Az erdőrésztben érintetlen foltok meghagyása, holtfa teljes kímélete szükséges. A vonulását segíti a kisebb-nagyobb vízfolyások menti természetes vegetáció megőrzése.
<i>havasi cincér*</i> <i>Rosalia alpina</i>	Idős bükkösökhöz, bükk elegyes erdőkhez kötődik. Idős valamint korhadó törzsek, tuskók a talajban.	A bükkösökben hagyásfák, hagyásfa csoportok, odvas faegyedek, valamint álló és fekvő holt faanyag visszahagyása, tuskózás tilalma. Az élőhelyén folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodási mód javasolt. Vágásos üzemmód esetén az idősebb állomány egy része visszahagyandó. Élőhelyén az álló és fekvő az átlagátmérőnél vastagabb holt fák visszahagyandók. A kitermelt bükk faanyag elszállításának legkésőbb május közepéig meg kell történnie.
<i>Janka-tarsóka</i> <i>Thlaspi jankae</i>	Nyílt erdők, irtásrétek, lejtősztyeprétek, löszgyepek, hegyirétek. A déli hegylábperem, valamint a galyák mentén melegkedvelő tölgyszek tisztásain, bokorerdőkben, sztyepréteken általánosan előfordul. Élő faj, amely az élőhelye becserjésedését is viszonylag jól tűri.	Az élőhelyéül szolgáló rétek kaszálása, az erdőgazdálkodás során a készletezés, közelítés, rakodás mellőzése. Mivel az áttelelő képletek a föld felszínén helyezkednek el, ezért a fagyott talaj mellett sem lehet az élőhelyeit a fenti célokból igénybe venni.

HUBN20005 - Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy

Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
<i>nyugati piszedenevér</i> <i>Barbastella barbastellus</i>	Szálláshelyei és táplálkozó területei természet-szerű idős, zárt erdőkhez kötődnek. Faodukban és különösen csúcshártyák zsindeleszerűen elhelyezkedő, leváló fakérgék alatt találja meg szálláshelyét. Táplálkozóterületéhez ragaszkodik. A lombkoronaszintben és a cserjeszintben éjszakai lepkéket zsákmányol	Folyamatos erdőborítás, cserjések, erdőszegélyek meghagyása, honos fafajok arányának növelése, a tájidegen fafajok visszaszorítása az idős állományok meghagyása szükséges a faj állományainak megőrzéséhez. A vízfolyásokat szegélyező természetes növényzet védelme. Elnyújtott idejű erdőfelújítás szükséges a faj élőhelyén. Az erdőrésztben érintetlen foltok meghagyása, holtfa teljes kímélete szükséges.
<i>nagy hőscincér</i> <i>Cerambyx cerdo</i>	Élőhelye a lábon álló beteg és holt fákat tartalmazó, idős cserestölgyes, melegkedvelő tölgyes és bokorerdő. Kedvelt mikroélőhelyei a kifejezetten idős hagyásfák (famatuszálemek). A lárvák elsősorban tölgy fajokban (<i>Quercus</i> spp.) fejlődnek.	Lábon álló beteg és holt tölgy egyedek lehető legnagyobb mértékű jelenlétének biztosítása, idős állományok, állományrészek megtartása, a kifejezetten idős hagyásfák (holt egyedeket és facsonkokat is beleértve) teljes kímélete, tuskózás tilalma. Folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok alkalmazása. Vágásos üzemmód esetén idős hagyásfák és hagyásfa-csoportok (lábon álló holt fákat is beleértve) megtartása.
<i>piros kígyószisz</i> <i>Echium russicum</i>	Nyílt erdők, sztyeprétek, erdő-sztyeprétek, löszgyepek, lösztölgyesek rövid életű kétéves növénye. Nélkülözhetetlen a folyamatos magpótlás biztosítása.	A faj faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőrésztetek tisztásain fordul elő. Élőhelyül szolgáló tisztásokon az erdészeti tájidegen fafajok - különösen a bálványfa, az akác és a fenyőfajok eltávolítása kivételével, erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. Élőhelyén faanyag készletezése és rakodása tilos. A rossz időben végzett kaszálás, tavaszi avartüzek jelentősen károsíthatják a populációkat.
<i>Anker-araszoló</i> <i>Erannis ankeraria</i>	Nyílt, gyepekkel mozaikoló molyhos tölgyes állományokhoz kötődik. A hernyó legfontosabb tápnövénye a molyhos tölgy (<i>Quercus pubescens</i>).	Folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok alkalmazása. A faj élőhelyül szolgáló erdőtervezett erdőket lehetőség szerint faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódba kell tenni. A molyhos tölgy állományok, állományrészek megtartása, érintetlenül hagyása.
<i>díszes tarkalepke</i> <i>Hypodryas maturna</i>	A kőrislevegyes legfeljebb mérsékelten fellazított lomboserdő keményfás ligeterdők fejlett erdőszegélyein, üdőbb mikroklímájú fagyalos erdőszegélyeken és erdő-sztyepp jellegű élőhelyeken fordul elő, a közelben erdei tisztásokkal. Másodlagos tápnövénye lehet a vesszős fagyal és az ükörke lonc.	Az élőhelyül szolgáló erdőszegély érintetlenül hagyandó (faanyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyom létesíthető). A cserjés szegély mentén egy fahossznyi szélességben az állomány érintetlenül hagyandó.
<i>szarvasbogár</i> <i>Lucanus cervus</i>	Élőhelye a lábon álló beteg és holt fákat	Lábon álló beteg és holt tölgy egyedek lehető legnagyobb mértékű jelenlétének biztosítása, idős

Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
	tartalmazó, idős cseres-tölgyes, melegkedvelő tölgyes és bokorerdő Kedvelt mikroélőhelyei a kifejezetten idős hagyásfák (famatuszálemek). A lárvák első-sorban tölgy fajok (<i>Quercus</i> spp.) gyökerében, törzsének földközeli részében, de tuskójában is fejlődnek.	állományok, állományrészek megtartása, a kifejezetten idős hagyásfák (holt egyedeket és facsonkokat is beleértve) teljes kímélete, tuskózás tilalma. Folyamatos erdőborítást biztosító üzem módok alkalmazása. Vágásos üzem mód esetén idős hagyásfák és hagyásfa-csoportok (lábon álló holt fákat is beleértve) megtartása.
<i>leánykőöröcsin</i> <i>Pulsatilla grandis</i>	Erdőszegélyek, irtás-rétek, lejtősztyeprétek, sziklagyepek növény-faja.	Élőhelyeül szolgáló tisztásokon az erdészeti tájidegen fajok, eltávolítása kivételével, erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. Az erdőgazdálkodás során a készletezésre, közelítésre, rakodásra nem vehetők igénybe.
<i>kis patkósdenevér</i> <i>Rhinolophus hipposideros</i>	A táplálkozóterület a honos fajokból álló, természetszerű állapotú erdők. A vegetációhoz közel, gyakran a lombkorona szintben, és a cserjék közt repülve vadászik a rovarokra. A természetes vegetáció Istrukturáit használja vonulási útvonalként és tájékozódási pontokként.	Folyamatos erdőborítás, cserjések, erdőszegélyek meghagyása, honos fajok arányának növelése, a tájidegen fajok visszaszorítása az idős állományok meghagyása szükséges a faj állományainak megőrzéséhez. A vízfolyásokat szegélyező természetes növényzet védelme. Elnyújtott idejű erdőfelújítás szükséges a faj élőhelyén. Az erdőrésztben érintetlen foltok meghagyása, holtfa teljes kímélete szükséges. A vonulását segíti a kisebb-nagyobb vízfolyások menti természetes vegetáció megőrzése.
<i>Janka-tarsóka</i> <i>Thlaspi jankae</i>	Nyílt erdők, irtásrétek, lejtősztyeprétek, löszgyepek, hegyirétek. A déli hegylábperem, valamint a galyák mentén melegkedvelő tölgyesek tisztásain, bokor-erdőkben, sztyepréteken általánosan előfordul. Évelő faj, amely az élőhelye becserjésedését is viszonylag jól tűri.	Az élőhelyeül szolgáló rétek kaszálása, az erdőgazdálkodás során a készletezés, közelítés, rakodás mellőzése. Mivel az áttelelő képletek a föld felszínén helyezkednek el, ezért a fagyott talaj mellett sem lehet az élőhelyeit a fenti célokból igénybe venni.

HUBN20007 - Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy

Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
nagy hőscincér <i>Cerambyx cerdo</i>	Élőhelye a lábon álló beteg és holt fákat tartalmazó, idős cseres-tölgyes, melegkedvelő tölgyes és bokorerdő Kedvelt mikroélőhelyei a kifejezetten idős hagyásfák (famatuszálemek). A lárvák első sorban tölgy fajok-ban (<i>Quercus</i> spp.) fejlődnek.	Lábon álló beteg és holt tölgy egyedek lehető legnagyobb mértékű jelenlétének biztosítása, idős állományok, állományrészek megtartása, a kifejezetten idős hagyásfák (holt egyedeket és facsonkokat is beleértve) teljes kímélete, tuskózás tilalma. Folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok alkalmazása. Vágásos üzemmód esetén idős hagyásfák és hagyásfa-csoportok (lábon álló holt fákat is beleértve) megtartása.
szarvasbogár <i>Lucanus cervus</i>	Élőhelye a lábon álló beteg és holt fákat tartalmazó, idős cseres-tölgyes, melegkedvelő tölgyes és bokorerdő Kedvelt mikro-élőhelyei a kifejezetten idős hagyásfák (famatuszálemek). A lárvák első sorban tölgy fajok (<i>Quercus</i> spp.) gyökerében, törzsének földközeli részében, de tuskójában is fejlődnek.	Lábon álló beteg és holt tölgy egyedek lehető legnagyobb mértékű jelenlétének biztosítása, idős állományok, állományrészek megtartása, a kifejezetten idős hagyásfák (holt egyedeket és facsonkokat is beleértve) teljes kímélete, tuskózás tilalma. Folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok alkalmazása. Vágásos üzemmód esetén idős hagyásfák és hagyásfa-csoportok (lábon álló holt fákat is beleértve) megtartása.
leánykőöröcsin <i>Pulsatilla grandis</i>	Erdőszegélyek, irtásrétek, lejtősztyeprétek, sziklagyepek növényfaja.	Élőhelyeül szolgáló tisztásokon az erdészeti tájidegen fafajok, eltávolítása kivételével, erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. Az erdőgazdálkodás során a készletezésre, közelítésre, rakodásra nem vehetők igénybe.

Ezen dokumentáció alapján a 433/2017. Korm. rendelet 4. § (1) bekezdésben előírt vizsgálat eredménye a dokumentációhoz csatolt Nyilatkozatban kerül megállapításra.

Miskolc, 2019. január 30.

Szűcs Zoltán

az erdőtervezési körzet felelős
tervezője

Nyilatkozat

a körzeti erdőtervezés során az erdőgazdálkodásra vonatkozóan megállapított előírás-javaslatoknak a(z) **Dél-Bükki Erdőtervezési Körzet** területén található Natura 2000 terület(ek)re, valamint a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és fajok (állat- és növényfajok) természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásainak vizsgálatáról.

Az Erdőtervezési Körzetben található Natura 2000 terület(ek)

kódja	Natura 2000 terület neve	státusza	érintett terület (ha)
HUBN10003	Bükk hegység és peremterületei	MV	10 929,24
HUBN20001	Bükk-fennsík és Lök-völgy	KJTM	1 009,49
HUBN20002	Hór-völgy és Déli-Bükk	KJTM	2 165,46
HUBN20005	Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy	KJTM	1 931,68
HUBN20007	Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy-Cseh-völgy	KJTM	72,41

A Natura 2000 elővizsgálati dokumentáció a körzeti erdőtervezés során az erdőgazdálkodásra vonatkozóan megállapított előírás-javaslatoknak a Dél-Bükki Körzet területén található Natura 2000 területekre, valamint a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és fajok (állat- és növényfajok) természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásainak értékeléséről című elővizsgálati dokumentáció alapján és az erdőrésztlet szintű tárgyalásokat követően megállapítható, hogy az Erdőtervezési Körzetre készített körzeti erdőterv szerinti erdőgazdálkodásra vonatkozó előírás-javaslatok jelentős kedvezőtlen hatása nem állapítható meg a felsorolásra kerülő Natura 2000 területek vonatkozásában a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok természetvédelmi helyzetére, ezért az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi területekről szóló 275/2004. (X. 8) Korm. rendelet 10. § (3) bekezdés, és a 433/2017. (XII.21.) Korm. rendelet 4. § (6) bekezdés szerinti részletes hatásbecslés elkészítése nem szükséges.

Dátum: Miskolc, 2019. január 30.

.....
(erdőtervezésért felelős vezető)